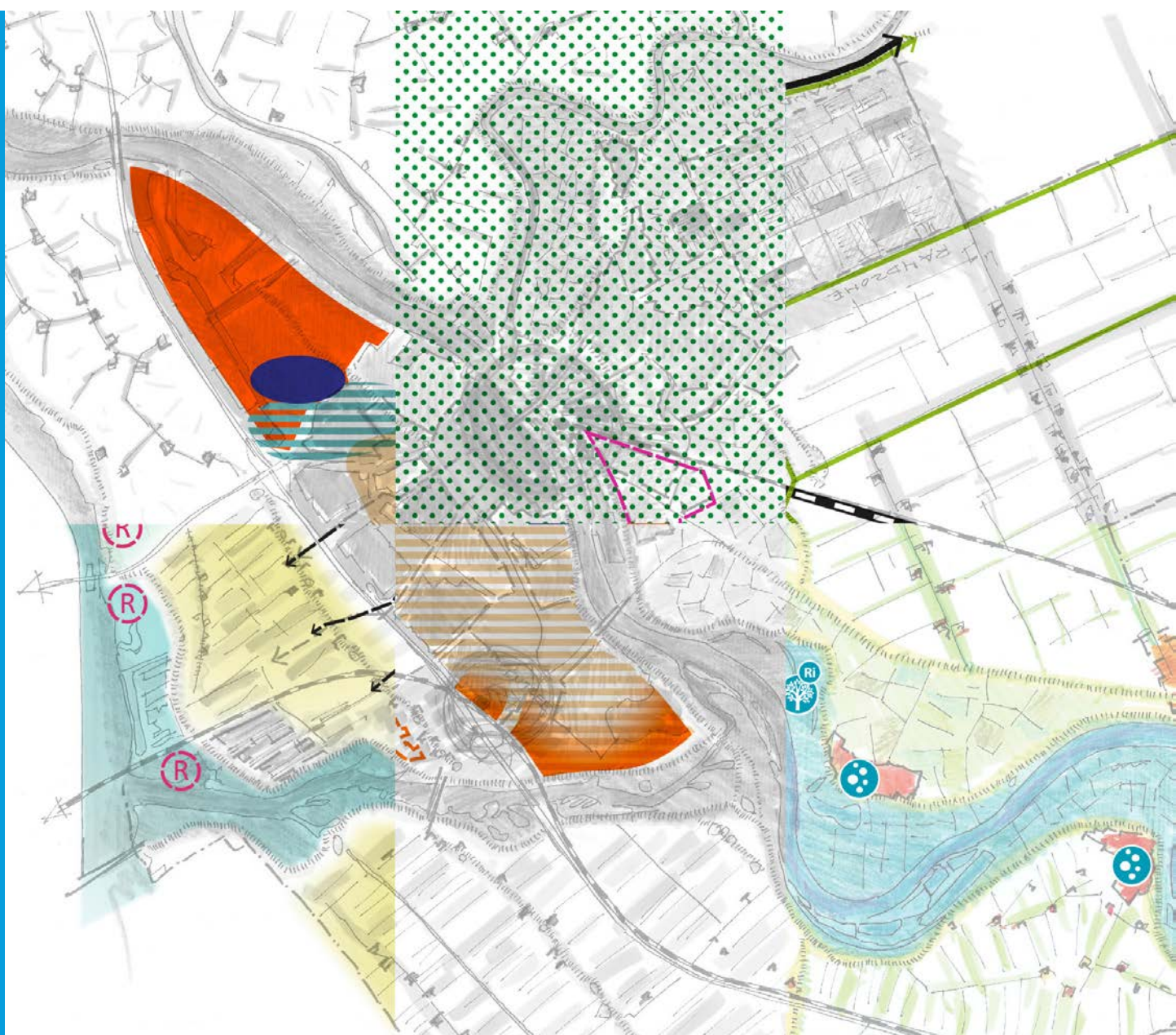

Het Kampen van nu

‘Waar staan we nu en wat staat ons te doen’

Voorwoord

Voor u ligt de Ontwerp omgevingsvisie 1.0. Een document waarin is beschreven hoe ver Kampen is met de invoering van de nieuwe Omgevingswet die op 1 januari 2024 gaat plaatsvinden. Na uitstel, afstel en weer uitstel ziet het er nu toch echt naar uit dat de Omgevingswet in 2024 ingevoerd gaat worden. Als gemeentelijke organisatie krijgen we een nieuwe werkwijze in de relatie met onze gemeenschap, initiatiefnemers in de gemeente en het behandelen van vergunningsaanvragen.

Het belangrijkste doel is dat de inwoners meer betrokken worden bij initiatieven die hun omgeving gaan raken. De samenleving moet zich betrokken gaan voelen bij die veranderingen en daar vooral ook inspraak in krijgen.

Oftewel participeren. Een gevleugeld woord binnen de transitie naar de invoering van de Omgevingswet. De samenleving bij besluitvorming betrekken. Mee laten denken. Mee laten doen.

Het zal echter niet zo zijn dat de omgeving alles kan tegenhouden wat er aan initiatieven zal komen. Inspraak en participatie is geen verlanglijst. Het is een mogelijkheid om iedereen de kans te geven om mee te denken en mee te doen en zo een wezenlijke bijdrage te leveren aan de veranderingen in de omgeving. Dat vraagt om een andere aanpak, minder regels en een open houding.

En dat houdt dus ook een opdracht voor ons in. Het betekent dat we goed moeten luisteren naar de aanbevelingen, suggesties en opmerkingen. En hier dan ook echt wat mee doen.

Want we moeten het samen doen. Een gelijkwaardige samenwerking. Dat is de kracht van participatie.

Erik Faber,
Wethouder Omgevingsvisie

Inhoud

Voorwoord	
Leeswijzer	4
Samenvatting	6
1. Kampen en zijn kernwaarden	8
1.1 Kampen en water	8
1.2 Robuust en toegankelijk groen	9
1.3 Kampense maat en schaal: binnenstad, wijken en dorpen	10
1.4 Rijke historie	11
1.5 Hechte en diverse samenleving	12
1.6 Betrokken ondernemerschap	12
2. Het Kampense perspectief	14
2.1 We bouwen verder aan het verhaal van de plek	15
2.2 We ontwikkelen zorgvuldig, toekomstbestendig en (klimaat)adaptief	15
2.3 We doen het samen	16
2.4 We omarmen vernieuwing/innovatie	17
3. Kampen en zijn bouwstenen	18
3.1 Van structuurvisie naar omgevingsvisie	18
3.2 Werkwijze en verwerken van bouwstenen	18
4. Kampen en zijn opgaven	20
4.1 Werken aan een energieneutraal, klimaatbestendig en circulair Kampen	20
4.2 Werken aan vitale woonwijken en dorpen	22
4.3 Werken aan een sterke economie	31
4.4 Werken aan bereikbaarheid en (duurzame) mobiliteit	32
4.5 Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad	35
4.6 Werken aan een veilige, gezonde en sociale leefomgeving	40
5. Integrale weergave van de opgaven en gebiedsprofielen	44
5.1 Integrale weergave opgaven	44
5.2 Gebiedsprofielen	44
5.3 Toelichting gebiedsprofielen	48
6. Kampen en zijn gemeenschap	52
6.1 Participatie bij het opstellen van deze omgevingsvisie	52
6.2 Kamper Beginselen	52
6.3 Participatie als vereiste bij nieuwe initiatieven	52
7. Van denken naar doen: doorkijk naar de uitvoering	54
7.1 Doorontwikkeling omgevingsvisie	54
7.2 Omgevingsplan en omgevingsprogramma	54
7.3 Financiën en kostenverhaal	54
7.4 Het initiatievenkompas	56

Bijlage 1: Koersverkenning Omgevingswet

Bijlage 2: Nadere toelichting “Werken met Bouwstenen”

Leeswijzer

De omgevingsvisie bestaat uit 7 hoofdstukken en 2 bijlagen.

Na het voorwoord en de samenvatting leest u in hoofdstuk 1 een beschrijving van de kernwaarden van Kampen. Deze vormen de basis voor het omschrijven van het Kampen van nu.

In hoofdstuk 2 gaan we in op het Kampense perspectief. Hoe handelt de gemeente Kampen en welke perspectieven horen hierbij.

Met hoofdstuk 3 leest u dat er bij het opstellen van nieuw beleid gewerkt wordt met bouwstenen. In dit hoofdstuk wordt de totstandkoming, werkwijze en uitvoering toegelicht.

In hoofdstuk 4 gaan we in op de maatschappelijke opgaven die binnen Kampen moeten worden ingevuld. Net zoals de kernwaarden een belangrijk onderdeel van de omgevingsvisie 1.0.

In het laatste deel van de visie gaan we in op de integrale weergaven en opzet van de gebiedsprofielen. Dit leest u terug in hoofdstuk 5.

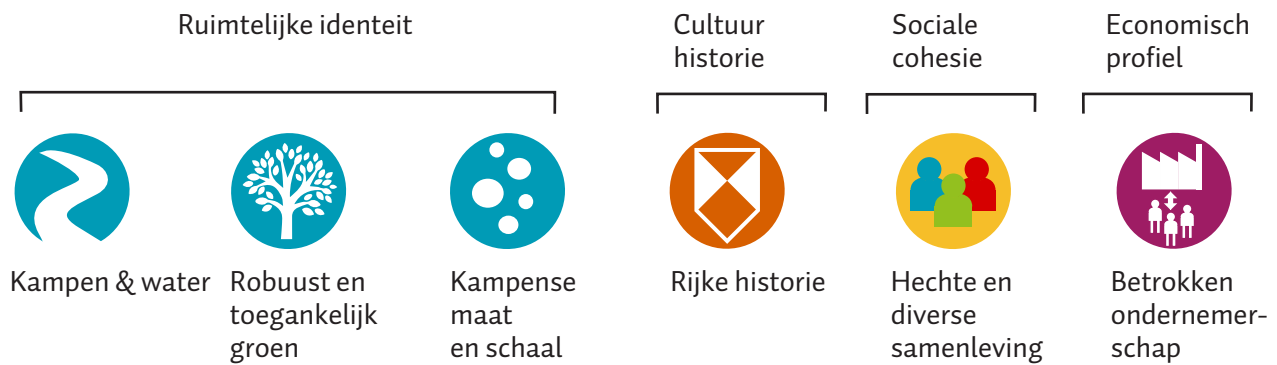
In hoofdstuk 6 gaan we in op hoe de gemeenschap van Kampen betrokken is en gaat worden. Hier leest u hoe de gemeente Kampen invulling gaat geven aan participatie door initiatiefnemers.

Afsluitend leest u in hoofdstuk 7 hoe vormgegeven wordt aan de uitvoering met een doorkijk naar de invoering, het werken aan een omgevingsplan en opstellen van omgevingsprogramma's.

Verder wordt hierin ook stilgestaan bij de financiën en het kostenverhaal. Dit laatste hoofdstuk wordt met het initiatievenkompas afgerond, waarmee de inhoudelijke afweging gemaakt wordt om al dan niet mee te werken aan een initiatief (ook als het een gemeentelijk initiatief is).

Veel leesplezier!

Kernwaarden (wat willen we behouden en versterken)

Kampense perspectief (hoe gaan we om met onze kernwaarden)

- We bouwen verder aan het verhaal van 'de plek'
- We ontwikkelen toekomstgericht en (klimaat)adaptief
- We doen het samen
- We omarmen vernieuwing/innovatie

Opgave (wat staat ons te doen)

- Werken aan klimaatbestendig, energieneutraal en circulair Kampen
- Werken aan leefbare en inclusieve dorpen/wijken en buurten
- Werken aan een sterke economie
- Werken aan bereikbaarheid en (duurzame) mobiliteit
- Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad
- Werken aan een veilige, gezonde en sociale leefomgeving

Samenvatting

Kampen is een prachtige gemeente, met de historische Hanzestad aan de IJssel, de waterrijke omgeving en de levendige dorpsgemeenschappen in een waardevol buitengebied. De economie is sterk en we zijn een aantrekkelijke vestigingsplaats voor ondernemers. De sociale verbondenheid, de gastvrijheid en de zorg voor elkaar is groot. Daardoor is het goed wonen, werken en recreëren in onze gemeente. De inzet is om dit goede voor de toekomst te behouden. En waar nodig te verbeteren. Breed is het besef dat dit niet vanzelfsprekend is. Er liggen grote maatschappelijke opgaven waar we aan moeten werken. Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, economie, leefbaarheid en mobiliteit. Deze opgaven hebben effect op onze leefomgeving en vragen daarom om zorgvuldige afstemming. En, om samenwerking tussen gemeente, inwoners en marktpartijen. Zowel lokaal als in de regio.

Met de blik vooruit geeft deze omgevingsvisie richting aan de ruimtelijke ontwikkelingen in Kampen. De visie is opgesteld vooruitlopend op, en vanuit het gedachtegoed van, de nieuwe Omgevingswet die naar verwachting in juli 2023 in werking treedt. De visie is het ruimtelijke kader voor de grotere ontwikkelingen en initiatieven die niet op basis van het omgevingsplan (nu nog de diverse bestemmingsplannen) kunnen worden gerealiseerd. Het doel van deze omgevingsvisie is om een leefomgeving te hebben en te houden waar het voor iedereen prettig wonen, werken en recreëren is.

Bestaande beleid als vertrekpunt

Deze eerste omgevingsvisie is gebaseerd op het bestaande strategische beleid dat de afgelopen jaren in overleg met de Kamper samenleving is vastgesteld. We gooien daarmee niets overboord. Deze visie brengt wel structuur en samenhang in ons voorheen versnipperde sectorale beleid voor de fysieke leefomgeving (ruimte, milieu, natuur en landschap, economie, verkeer en vervoer etc.). De uitwerking van dat beleid vindt plaats in het omgevingsplan en in het omgevingsprogramma.

En dan continu werken aan de omgevingsvisie

Met deze visie is de kous niet af. Eigenlijk begint het nu pas. We passen de visie steeds aan op de veranderende omstandigheden (adaptief werken). We spelen in op nu nog onbekende innovaties, mogelijkheden en trends.

Werken met bouwstenen

De omgevingsvisie is als het ware altijd klaar maar nooit af. Wanneer er nieuwe opgaven zijn, passen we de visie hierop aan. Dit doen we via (thematische of gebiedsgerichte) bouwstenen. De bouwstenen vormen samen de omgevingsvisie. Bij het aanpassen van een bouwsteen

kijken we altijd of het nog past bij de andere bouwstenen (integraal werken). Ook zullen we de aanpassing met alle betrokken partijen bespreken (participatief werken).

Focus op kernwaarden en in te vullen opgaven

Centraal in deze visie staan de Kampense kernwaarden die we koesteren, de Kampense perspectieven die meer houvast moeten bieden en de maatschappelijke opgaven waaraan we werken. De kernwaarden zijn gebaseerd op de huidige kaders, beelden en ambities vastgelegd in het beleid van de gemeente Kampen. Of ruimtelijke initiatieven passend zijn, hangt af van de bijdrage die ze leveren aan deze opgaven en kernwaarden. Het integreren van opgaven is een belangrijk uitgangspunt. Bijvoorbeeld door de energie-opgave zodanig vorm te geven dat er meerwaarde ontstaat voor de lokale economie en vitaliteit van de dorpen. Maar het creëren van win-win situaties is niet altijd mogelijk. Soms zijn scherpe keuzes nodig en moeten belangen worden afgewogen. De Kampense leefomgeving is meer dan voorheen een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Vanuit deze gedachte wil deze visie inspireren, stimuleren en ruimte bieden. Deze benadering vraagt meer samenwerking en nieuwe vaardigheden van initiatiefnemers, bestuurders en medewerkers van de gemeente.

Kampense perspectieven

Deze omgevingsvisie nodigt inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit om een bijdrage te leveren aan de kernwaarden en de maatschappelijke opgaven in Kampen. Met het benoemen van de Kampense perspectieven weet de initiatiefnemer hoe de gemeente hierin handelt en hoe men aankijkt tegen het inpassen en realiseren van initiatieven.

Eerste aanzet gebiedsprofielen

We werken in deze omgevingsvisie met gebiedsprofielen. In elk van de te onderscheiden gebieden hebben de geformuleerde opgaven in de Omgevingsvisie een specifieke doorwerking. In de gebiedsprofielen geven we aan of bepaalde opgaven specifiek spelen of prioriteit hebben. Ook geven we hierin aan of in bepaalde gebieden specifieke aandacht nodig is voor kernwaarden en of er kansen liggen om bepaalde kernwaarden nog verder te versterken.

Het initiatievenkompas

De inhoudelijke afweging om al dan niet mee te werken aan een initiatief (ook als het een gemeentelijk initiatief is) maken we mede op basis van het initiatievenkompas, het is een hulpmiddel om afwegingen te kunnen maken.

De zes kernwaarden van Kampen anno 2023

KAMPEN & WATER

Deze kernwaarde gaat over de betekenis van water en het nautische verleden in de fysieke leefomgeving en in het collectieve geheugen van onze gemeente. Water is in verschillende verschijningsvormen, afmetingen en op verschillende plekken onlosmakelijk met onze leefomgeving verbonden. We ontleen ons ontstaan en onze ontwikkeling immers aan de ligging in de delta van de IJssel. Leven in de IJsseldelta scheidt een band tussen mensen en water.

ROBUUST EN TOEGANKELIJK GROEN

Kenmerkend voor onze gemeente is dat het groen vanuit elk dorp, wijk en buurt op loopafstand aanwezig is en de verbinding met het landelijk gebied altijd voelbaar is. Groen maakt een belangrijk onderdeel uit van onze identiteit, maar het dient ook andere doelen: de groenstructuur biedt volop ruimte voor ontmoeting; sport- en speelvoorzieningen en volkstuinen maken er onderdeel van uit. Het groen heeft daarnaast een belangrijke functie om ecologische verbindingen te creëren, voor de waterhuishouding en om hittestress tegen te gaan. Het buitengebied heeft een belangrijke functie voor de agrarische sector, maar daarnaast ook voor natuur, als uitloopgebied voor stad en dorpen en in toenemende mate voor (extensieve) vrijetijdseconomie.

KAMPENSE MAAT EN SCHAAL

Onze gemeente biedt een rijk palet aan woonsferen en kwaliteiten: de historische binnenstad, de diverse wijken en de dorpen. Elke wijk, buurt, of dorp heeft door de kleinschalige omvang en herkenbare begrenzing. Het biedt daarmee ruimte aan een samenleving waarbij inwoners elkaar (her)kennen en zich sterk verbonden volgen met de eigen leefomgeving. De binnenstad heeft cultureel, economisch en in sociaal opzicht een centrale en identiteitsbepalende plek in onze gemeente. De binnenstad is een belangrijke drager van onze collectieve identiteit

RIJKE HISTORIE

Ons Hanze-verleden, de historische verbinding tussen stad en ommeland, het water en de binding met het geloof zijn nog steeds zichtbaar en herkenbaar in onze gemeente. We koesteren dit erfgoed en willen dit voor toekomstige generaties behouden.

HECHTE EN DIVERSE SAMENLEVING

Kampen koestert zijn sociale cohesie: het bloeiende verenigingsleven, kerkelijke gemeentes, overzichtelijke hechte (geloofs)gemeenschappen, gastvrijheid en betrokkenheid, zorg voor elkaar en sociale veiligheid. Buurtbewoners die actief en samen ideeën leveren voor de inrichting van de eigen straat, buurt of wijk.

BETROKKEN ONDERNEMERSCHAP

Een vitale en goed functionerende economie vormt een belangrijk fundament voor onze samenleving. De Hanzementaliteit van de Kampense ondernemers die gekenmerkt wordt door samenwerken en elkaar wat gunnen, een groot arbeidsethos, gemeenschapszin en investeren in de samenleving bijvoorbeeld via opleiding, kunst, sport en cultuur.

NB: naar aanleiding van de strategische koersbepaling 'De toekomst van Kampen' kan dit aangepast / aangevuld worden in de omgevingsvisie z.o.

1. Kampen en zijn kernwaarden

In dit hoofdstuk zijn de Kampense kernwaarden uitgewerkt op basis van het bestaande beleid. De kernwaarden vormen het hart van deze omgevingsvisie en vormen te samen het Kampen van nu. Het Kampen waar we trots op zijn, waar we wonen, spelen, fietsen, winkelen, hard werken. Maar vooral een Kampen waar we ons thuis willen voelen.

Er zijn zes kernwaarden die maken dat Kampenaren en bezoekers zich thuis voelen. De kernwaarden geven aan waar we trots op zijn en welke omgevingskwaliteiten we hebben en willen behouden. Deze (in de loop der jaren constante) waarden vormen als het ware onze identiteit. Bij alle keuzes die we maken, de vormgeving en uitwerking van de maatschappelijke opgaven, staan zij centraal.

De zes kernwaarden willen we permanent voor de toekomst behouden en versterken. We vinden het belangrijk dat ontwikkelingen en initiatieven voortbouwen op deze kernwaarden. De kernwaarden zijn dus sturend voor de wijze waarop de maatschappelijke opgaven in hoofdstuk 5 worden gerealiseerd. We vragen initiatiefnemers de uitwerking te gebruiken bij de vormgeving en onderbouwing van hun initiatieven.

NB: Vanuit het traject 'Wat voor gemeenschap/gemeente wil Kampen zijn' bepalen we of aanpassing en of aanvulling van onze kernwaarden nodig is!

De kernwaarden komen voort uit de volgende beleidskaders:

- Structuurvisie Kampen
- Gebiedsvisie binnenstad
- Verkeercirculatieplan (VCP)
- Gebiedsvisie dorpsrand IJsselmuiden
- Gebiedsvisie IJsselmuiden dorp
- Groenstructuurvisie
- Landschapontwikkelingsplan
- Erfgoednota Kampen
- Nota economie
- Bouwsteen Wonen
- Woonzorgvisie

De zes kernwaarden nader toegelicht

1.1 Kampen en water

Water is onlosmakelijk met onze leefomgeving verbonden - in verschillende verschijningsvormen, afmetingen en op verschillende plekken. We ontlelen ons

ontstaan en onze ontwikkeling aan de ligging in de delta van de IJssel. Met hard werken heeft Kampen zich hierin de afgelopen eeuwen een plek 'veroverd'. Het nautische verleden is in het collectieve bewustzijn van de Kampenaar aanwezig. Het leven in de IJsseldelta scheidt een band tussen mensen. Met de aanleg van het Reevediep is de stad Kampen in feite op een eiland komen te liggen. Zo ontstond een unieke kans om een nieuwe rand van de stad vorm te geven. Het omgaan en rekening houden met water, zowel de kansen, kwaliteiten maar ook de bedreigingen is diep geworteld in onze genen. Het vraagt om een zorgvuldige indeling en gebruik van onze ruimte. We willen onze gemeente klimaatbewust ontwikkelen. Ons waterrijke karakter benutten we als kwaliteit, maar in de ruimtelijke ontwikkeling is waterveiligheid en klimaatbestendigheid een van de belangrijke leidende principes.

De fysieke dragers van de waterrijke identiteit zijn:

- De IJssel, het Reevediep, Ganzendiep, Noorddiep en de uiterwaarden.
- De zichtbare sporen van de dynamische IJsseldelta, in bebouwd en landelijk gebied. De sporen van een soms zware strijd met de grillige IJssel en Zuiderzee die nog zichtbaar zijn door de oude rivierarmen, de vele kolken, de slingerende dijken en de verspreid gelegen terpen.
- Het beroemde IJselfront van onze binnenstad, in combinatie met het bolwerk, de havens en de brug.
- De sterke verbondenheid tussen de binnenstad en de IJssel, door De Burgel, de haaks op de IJssel staande stegen, het romantische plantsoen met de brede meanderende waterpartij en de Bovenhaven, Buitenhaven en Koggewerf.
- De havens (Zuiderzeehaven / Haatlandhaven). Hier kunnen we onze strategische ligging aan de monding van de IJssel vanuit bereikbaarheid, economie en duurzaamheid volop benutten.
- De vaarten en sloten in ons buitengebied zoals de Trekvaart en langs de broekswegen, die tot diep in dorp en stad binnendringen en van grote waarde zijn voor de woonkwaliteit en herkenbaarheid van de leefomgeving.
- Het nieuwe dorp Reeve, waar we met respect voor het waterrijke landschap en nieuwe natuur ruimte bieden aan bijzondere woonvormen en recreatie.
- Het Tussenland, de randzone tussen IJsselmuiden en de polders Mastenbroek en Koekoek. Hier zijn het omgaan met water en de lage ligging sturend voor de ruimtelijke ontwikkelingen.

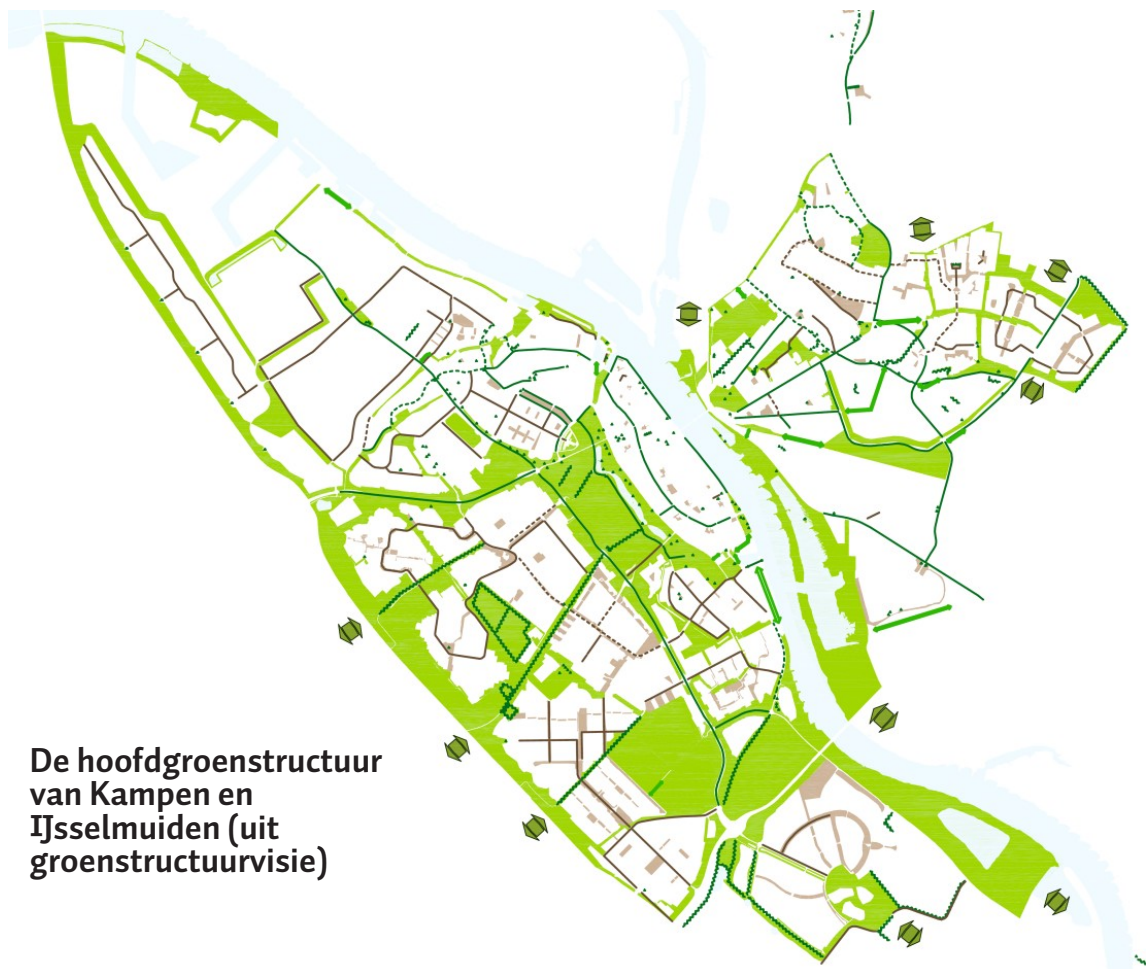

1.2 Robuust en toegankelijk groen

Het groen in en om onze stad en dorpen is van grote waarde voor de leefbaarheid, sociale verbondenheid en ecologie in onze gemeente. Groen maakt een belangrijk onderdeel uit van onze identiteit. Het dient ook andere doelen. De groenstructuur biedt volop ruimte voor ontmoeting; sport- en speelvoorzieningen en volkstuinen maken er onderdeel van uit. Het buitengebied heeft een belangrijke functie voor de agrarische sector, en voor de natuur. Het is immers het uitloopgebied voor de stad en dorpen en in toenemende mate voor de (extensieve) vrijetijdseconomie. Grote delen van het rivierenlandschap zijn bovendien onderdeel van Natura 2000-gebied en het Natuur Netwerk Nederland. Hier staan de natuurwaarden centraal en is de toegankelijkheid soms beperkt of afwezig. Daarnaast zijn er weidevogelgebieden in het landelijk gebied. Kernwaarde in onze gemeente is dat het groen vanuit elk dorp, wijk en buurt op fiets- of loopafstand

aanwezig is. De verbinding met het landelijk gebied is altijd voelbaar.

Het groen heeft daarnaast een belangrijke functie om ecologische verbindingen te creëren, voor onze waterhuishouding en om hittestress tegen te gaan. Kenmerkend voor de stad is het royale groene raamwerk. Het verbindt de verschillende wijken, de binnenstad en het buitengebied. Het groene raamwerk geeft de wijken een heldere begrenzing. Het Groene Hart en het monumentale Plantsoen nemen een centrale plek in binnen dit groene raamwerk. Het Plantsoen vormt samen met de havens (in potentie) een groen-blauwe omzoming van de binnenstad. Het is van grote waarde voor de kwaliteit van de binnenstad. Ook in IJsselmuiden is de relatie en nabijheid van het landelijk gebied voelbaar door de robuuste groenstructuur. De groenstructuur heeft hier een uitgesproken landelijk karakter. In de kleine dorpskernen is verwevenheid met het landelijk gebied zeer sterk, uiteraard door de compacte vorm van de kernen maar ook door de agrarische “roots” van de kernen.

De hoofdgroenstructuur van Kampen en IJsselmuiden (uit groenstructuurvisie)

De belangrijkste onderdelen en waarden van onze groenstructuur zijn:

- Het stedelijke groene raamwerk van de stad Kampen. Een robuust groen raamwerk bestaande uit de lanen (Europa-allee, Kennedylaan, Flevoweg) de broekswegen, Het Groene Hart Plantsoen, de la Sablonièrekade, parkjes, volkstuinten en sportcomplexen. Dit groene raamwerk vormt een omlijsting van de verschillende wijken.
- De landelijke groene plekken en fragmenten in en rond IJsselmuiden zoals de groene oever langs de IJssel, de Trekvaartzone, de Oude IJsselarm en het Tussenland. Deze groenstructuur maakt de verbinding met het omliggende landschap en de ontstaansgeschiedenis van IJsselmuiden beleefbaar.
- De compacte kernen: door het ontstaan op de oeverwallen langs de rivier zijn deze ruimtelijk en in de beleving sterk verweven met het landschap.

De kenmerkende gebiedskarakteristieken van ons buitengebied zijn:

- Het kleinschalige, gevarieerde en dynamische rivierenlandschap van de IJssel met uiterwaarden, stroomruggen, oeverwallen, dijken en dijkdorpen. Een landschap dat een rijke cultuurhistorie ademt en waar natuur, ontginning en de ontwikkeling van de dorpskernen in de loop van vele eeuwen tot een samenhangend en schilderachtig beeld hebben geleid. De dijken verbinden de prachtige historische kernen die allemaal op de één of andere wijze een relatie hebben met het water. Aan weerszijden van de dijken liggen kolken, onregelmatige mozaïekvormige kavels en dijkwoningen. Van belang is het in stand houden en het toegankelijk maken en versterken van de cultuurhistorische identiteit van de oude kernen, rivierduinen, oeverwallen, stroomruggen, kronkelende dijken, kolken en gevarieerde 'mozaïekachtige' verkavelingspatronen. Het rivierenlandschap heeft hoge natuurwaarden (deels Natura 2000 en deels Natuur Netwerk Nederland) en daarmee sterk samenhangende cultuurhistorische en recreatieve waarde.
- De landschappelijk openheid van Kampereiland is een grote kernkwaliteit. De verkaveling op Kampereiland wordt gekenmerkt door onregelmatige kavelvormen en structuurlijnen zoals de kronkelige dijken, wegen en waterlopen. Die openheid krijgt maat door de verspreid gelegen verdichtingen van de terpen en andere erven. Landbouw is een belangrijke functie in het gebied en draagt bij aan het behoud van de openheid van dit landschap. De IJsseldelta en (grote delen van) het Kampereiland zijn daarnaast van belang als weidevogelgebied en als foerageergebied voor ganzen.

De natuur is gericht op vegetatieverschillen van dijken en sloten. In samenhang en ondergeschikt aan de natuur en agrarische waarde heeft het Kampereiland ook een belangrijke waarde voor de recreatie.

- De polder Kamperveen heeft een open en relatief grootschalig karakter. Lange en rechte lijnen van wegen en sloten en rechthoekige kavelvormen kenmerken dit landschap. Het bevat waardevolle cultuurhistorische elementen, waaronder de Zwartendijk en Hogeweg en de nabij gelegen kolken. Sporen van het gevecht tegen het water. De infrastructuur zoals Hanzelijn, de N50 en de bypass met de bijbehorende civiele werken hebben zich op een vanzelfsprekende en zichtbare wijze in het grootschalige landschap gevoegd. Naast de agrarische en ecologische functie heeft dit gebied ook een recreatieve functie voor zowel bewoners als recreanten. Het vormt een belangrijk uitloopgebied voor de bewoners van Kampen, met de Zwartendijk als onderdeel van een fijnmazig netwerk. Daarnaast heeft een groot deel van Kamperveen een functie als weidevogelgebied.
- Het landschap van polder Mastenbroek heeft een open, relatief grootschalig karakter. Kenmerkend zijn de lange rechte lijnen van wegen en sloten en de rechthoekige verkavelingsstructuur. De (agrarische) erven liggen groen omzoomd als eilanden in het open landschap. De openheid en maat tussen de erven is een belangrijke kwaliteit. Landbouw is een belangrijke functie in het gebied, grotere agrarische bedrijven voegen zich goed in dit landschap. Daarnaast heeft de polder een functie als weidevogelgebied. Het weidevogelbeheer vereist een hoog waterpeil en in de natte perioden plas-dras situaties. Naast de ecologische en waterhuishoudkundige functie, heeft het water ook een belangrijke beeldbepalende functie voor de polder. Het draagt bij aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de geschiedenis.
- Het glastuinbouwgebied Koekoekspolder ligt in één van de compartimenten van polder Mastenbroek. Dit is in feite een meer 'verstedelijkt' deel van het buitengebied en heeft het karakter van een bedrijventerrein in een landelijke setting.

1.3 Kampense maat en schaal: Binnenstad, wijken en dorpen

Kampen presenteert zich met een monumentaal en historisch stadsfront aan de rivier. Het groene front van IJsselmuiden vormt een karakteristiek dorps en landschappelijk contrast met het front van Kampen. Het dorp ligt achter de dijk. De kleinere kernen zijn gemeenschappen op zich, die zich grotendeels organisch en in harmonie met het omringende

landschap hebben ontwikkeld. Elke kern heeft een duidelijke eigen identiteit, maat en schaal. De binnenstad is een spin in het web, van waaruit verbindingen zoals de broekswegen, de dijken en de dorpslinten van IJsselmuiden uitwaaiëren naar de wijken, buurten, dorpen en kernen.

De opbouw van onze gemeente met een fraaie binnenstad, wijken en dorpen biedt een rijk pallet aan woonsferen en kwaliteiten: de historische binnenstad, de diverse wijken zoals de Flevowijk, Hanzewijk, Brunnepe, Het Onderdijks, het dorp IJsselmuiden en de dorpen: Grafhorst, 's-Heerenbroek, IJsselmuiden, Kampereiland, Kamperveen, Mastenbroek (deels), Reeve, Wilsum en Zalk, en de buurtschappen Bisschopswetering, De Heuvels, De Roskam, De Zande, Hogeweg, Nieuwstad, Oosterholt, Oude Wetering (deels), Posthoorn (grotendeels) en Zuideinde (deels). Ze hebben een gemeenschappelijke kwaliteit: elke wijk, buurt en buurtschap, of dorp heeft een sterke identiteit en samenhang. Dit komt door de kleinschalige, overzichtelijke omvang en herkenbare begrenzing (door groen of infrastructuur). Daarmee biedt het ruimte aan een samenleving waarbij inwoners elkaar (her)kennen en zich over het algemeen sterk verbonden voelen met de eigen leefomgeving. Inwoners vinden er een groot deel van de benodigde voorzieningen en ruimte voor ontmoeting.

Deze verscheidenheid aan woonsferen en identiteiten van woonbuurten, wijken en dorpen is een grote kwaliteit. Ook bij nieuwe ontwikkelingen moeten we zoeken naar de Kampense maat en schaal, en willen we woon- en leefomgevingen creëren waar je een 'thuis' hebt.

De specifieke kwaliteiten zijn:

- De monumentale kwaliteit en kleinschalige binnenstad, waarin veel van de rijke historie en authenticiteit bewaard is gebleven.
- Langgerekte vorm van de binnenstad, lange lijnen, Burgel, de zichtrelaties met de IJssel.
- Kleinschalige uitbreidingswijken Kampen liggen in een groen raamwerk.
- De lange dorpslinten van IJsselmuiden, uitwaaiend in het landschap. Het landschap dringt diep het dorp binnen.
- Dorps wonen in IJsselmuiden, echt onderscheidend ten opzichte van andere woonwijken.
- Op de oeverwal langs de IJssel liggen de kernen / buurtschappen met elk een geheel eigen gezicht. Het karakter van de kleine kernen is landelijk met vrijstaande woningen, grote tuinen en overal doorzichten het open buitengebied in.

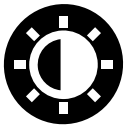

1.4 Rijke historie

Onze geschiedenis is het fundament waarop we verder bouwen. We willen onze geschiedenis richtinggevend en als inspiratiebron gebruiken voor toekomstige ontwikkelingen. Zo ontstaan mooie nieuwe hoofdstukken in het geschiedenisboek van onze gemeente. Overal in de gemeente is de lange en rijke historie van de stad en omliggende landschappen zichtbaar. De historisch waardevolle stedenbouwkundige structuur en groenstructuur van onder andere de binnenstad, Brunnepe, Kampen-Zuid, IJsselmuiden, en kernen als Grafhorst, Wilsum en Zalk bepalen onze identiteit, en geven elk dorp en wijk een eigen karakter. Binnen de gemeente is een groot aantal monumentale gebouwen en te vinden, waaronder veel rijksmonumenten. De meeste monumenten zijn te vinden in de binnenstad van Kampen, dat bovendien een beschermd stadsgezicht is. Ook het varend erfgoed bepaald onze identiteit, ons verleden als Hanzestad. De sterke binding met het geloof is duidelijk zichtbaar. Kijk naar de monumentale kerkgebouwen in het stadsbeeld van Kampen. Ook in de woonwijken van Kampen is veel waardvol te zien. In de oude dorpskernen van IJsselmuiden, Wilsum en Zalk is de organische groei van dorpslinten op zandruggen en dijken nog duidelijk zichtbaar. De verschillende patronen en structuren van wegen, paden en sloten, dijken en kolken zorgen samen met de karakteristieke agrarische erven voor de herkenbaarheid van de verschillende onderdelen van ons buitengebied.

Daarnaast kent de gemeente veel archeologische monumenten, zoals een groot aantal terpen (Kampereiland, polder Mastenbroek). Archeologische sporen zijn bijvoorbeeld te vinden in en rondom de binnenstad en de rivierduinen langs de IJssel. Zo ligt op zo'n duin één van de oude linten van IJsselmuiden (naar Oosterholt). In het buitengebied zijn vooral de sporen van de ontstaansgeschiedenis opvallend; het landschap is bezaaid met kolken en terpen.

Ons erfgoed, onze geschiedenis, is niet alleen voelbaar en zichtbaar in de fysieke en bebouwde leefomgeving. Ons culturele leven, de gemeenschapszin, de binding met het geloof, het Hanzeverleden, het 'stedelijke' en tegelijkertijd het 'dorpse' zijn allemaal elementen van het immateriële erfgoed waar we bewust en onbewust op verder bouwen.

1.5 Hechte en diverse samenleving

Kampen koestert zijn sociale cohesie: het bloeiende verenigingsleven, de kerkelijke gemeentes, de overzichtelijke hechte (geloofs)gemeenschappen, de gastvrijheid

en betrokkenheid, de zorg voor elkaar en de sociale veiligheid. Buurtbewoners leveren actief en samen ideeën aan voor de inrichting van de eigen straat, buurt of wijk. De inrichting van onze fysieke omgeving draagt daaraan bij. Denk aan de kleinschaligheid en overzichtelijkheid van onze wijken en dorpen, de goede verbindingen en de nabijheid van ontmoetingsplekken als speelplekken, sportvelden, voorzieningen en groen. Speelruimte is waar het voor de kinderen allemaal begint. Ze leren hier het burgerschap. Een gezonde fysieke en mentale ontwikkeling hangt sterk samen met de 'ruimte voor kinderen'.

De historische binnenstad vormt een krachtige gemeenschappelijke identiteit en het sociale hart van Kampen. De openbare ruimte en de winkelcentra en maatschappelijke en culturele voorzieningen zijn belangrijke fysieke plekken. Hier krijgt de sociale cohesie in Kampen vorm. De binnenstad heeft hierin een bijzondere positie. Ze biedt namelijk ruimte aan evenementen, voorzieningen en informele ontmoetingen. In sociaal opzicht is de binnenstad daarmee ook een spin in het web. Hoge leefkwaliteit is verbonden aan een inclusieve gemeente waar iedereen naar vermogen kan deelnemen. De openbare ruimte in de stad, de wijken, de dorpen en het omliggende landschap is van ons allemaal, ongeacht leeftijd, geslacht, etniciteit, gezondheid, geloofsovertuiging etc. We omarmen initiatieven die de inclusiviteit van de bestaande ruimte bevorderen. Daarbij geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld in de openbare ruimte en

publieksgerichte gebouwen. Iedereen doet mee in Kampen, ook de mensen die daarbij enige hulp nodig hebben. Zorg is toegankelijk en bereikbaar voor iedereen. De bestaande kleinschaligheid en spreiding van voorzieningen over de woonwijken sluit daarbij mooi aan. Uit de woonzorgvisie blijkt wel dat we in Kampen al heel veel zorg hebben en het niet wenselijk is om sommige soorten van zorg nog meer toe te voegen.

Ons beleid, onder andere in de woonzorgvisie, is erop gericht het 'omzien naar elkaar' te stimuleren, onder andere door in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen ruimte voor ontmoeting te creëren in de openbare ruimte en het clusteren van voor ouderen toegankelijke woningen in combinatie met woningen voor andere doelgroepen.

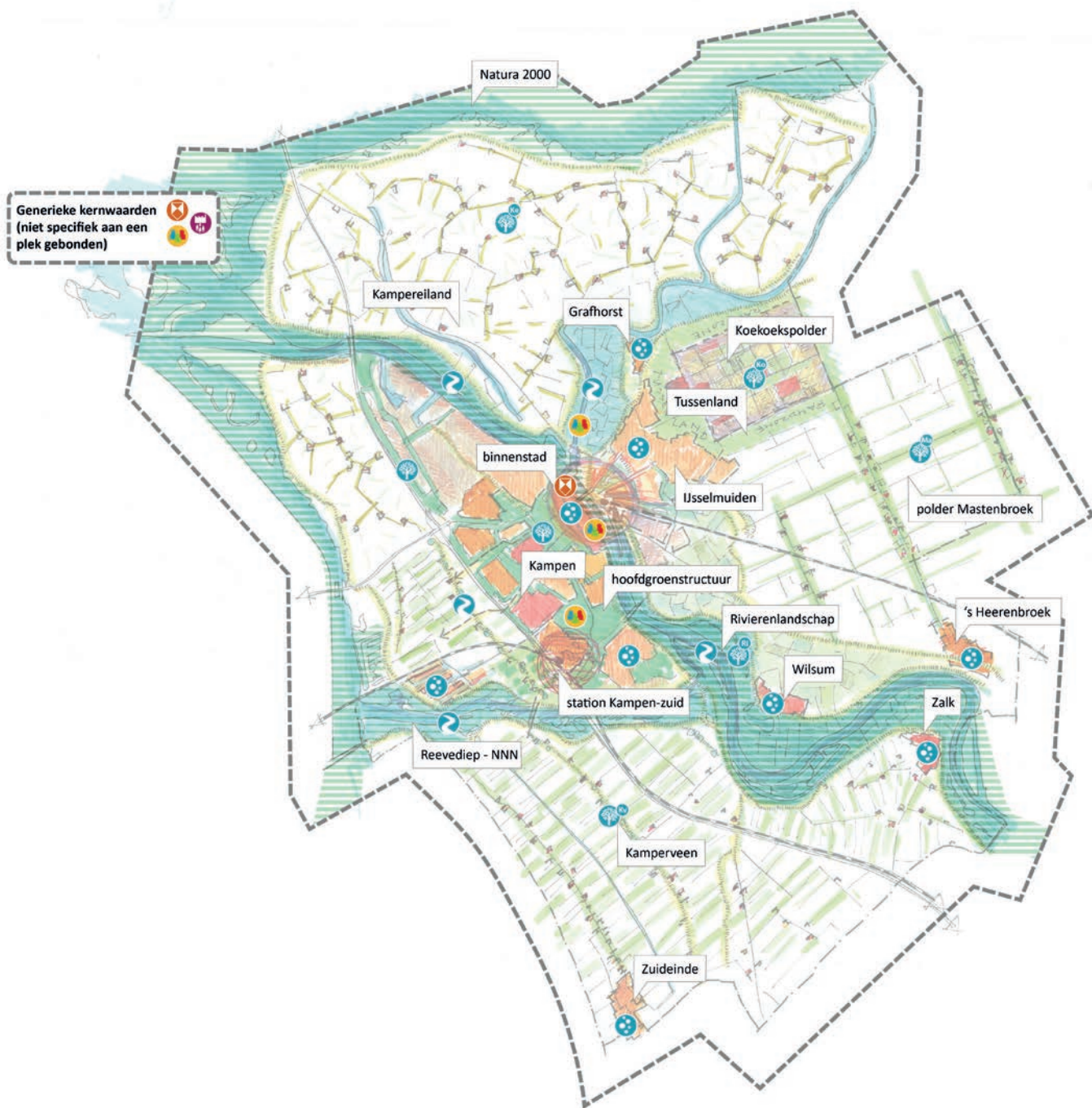

1.6 Betrokken ondernemerschap

Een vitale en goed functionerende economie met een inclusieve arbeidsmarkt draagt er aan bij dat mensen kunnen meedoen in de samenleving. Het vormt

een fundament voor onze samenleving. De Kampense ondernemers geven met een 'Hanzementaliteit' invulling aan die economie: Samenwerken, elkaar wat gunnen, een hoge arbeidsmoraal, gemeenschapszin en investeren in de samenleving. De betrokkenheid van de Kampense ondernemers met de samenleving, de stad, de dorpen en het landschap is zeer groot. Het bedrijfsleven draagt op allerlei manieren bij aan het verenigingsleven en evenementen in de gemeente. Het ruimte bieden aan betrokken ondernemerschap is van belang voor onze samenleving. Daarmee kunnen we stappen zetten op het vlak van duurzaamheid, circulariteit en meedoen in de samenleving.

Groen, verweving stad en landschap

Het groen in en rondom het stedelijk gebied als verbindend element tussen stad en ommeland, als verbindingen tussen wijken en als ontmoetingsruimte voor onze inwoners.

Het buitengebied met verschillende landschapstypes:

- Ri** Het dynamische rivierenlandschap met hoge natuur- en landschapswaarden.
- Ke** De kenmerkende gevarieerde structuur van Kampereiland met verspreide erven.
- Kv** Lange ontginningslinten en slagenlandschap van Kamperveen.
- Ma** De lange en haaks op elkaar staande lijnen en open karakter van polder Mastenbroek.
- Ko** De helder begrensde en intensief gebruikte polder Koekoek

De Kampense maat en schaal: de stad, het dorp en de kleine kernen

Helder begrensde wijken, buurten en dorpen met een eigen identiteit, als basis voor hechte gemeenschappen

Rijke historie

De rijke historie van onze gemeente is afleesbaar in de binnenstad, de historische dorpskernen, oude bebouwingslinten, historische boerenerven, kronkelende dijken, terpen en kolken.

Ruimte bieden voor sociale cohesie

Ruimtelijke ontwikkeling moeten altijd en overal bijdragen aan 'de ontmoeting', we hechten grote waarde aan de al bestaande ontmoetingsplekken in / bij winkelcentra, sportvoorzieningen, parken etc.

Betrokken ondernemerschap

Een vitale en goed functionerende economie met een inclusieve arbeidsmarkt draagt er aan bij dat inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Het vormt een fundament voor onze samenleving. De betrokkenheid van de Kampense ondernemers met de samenleving, de stad, de dorpen en het landschap is zeer groot. Het bedrijfsleven draagt op allerlei manieren bij aan het verenigingsleven en evenementen in de gemeente.

2. Het Kampense perspectief

Vanuit de zes kernwaarden stappen we in dit hoofdstuk door naar het Kampense perspectief. We hebben onze kernwaarden als Kampen bepaald maar hoe gaan we hier nu mee om bij het meewerken aan of bijsturen of eventueel afwijzen van nieuwe initiatieven/ontwikkelingen? Vanuit welk perspectief kijken we naar onze kernwaarden en uitwerking van onze opgaven?

De gemeente Kampen schuift in zijn rol en positie op van 'gebiedend, bepalend en initiërend' naar 'responsief, samenwerkend en faciliterend'. De rol van de samenleving wordt prominenter. Dit heeft gevolgen voor de samenwerking tussen inwoners van Kampen en de gemeente. En ook voor de opzet en inhoud van deze omgevingsvisie.

Kampen is een plek waar vele werelden bij elkaar komen en het altijd zoeken is naar de juiste verhouding tussen onder andere wonen, werken, cultuurhistorie, landschap en milieu. Als geen ander moet de gemeente en de gemeenschap zich beseffen hoe zorgvuldig en voorzichtig je om moet gaan met de gehele fysieke leefomgeving

Wat is eigenlijk de fysieke leefomgeving?

Volgens de wet omvat de fysieke leefomgeving in ieder geval bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed. Het menselijk lichaam, ijzersterk of niet, komt er niet aan te pas. Deze omschrijving gaat uit van wat de mens ziet als hij of zij om zich heen kijkt of wat tastbaar is. Alhoewel, is de lucht tastbaar? Tot waar is de bodem tastbaar? En wat is een watersysteem?

Strikt genomen is deze opsomming onnodig. De fysieke leefomgeving is heel simpel gezegd: Alles. Ongeacht of en zo ja in welke mate je het kunt zien, horen, proeven, tasten of beleven. Ongeacht of het al heel oud is of iets is dat in de toekomst kan bestaan.

Het geven van handelingsperspectieven

Kampen wil niet op voorhand de invulling van de fysieke leefomgeving in beton gieten en heeft zeker niet de illusie dat je dit op papier kan bepalen. Het is een dynamiek tussen overheid en burger, tussen inwoners en ondernemers, mens en dier, en de groei en ambitie in regio versus het lokale (dorps)belang.

Gemeente Kampen heeft in deze visie handelingsperspectieven opgesteld voor een zorgvuldige invulling van de fysieke leefomgeving. Deze geven sturing en houvast om initiatieven langs de lat van de Kampense kernwaarden te leggen.

De perspectieven gaan vooral over het 'hoe'. Ze geven richting aan ons handelen als gemeente en geven duidelijkheid aan initiatiefnemers over de wijze waarop initiatieven op maat gemaakt kunnen worden in de fysieke leefomgeving van Kampen. De perspectieven zijn niet bedoeld als harde wetgeving, maar zijn richtinggevend om te kunnen bepalen of een ontwikkeling al dan niet kansrijk is.

De perspectieven zijn:

1. We bouwen verder aan het verhaal van de plek

2. We ontwikkelen zorgvuldig, toekomstbestendig en (klimaat)adaptief

3. We doen het samen

4. We omarmen vernieuwing/innovatie

Voorbeelden van integratie nieuw en oud en historie als inspiratiebron voor nieuwbouw.

2.1 We bouwen verder aan het verhaal van de plek

Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan en bouwen verder aan het verhaal van de plek. Dat vraagt om een analyse van de

kwaliteiten en kenmerken van een plek. Wat is waardevol en verdient het om gekoesterd en op verder gebouwd te worden? En wat is voor verbetering vatbaar in de omgeving? We vragen van initiatiefnemers om die analyse te maken en te vertalen in de plannen. Wat we hierbij in gedachte houden zijn de kernwaarden Kampen en water, Robuust en toegankelijk groen, Kampense maat en schaal en Rijke historie.

We vragen van initiatiefnemers om:

- Zich te verdiepen in de gebiedskenmerken van de plek, bijvoorbeeld de relatie met het water of de groenstructuur. Hoe kan het initiatief de groenstructuur verder versterken en de hechte relatie van Kampen met het water tot uitdrukking brengen? De wijze waarop dit gedaan wordt is uiteraard sterk afhankelijk van de context waarin het plan tot ontwikkeling wordt gebracht. In het buitengebied bijvoorbeeld door het aanbrengen van een passende erfbepanting.
- Zich te verdiepen in de kwaliteiten van de plek, wat zijn 'dorpse' en 'stedelijke' plekken, waar is het rustig en waar juist dynamisch? En hoe kan het initiatief daar aan bijdragen? Wat is bijvoorbeeld een passend bebouwingstype, bouwmassa en uitstraling op een bepaalde plek.
- De cultuurhistorische kenmerken en kwaliteiten van de plek en de omgeving in beeld te brengen en 'op waarde' te schatten. Hoe kan de cultuurhistorie van de plek als inspiratiebron gebruikt worden? Hoe kan het initiatief een nieuw deel toevoegen aan de geschiedenis van Kampen?
- Plannen een voor Kampen passende maat en schaal te geven. Daar is uiteraard geen exacte formule of criterium voor, omdat de context ook bepalend is voor de schaal. Ook hier is het devies: bouw verder op de kenmerken van de plek.

2.2 We ontwikkelen zorgvuldig, toekomstbestendig en (klimaat)adaptief

We willen zorgvuldig met onze ruimte omgaan. Met het besef dat de keuzes die we nu maken in de fysieke leefomgeving

consequenties kunnen hebben voor de generaties na ons. In toenemende mate zijn er ruimteclaims vanuit bijvoorbeeld wonen, economie en duurzaamheid. En ook in Kampen geldt: niet alles kan overal.

Onze ruimtebehoefte willen we zoveel mogelijk binnen de contouren van ons bestaand stedelijk gebied oplossen. Door inbreiding of door transformatie van gebieden, en door het 'afronden' van onze bestaande stad. We kiezen ervoor om de grotere nieuwe ontwikkelingen, die niet binnen bestaand stedelijk gebied passen, aan te laten sluiten op bestaande (al in gang gezette) ontwikkelingen. Dit moet ook logisch aansluiten op de plekken met een hogere dynamiek en het openbaar vervoer. Goede bereikbaarheid is immers belangrijk. De focus voor de grotere stedelijke ontwikkelingen en uitbreidingen ligt daarmee op de zuid- en westzijde van de stad, waar bijvoorbeeld al geïnvesteerd is in een nieuw station. De bypass, de op te waarden infrastructuur (o.a. N50) en het nieuwe station zijn een belangrijke leidraad bij de toekomstige ontwikkeling van de stad. Dat betekent uiteraard niet dat er op andere plekken in de gemeente zoals IJsselmuiden en de kleine kernen geen ontwikkelingen (inbreiding of uitbreiding) mogelijk zijn. Dit zijn vooral ontwikkelingen die zich op een logische en ontspannen wijze voegen in de bestaande ruimtelijke structuur. Grote delen van het landelijk gebied in onze gemeente kennen een lagere dynamiek, zoals het rivierenlandschap, Kampereiland, polder Mastenbroek en Kamperveen ten zuiden van de bypass.

Ontwikkelingen moeten toekomstbestendig zijn. Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we ook naar de toekomstbestendigheid van de beoogde locatie. We willen voorkomen dat ontwikkelingen op bepaalde locaties op termijn niet houdbaar zijn, bijvoorbeeld door klimaatverandering. Dat zou leiden tot ongewenste kapitaalvernietiging. De fysieke leefomgeving moet in toenemende mate adaptief zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen. Maar ook adaptief zijn door veranderingen in het gebruik van de omgeving en/of gebouwen op te kunnen vangen zonder dat grote transformaties nodig zijn. Zo voorkomen we verspilling van ruimte, materiaal en kapitaalvernietiging.

We vragen van initiatiefnemers om:

- Zorgvuldig met de ruimte om te gaan. We sturen in eerste instantie vooral op ontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied of afronding van de bestaande stad. Daarmee willen we de ruimteclaim op gebieden met een lagere dynamiek zo veel mogelijk beperken, gebruik van OV stimuleren, en de bestaande structuren (infrastructuur en voorzieningen) zo veel mogelijk versterken.
- Bij ontwikkelingen rekening te houden met de klimaatopgaven van een gebied. Door onze ligging in de IJsseldelta en de klimaatveranderingen moeten ontwikkelingen per definitie klimaatadaptief zijn. Dit omdat duurzaamheid een cruciale randvoorwaarde is voor het toekomstige behoud van ons welzijn en onze welvaart. Bovendien werkt het door in alle (andere) maatschappelijke opgaven.
We vragen van initiatiefnemers om aan te geven hoe een ontwikkeling op lange termijn bijdraagt aan de omgeving, bijvoorbeeld door vergroening van de omgeving of levensloopbestendigheid.
- De initiatiefnemer bepaalt samen met de gemeente hoe gevoelig het initiatief is voor overstromingen, wat er gebeurt wanneer er een zware bui valt, wat een uitzakkende grondwaterstand tijdens een droge zomer voor effect heeft en of het initiatief gevoelig is voor extreem hoge temperaturen. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de huidige situatie, maar ook naar de toekomst.
- Bij ontwikkelingen flexibiliteit en toekomstbestendigheid 'in te bouwen'. Is de ontwikkeling adaptief genoeg om plek te kunnen bieden aan toekomstige veranderingen?
- Slimme combinaties van functies te maken en meervoudig ruimtegebruik toe te passen. We zoeken naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van onze ruimte.

2.3 We doen het samen

De sociale cohesie is een belangrijke kernwaarde in onze gemeente. Ruimtelijke ontwikkelingen leveren een bijdrage aan de sociale cohesie in de omgeving. Zij doen daar in ieder geval geen afbreuk aan. We zien de openbare ruimte als een belangrijke plek om 'de ontmoeting' plaats te laten vinden. We vragen van initiatiefnemers een visie op het gebruik van die ruimte. Het betekent ook dat initiatiefnemers omwonenden en belanghebbenden informeren en betrekken bij de planvorming. Bij voorkeur om draagvlak te creëren, maar in ieder geval om de verschillende belangen te kunnen meewegen.

We vragen van initiatiefnemers om:

- Te onderzoeken hoe een ontwikkeling kan bijdragen aan de sociale cohesie van de omgeving. De wijze waarop laat zich op voorhand niet vastleggen. De initiatiefnemer moet hierover ook in gesprek gaan met belanghebbenden in de omgeving.
- Plannen in samenspraak met de omgeving te ontwikkelen en de verschillende belangen in beeld te brengen (zie ook participatie).

Voorbeeld zorgvuldig en meervoudig ruimtegebruik: wonen boven winkels met daktuin, inpandige laad- en losvoorziening in de Hanzewijk.

2.4 We omarmen vernieuwing/innovatie

We staan voor een groot aantal complexe opgaven, vanuit de energietransitie, klimaatverandering, wonen en

economie. Om daar grote stappen in te maken zijn soms ongebruikelijke en vernieuwende oplossingen nodig. In de samenleving en bij Kampense ondernemers is veel betrokkenheid en creativiteit aanwezig. Hiervoor willen we ruimte bieden. Als we met een specifieke opgave een grote stap kunnen zetten, accepteren we dat we op andere opgaven en kernwaarden wellicht minder hoog scoren.

We vragen van initiatiefnemers om:

- Innovatieve oplossingen/ ruimtelijke initiatieven aan te dragen waarmee we grote stappen vooruit kunnen zetten in de opgaven vanuit de energietransitie, klimaat, wonen en economie. We denken dan graag vanuit een positieve grondhouding mee, ook als het initiatief minder goed scoort op het vlak van de andere opgaven en kernwaarden, zonder hieraan afbreuk te doen.

van structuurvisie....

In een gebiedsdekkende structuurvisie of deelstructuurvisie, geeft men een integrale visie op een gebied. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van nieuwe ontwikkelingen van dat gebied.

Daarnaast bevat het:

- De hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid.
- De samenhang met beleid op het gebied van economie, recreatie en dergelijke maakt men duidelijk.
- De structuurvisie moet een eerlijk beeld schetsen.
- Er moet in staan hoe en waar de ontwikkelingen plaatsvinden.

....naar omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van een bestuursorgaan voor de hele fysieke leefomgeving en haar grondgebied. De omgevingsvisie is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en de gemeente. Het Rijk maakt een nationale omgevingsvisie, de provincie een provinciale omgevingsvisie en de gemeente een gemeentelijke omgevingsvisie. De omgevingsvisie moet inhoudelijk in elk geval de volgende elementen bevatten:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: waar bestaat de fysieke leefomgeving uit en wat is de kwaliteit ervan?
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied: wat gebeurt er/ gaat er gebeuren aan ontwikkelingen en instandhouding van het grondgebied?
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid: wat zijn de na te streven doelen en op welke manier worden die bereikt?

3. Kampen en zijn bouwstenen

In Kampen doen we het net even iets anders dan bij andere gemeentes als je kijkt naar het opstellen van de omgevingsvisie en het proces wat we tot op heden hebben doorlopen om tot deze uitwerking van deze omgevingsvisie te komen.

De gemeente Kampen heeft in de afgelopen decennia veel sectorale beleidsstukken uitgewerkt en vastgesteld. Als we tot 2019 kijken, het gaat hier om meer dan 30 verschillende beleidsnota's, visies en plannen die voornamelijk geschreven en uitgewerkt zijn vanuit een sectoraal thema of deelgebied.

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe wij vorm hebben gegeven aan het doel van de Omgevingswet om het (strategisch) beleid voor de gemeenschap inzichtelijker te maken en integraal te benaderen.

3.1 Van structuurvisie naar omgevingsvisie

De structuurvisie uit 2009 wordt in zijn geheel vervangen door deze omgevingsvisie. In de overgang van de huidige wetgeving (Wet Ruimtelijke Ordening) naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt deze omgevingsvisie formeel nog vastgesteld als een "nieuwe structuurvisie". Uiteraard wel zo opgesteld vanuit de geest en bedoeling van de Omgevingswet.

In essentie blijft de omgevingsvisie net zoals de structuurvisie een gebiedsdekkende langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving en het grondgebied van de gemeente Kampen.

Kijkend naar het verschil tussen de structuurvisie en de omgevingsvisie zijn de volgende twee punten de grootste verschillen die anders uitgewerkt en bepaald moeten worden:

- In de omgevingsvisie worden meerdere sectorale visies samengebracht tot één integraal verhaal over de fysieke leefomgeving. Denk aan cultureel erfgoed, water, wonen, milieu, landschap, gezondheid, bodemkwaliteit, mobiliteit, economie en vestigingskwaliteit.
- De omgevingsvisie moet tot stand komen op basis van participatie.

Zoals eerder is geschetst is deze omgevingsvisie gebaseerd op bestaand beleid en brengt (strategische) focus en samenhang in het versnipperde sectorale beleid van de gemeente Kampen.

Het werken met één omgevingsvisie dwingt tot een andere, meer integrale, manier van beleid maken. Het moet daarnaast ook voorzien in een bepaalde flexibiliteit van het aanpassen of verwerken van nieuw strategisch beleid ter vervanging van het oude. Het is geen statisch product meer voor 10 jaar, maar een continu proces van evaluatie en aanpassing. Dit past bij de dynamiek van de samenleving die voortdurend verandert.

De komende jaren wordt de omgevingsvisie naar behoefte gevoed (2.0, enz) en actueel gehouden door het toevoegen van bouwstenen.

Deze omgevingsvisie wil inspireren, stimuleren en ruimte bieden. Vanuit een "ja, mits houding" denken we daarbij mee met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Deze houding is de basis van het opstellen van bouwstenen.

3.2 Werkwijze en verwerking van bouwstenen

De gemeenteraad van Kampen heeft in de koersverkenning Omgevingswet (zie bijlage 1) in december 2017 bepaald dat bij het maken en vaststellen van nieuw beleid wordt gewerkt met bouwstenen.

Een bouwsteen is de voorbereiding van een herziening van de omgevingsvisie. Een bouwsteen start altijd met een thematische of gebiedsgerichte aanleiding/strategische opgave. Daarna volgt een integraal en participatief proces waarin uiteindelijk de raad in stelling wordt gebracht om het kader voor de fysieke leefomgeving aan te vullen/aan te passen.

Het eindresultaat van een bouwsteen is een herziening van de omgevingsvisie.

De strategische beleidskeuzes worden verwerkt binnen de invulling van de opgaven.

Tot het moment dat de omgevingsvisie 2.0 wordt vastgesteld is dit geldende norm en werkwijze.

Een bouwsteen heeft vier kenmerken:

1. vertrekpunt: een strategische opgave;
2. een integrale blik (dilemma's en kansen);
3. participatieve aanpak (op tijd nadenken over het doel van de participatie);
4. eindresultaat: een strategische oplegger die 1:1 aangeeft welke passages herzien worden in de omgevingsvisie.

In bijlage 2 staat meer over de verdere uitwerking van deze vier kenmerken, de uitwerking en de verwerking van een bouwsteen in de omgevingsvisie.

Vastgestelde bouwstenen t/m december 2022

Sinds 2017 zijn de volgende bouwstenen door de gemeenteraad van Kampen vastgesteld:

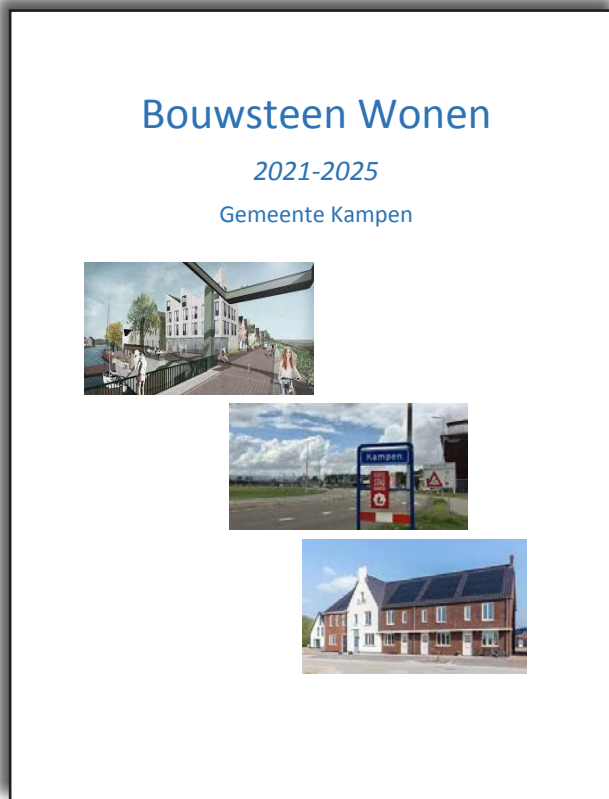
1. Bouwsteen Energie
2. Bouwsteen Huisvestiging arbeidsmigranten
3. Bouwsteen Wonen
4. Bouwsteen Beleid Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)
5. Bouwsteen Woonzorgvisie 2022-2032

De strategische uitgangspunten van deze vastgestelde bouwstenen zijn integraal verwerkt binnen in te vullen maatschappelijk opgaven in hoofdstuk vier.

Toewerken naar een digitale verwerking van de omgevingsvisie op de plankaart

Om ook daadwerkelijk de herzieningen goed te kunnen verwerken als zijnde actuele versie van de omgevingsvisie moet de omgevingsvisie omgezet worden naar een digitale kaart. Voor de omgevingsvisie 1.0 is dit, gezien de geplande invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2022, niet zinvol om nog te doen.

Na invoering wordt gekeken hoe de nieuwe plankaarten omgeving hierin kan voorzien en wanneer de digitalisering van de omgevingsvisie 1.0 kan plaatsvinden.

4. Kampen en zijn opgaven

Net als in heel Nederland, zijn er in Kampen ruimteclaims vanuit bijvoorbeeld wonen, economie en duurzaamheid. En ook in Kampen geldt: niet alles kan overal. Omwille van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit gaan we zorgvuldig om met onze ruimte.

Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen hanteren we de “Ladder van duurzame verstedelijking”. Hierbij onderzoeken we of we de behoefte die er is in bestaand stedelijk gebied kunnen opvangen door inbreiding of door transformatie van gebieden.

Onze gemeente kent gebieden met een hogere en een lagere dynamiek. We kiezen er voor om de grotere nieuwe ontwikkelingen, die niet binnen bestaand stedelijk gebied passen, aan te laten sluiten op bestaande (al in gang gezette) ontwikkelingen. Ook moeten ze logisch aansluiten op de plekken met een hogere dynamiek.

Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we ook adaptief naar de toekomstbestendigheid van de beoogde locatie. Voorkomen moet worden dat ontwikkelingen op bepaalde locaties op termijn niet houdbaar zijn, bijvoorbeeld door klimaatverandering. Dat zou leiden tot ongewenste kapitaalvernietiging.

Het gaat om de volgende opgaven:

- Werken aan duurzaamheid: Kampen energieneutraal, klimaatbestendig en circulair
- Werken aan vitale woonwijken en dorpen
- Werken aan een sterke economie
- Werken aan bereikbaarheid en (duurzame) mobiliteit
- Werken aan een toekomstbestendige binnenstad
- Werken aan een veilige, gezonde en sociale leefomgeving

We beschrijven onze ambitie en de strategieën om die te bereiken. Maatschappelijke opgaven als duurzaamheid, economie, bereikbaarheid en de woningmarkt kunnen niet los worden gezien van ontwikkelingen in buurgemeenten en zelfs daarbuiten. Afhankelijk van het schaalniveau van een opgave, kiezen we voor de samenwerking op een bestuurlijke schaal die daarbij past. Vaak is de regio het juiste schaalniveau om te werken aan deze opgaven. Daarom werken we samen in de Regio Zwolle. Deze opgaven vragen de komende jaren specifieke aandacht om de kwaliteit van wonen, werken en leven te kunnen behouden en te versterken.

Per opgave komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Omschrijving van de opgave
- Het huidige beleidskader binnen de opgave
- Waar we op inzetten vanuit deze opgave

Beleidskaders binnen alle of meerdere opgaven

Binnen het bestaande beleid stelden wij een aantal visies, plannen en nota's op die betrekking hebben op alle of meerdere opgaven. Hieronder een opsomming van de beleidsstukken:

- Structuurvisie Kampen
- Gebiedsvisie binnenstad
- Verkeercirculatieplan (VCP)
- Gebiedsvisie dorpsrand IJsselmuiden
- Gebiedsvisie IJsselmuiden dorp
- Groenstructuurvisie
- Landschapsontwikkelingsplan
- Erfgoednota Kampen
- Nota economie
- Bouwsteen Wonen
- Woonzorgvisie

4.1 Werken aan een energieneutraal, klimaatbestendig en circulair Kampen

Bij deze opgave zijn meerdere deelopgaven benoemd. Ze verschillen namelijk qua omvang en impact. Alle drie zien zij toe op een duurzaam Kampen.

De opgave

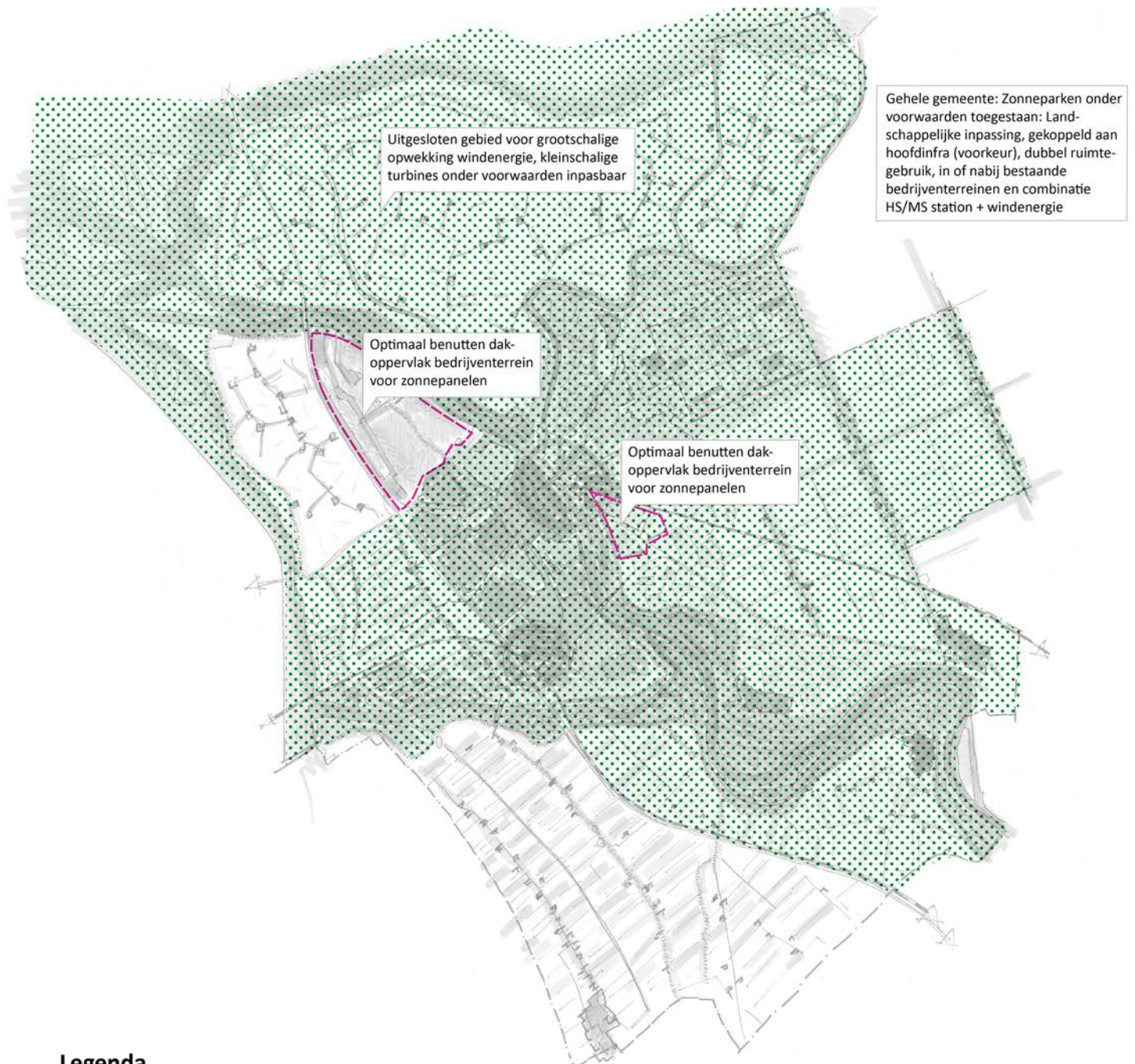
Een duurzame gemeente is een gemeente die voorziet in de behoefte van het heden zonder daarbij de mogelijkheden van latere generaties om in hun behoeften te voorzien te beperken.

Dat betekent niet alleen dat er voldoende woningen en banen zijn. Het betekent ook dat we als gemeente evenveel energie opwekken als we gebruiken (energie-neutraal) en dat we de gevolgen van klimaatverandering - bijvoorbeeld in de vorm van hittestress of overvloedige regenval - opvangen (klimaatadaptief). En in een duurzame gemeente behouden we onze grondstofstromen zo lang mogelijk in de kringloop (circulaire economie: producten slimmer gebruiken en maken, de levensduur van producten en onderdelen verlengen en het nuttig toepassen van materialen).

De opgave duurzaamheid bestaat uit drie deelopgaven:

1. Energie: de ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn voor wat betreft eigen elektragebruik en 2050 voor wat betreft warmte (geen aardgas meer).
2. Klimaat: de ambitie dat we onze gemeente in 2050 klimaatbestendig hebben ingericht.
3. Circulair: de ambitie om in 2050 een circulaire samenleving te zijn, waarin grondstoffen hun waarde behouden en kringlopen zo kort mogelijk zijn.

Opgave duurzaamheid: energie

Legenda

 We sluiten bepaalde gebieden uit voor grootschalige opwekking van windenergie, kleinschalige turbines onder voorwaarden inpasbaar.

Kernwaarden in relatie tot de energie opgave

- **Kampen en water**
De natuur- en landschappelijke waarden van ons rivierenlandschap koesteren we, zonneparken en windmolens passen hier niet bij.
- **Robuust en herkenbaar groen**
Grootschalige opwekking van windenergie is inpasbaar in specifieke delen van ons buitengebied, in het nationaal landschap IJsseldelta is dit niet passend.

In Kampen zijn al initiatieven om de gemeente duurzaam te maken. Op energiegebied bestaat al een warmtebron die gebruik maakt van geothermie. Op het bedrijventerrein Haatlandhaven en Zuiderzeehaven staan vier windturbines en er zijn twee zonneparken in ontwikkeling. En steeds meer inwoners en bedrijven gaan aan de slag om hun woning of bedrijf te verduurzamen en privéterreinen klimaatbestendig te maken door minder verharding toe te passen.

Duurzaamheid is naast een leidend principe ook een opgave, omdat we een ‘achterstand’ hebben in te halen. Op het moment dat we volledig energieneutraal, klimaatbestendig en circulair zijn, blijft duurzaamheid een leidend principe om deze kernwaarden te borgen. Daarom werkt duurzaamheid permanent door in alle ontwikkelingen en initiatieven.

Huidige beleidskaders

RES- bod 1.0

- Warmtetransitie-visie
- Stookbeleid
- Bouwsteen Energie
- Milieubeleidsplan gemeente Kampen
- Landschapsontwikkelingsplan
- Groenstuctuurvisie
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Aanvalsplan tuinbouwgebied Koekoekspolder

Deelopgave 1. Kampen energieneutraal

De energietransitie betekent dat we naar een energiesysteem toegaan met minimale CO₂ uitstoot. Dit vergt aanpassingen in de energievraag, de infrastructuur en energiebronnen. De aardgaskraan zal geleidelijk dichtgaan voor woningen, kantoren en bedrijven. Als alternatief gaan we gebruik maken van groen gas, mogelijk collectieve warmtenetten en all-electric concepten (warmtepomp). Dit vraagt om de aanleg van warmtenetten, verzwaarde elektriciteitsnetten, meer trafostations en het deels uitfasen van gasnetten. De elektriciteit die we voor verwarming, verlichting, mobiliteit en vele andere functies nodig hebben, wekken we duurzaam op met bijvoorbeeld zonnepanelen en windturbines. Verduurzaming van het energieverbruik kan op verschillende manieren plaatsvinden.

Onderstaande tabel geeft een globaal beeld van de huidige mogelijkheden.

Verduurzaming van	Verduurzaming door
Gebruik van fossiel opgewekte elektriciteit (circa 25% van totaal energieverbruik)	Windturbines Zon op daken Zon op land
Gebruik van gas (circa 75% van totaal energieverbruik)	Geothermie Biomassa Gasverwarming vervangen door verwarming met warmtepompen. Vervanging aardgas door biogas/ waterstofgas

Regionale samenwerking is belangrijk in de energieopgave. In het Klimaatakkoord krijgt de Regionale Energie Strategie (RES) een belangrijke positie. Via de RES krijgen 30 regio's de opdracht om naar eigen inzicht de energieopgave voor hernieuwbare energie (elektriciteit en warmte) concreet te maken. Het gezamenlijke doel is om in totaal 35 tWh (terrawattuur) op land op te wekken in 2030. Kampen maakt deel uit van de RES West-Overijssel en brengt in dit verband de Kampense ambities en wensen in. Op 1 juli 2021 heeft de gemeenteraad van Kampen het RES bod 1.0 vastgesteld. Dit bod gaat uit van de duurzame opwek van 244 gWh, waarvan 60 procent door middel van wind en 40 procent door middel van zon.

Waar zetten we op in

De ambitie is om in 2035 energieneutraal te zijn. De definitie van energieneutraal zoals we die in Kampen hanteren luidt: "Alle lokaal verbruikte energie wekken we lokaal duurzaam op. Daarbij gaan we er voornamelijk van uit dat innovatie en besparing gezamenlijk 40 % van deze opgave reduceren. Het energieverbruik van mobiele bronnen rekenen we niet mee in deze opgave. Wel alle groei van de energievraag die nog zal optreden door uitbreiding van het bedrijven- of woongebied."

Deze definitie betekent dat we een grote opgave hebben om in 2035 60 % van 210 miljoen kWh elektriciteit en 88 miljoen m³ gas te verduurzamen. Jaarlijks zal een en ander moeten worden bijgesteld afhankelijk van de groei.

Verduurzaming elektriciteit

De verduurzaming van het gebruik van elektriciteit heeft grote ruimtelijke impact. Daarom gelden randvoorwaarden voor de realisatie van duurzame opwek van elektriciteit. Dit kader bestaat uit (1) uitsluitingsgebieden voor wind en (2) criteria waar initiatieven voor (grootschalige) duurzame opwek aan afgemeten worden. De criteria

zijn een combinatie van ruimtelijke en financieel economische voorwaarden. Deze criteria, de verschillende kaders binnen en buiten de uitsluitingsgebieden voor grootschalige windenergie en nog veel meer details over de energieopwek, zijn uitgewerkt in de Bouwsteen Energie.

Zonneparken

De opwek van zonne-energie vindt (conform de zonneladder) bij voorkeur op daken plaats en niet op gronden waardoor andere bestemmingen worden beperkt. Zoals de landbouw ten behoeve van de voedselproductie. Alleen als de mogelijkheden op daken zijn uitgeput, zijn grondgebonden toepassingen bespreekbaar. De gemeenteraad heeft na het vaststellen van de bouwsteen energie aangegeven in principe geen medewerking te verlenen aan nieuwe zonneparken op land, tenzij sprake is van cable pooling (zie kader) en wordt voldaan aan de andere bestaande criteria uit de Bouwsteen Energie.

Windenergie

De opgave voor grootschalige opwek van windenergie is, gelet op onze ambities en het RES bod, zeer groot. Grote delen van ons buitengebied zijn uitgesloten van

Cable pooling is het inzetten van dezelfde netaansluiting en daarmee dezelfde elektriciteitskabel (pooling of cables) voor twee verschillende duurzame opwekcentrales. Dit type constructie wordt ook wel MLOEA genoemd: Meerdere Leveranciers Op één Aansluiting. In principe kun je cable poolen met verschillende type opwekinstallaties, maar de combinatie van een windpark en zonneweide of -dak is het meest effectief. Hierbij is het windpark leidend, omdat het doorgaans een grotere aansluitcapaciteit nodig heeft dan een zonne-installatie.

De zonneladder van de provincie Overijssel geeft de voorkeursvolgorde aan bij de verdeling van de opwekopgave voor zonne-energie. Gemeenten passen de zonneladder toe bij hun ruimtelijke afwegingen. De Overijsselse zonneladder en aanpak kent drie treden. Een multifunctionele invulling van een zonneveld in de groene ruimte is het uitgangspunt (trede 1 'Stimuleren' en 2 'Combineren'). Pas als gemeente en initiatiefnemer hebben verkend en gemotiveerd dat trede 1 en 2 niet mogelijk zijn, dan komen monofunctionele zonnevelden (trede 3) aan de orde. Goede landbouwgronden worden daarbij ontzien.

grootschalige opwek. In de bouwsteen energie is de keuze gemaakt om windmolens vooral te koppelen aan gebieden met een grotere schaal en meer dynamiek en aan de infrastructurele lijnen: de N50 en de Hanzelijn.

Verduurzaming warmte

De warmtetransitie is een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Het gaat over de verduurzaming van de warmtevraag van de gebouwde omgeving (woningen, kantoren, scholen etc.). In het Klimaatakkoord staat dat alle gemeenten in 2021 een warmtevisie vaststellen waarin per wijk wordt vastgelegd op welke duurzame wijze de aanwezige gebouwen verwarmd kunnen worden.

De technische haalbaarheid is één van de onderdelen van de warmtevisie die in november 2021 door de raad is vastgesteld. Technische alternatieven voor verwarming van gebouwen zijn in het buitengebied anders dan in de binnenstad. En in de binnenstad weer anders dan in een nieuwbouwwijk. Maar er zijn ook andere aspecten in de warmtetransitie die we zorgvuldig moeten meewegen. Bijvoorbeeld de sociale impact en de organisatorische en financiële haalbaarheid. De impact van de verduurzaming van de warmtevoorziening op de ruimte is beperkt.

Stookbeleid

De gemeente heeft haar stookbeleid aangepast in de zin dat verbranden in de open lucht (anders dan in toestellen) nergens meer is toegestaan. Alleen voor de bestaande rechten geldt een uitsterfconstructie. Dit moet bijdragen aan een schonere lucht en betere leefomgeving van mens en dier.

Rol van de gemeente

Om de energietransitie te realiseren is primair en vooral samenwerking nodig met energieproducenten, netwerkbeheerders, corporaties, bewoners en bedrijven. De gemeente heeft daarbij afwisselend - afhankelijk van doelgroep en thema - een stimulerende, faciliterende en/of een regisserende rol. De stimulerende rol gaat bijvoorbeeld over het bevorderen van energiebesparing. De faciliterende rol gaat vooral over het positief benaderen van passende markt- en/of bewonersinitiatieven. Ook moeten we zorgen dat alle partijen hun rol goed invullen, zodat (andere) bewoners onder goede voorwaarden kunnen meedoen.

De regisserende rol gaat over het organiseren van samenwerking. We onderzoeken de optie om als gemeente / regio een eigen energiebedrijf op te zetten. De opbrengst uit de opwek moet dan wel lokaal blijven. De gemeente heeft tot slot ook een belangrijke voorbeeldfunctie door het verduurzamen van het eigen gemeentelijke vastgoed.

Deelopgave 2: Kampen klimaatadaptief

Het klimaat verandert als gevolg van de opwarming van de aarde. Heel Nederland – dus ook Kampen – krijgt te maken met heftigere regenbuien, langere droge periodes, meer en heterere zomerse dagen en nachten. Om in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten we stap voor stap investeren in een klimaatbestendige inrichting van onze gemeente. Dit kunnen we niet alleen. Aan de klimaatadaptatiestrategie werken wij in de regio daarom samen in de zogeheten waterketencoalitie RIVUS met andere gemeenten in West-Overijssel en het waterschap. Ook binnen de gemeente hebben we iedereen nodig: alleen als ook bedrijven, bewoners, corporaties, maatschappelijke en andere organisaties bijdragen lukt het Kampen om volledig klimaatbestendig ingericht te zijn.

Waar zetten we op in

We willen borgen dat klimaatadaptatie een integraal onderdeel is van beleid en handelen van de gemeente. Dit doen we door klimaatadaptatie als leidend principe mee te nemen in de omgevingsvisie. In het omgevingsplan worden de verschillende aspecten van klimaatadaptatie verder uitgewerkt. Hiermee is het werken aan klimaatadaptatie en waterveiligheid nog niet af. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) spraken gemeenten, provincies en rijk af om een stresstest en risicodialoog uit te voeren. Aan de hand daarvan stellen we een uitvoeringsprogramma met klimaatadaptatiemaatregelen op.

Bij het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte, sluiten we als gemeente primair aan bij bestaande projecten. Denk aan groot onderhoud aan gebouwen en onderhoud en herstructurering van de openbare ruimte, onderhoud van groen en infrastructuur en de energietransitie.

De stresstest brengt de kwetsbaarheid van het gemeentelijk grondgebied voor wateroverlast, hittestress, droogte en overstroming in beeld. De eerste stresstest van Kampen was in 2019. In 2020 voerden wij met betrokkenen risicodialogen over de uitkomsten. De resultaten hiervan verwerkten wij in het uitvoeringsprogramma, dat jaarlijks geactualiseerd wordt. Het uitvoeringsprogramma bevat de maatregelen om de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten. De cyclus van stresstest, risicodialoog en uitvoeringsprogramma herhaalt zich iedere zes jaar. Dit betekent dat er in 2025 een nieuwe stresstest is.

Klimaatadaptatie als hoge prioriteit

Wateroverlast kan ontstaan als er zo veel regen valt, dat ons watersysteem het niet kan verwerken. Door

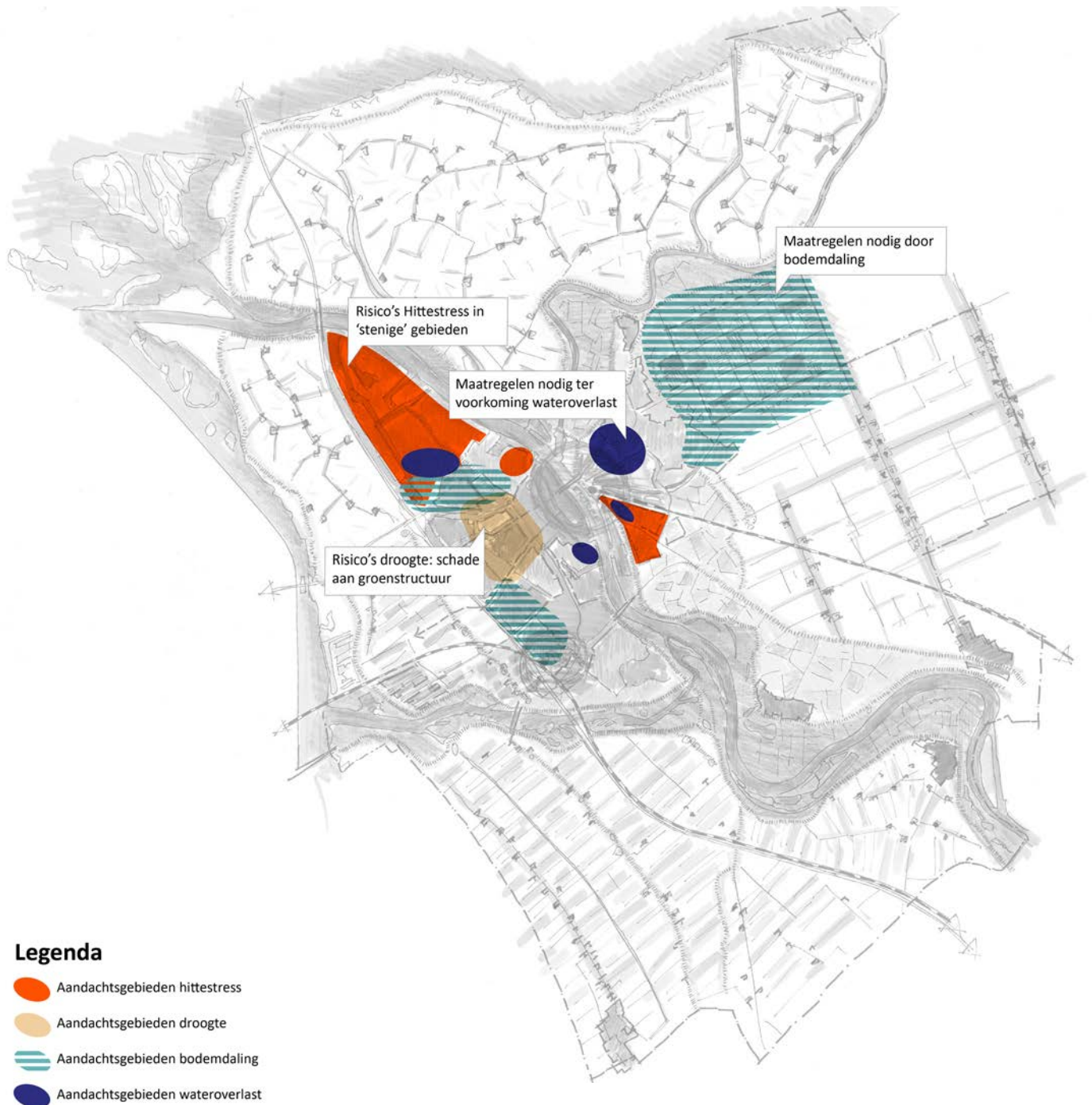
klimaatverandering worden buien steeds heviger. Dit betekent dat we rekening houden met een grotere kans op wateroverlast in de toekomst. Klimaatadaptatie als opgave betekent op dit gebied dat kortstondige, hevige buien zonder problemen kunnen worden opgevangen in de openbare ruimte of op particulier terrein. Er ontstaat geen wateroverlast bij woningen of andere kwetsbare functies. Een aantal gebieden is benoemd als extra gevoelig voor wateroverlast. In deze gebieden wordt extra aandacht besteed aan de gevolgen van wateroverlast bij nieuwe ontwikkelingen.

Door klimaatverandering stijgt de kans op een overstroming, omdat de kans op extreem weer en de daarbij gepaarde stormen en hoge waterstanden toeneemt. Een overstroming heeft grote gevolgen voor de samenleving. Kampen is dankzij keringen goed beschermd tegen hoogwater. Hierdoor is de kans op een overstroming zeer klein. Klimaatadaptatie als leidend principe betekent hier dat er bij ontwikkelingen in overstroombaar gebied rekening wordt gehouden met de waterdiepte die ontstaat bij een mogelijke dijkdoorbraak. Het omgaan met water zit in onze genen, en zal ook steeds nadrukkelijker doorwerken in ruimtelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen op nationaal niveau zijn daarbij van grote invloed, zoals de Agenda IJsselmeergebied 2050. Ook met het oog op meerlaagsveiligheid zullen er in de toekomst wellicht nog aanvullende ruimtelijke ingrepen nodig zijn in laaggelegen gebieden / gebieden met overstromingsrisico's.

De verwachting is dat door klimaatverandering de zomers steeds heter worden, met hittestress als gevolg. Toename van het aantal warme zomerdagen zorgt ervoor dat de gevoelstemperatuur in de gemeente toeneemt, zowel overdag als 's nachts. Dit zorgt voor gezondheidsrisico's door hittestress en verminderde nachtrust. Voor nieuwe ontwikkelingen geldt dat we de gevoelstemperatuur en daarmee gepaarde hittestress niet toe willen laten nemen. Dat betekent dat er waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van schaduw, groen, reflecterende materialen en ventilatie.

Droogte is een combinatie van neerslagtekort en verdamping door een periode van hoge temperaturen. Wanneer de vraag naar water de neerslag overstijgt, ontstaat droogte. Door klimaatverandering zijn droge periodes in de toekomst steeds vaker te verwachten. Met klimaatadaptatie als opgave en handelingsperspectief wordt er rekening gehouden met aanvullende bodemdaling. Dat betekent dat wegen, kunstwerken en andere infrastructuur zo aangelegd worden dat aanvullende bodemdaling geen schade aanricht. Daarnaast wordt rekening gehouden met het mogelijk uitzakken van grondwater; bijvoorbeeld bij het aanleggen van bomen of groen.

Opgave duurzaamheid: klimaat

Kernwaarden in relatie tot de klimaatopgave

Kampen en water

Wateropgaven die ontstaan door risico's op wateroverlast of droogte benutten we als kans om de fysieke leefomgeving aantrekkelijker te maken.

Robuust en herkenbaar groen

Onze groenstructuur draagt bij aan het voorkomen van hittstress. Bij ontwikkelingen in gebieden met hittstress voegen we groen toe.

Rol van de gemeente

De gemeente voert regie, door onder andere stresstesten uit te voeren. De gemeente werkt samen met partners om knelpunten en kansen in beeld te brengen, en oplossingen te formuleren. Via de handelingsperspectieven wordt klimaatadaptie meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Deelopgave 3: Kampen circulair

De vraag naar grondstoffen neemt toe door economische groei. Maar de grondstoffenvoorraad die de aarde ons te bieden heeft, is beperkt. Natuurlijke hulpbronnen raken uitgeput. Daarom moeten we zuinig zijn op de bronnen en slim omgaan met grondstoffen. Een methode daarvoor is het steeds weer opnieuw en efficiënt gebruiken van producten en grondstoffen. Dit noemen we "circulariteit". Circulariteit is ook nodig om de belangrijkste milieuproblemen aan te pakken, bijvoorbeeld klimaatverandering en afname van biodiversiteit. De energietransitie en het toewerken naar een klimaatadaptief Kampen, zijn onderdelen van circulariteit. Net als zuinig ruimtegebruik, het waar mogelijk combineren van functies/opgaven en het tegengaan van uitputting van de bodem. De transitie naar een circulaire economie vergt jaren. Innovatie is daarbij het sleutelwoord.

Waar zetten we op in

We omarmen het principe van circulariteit in de omgevingsvisie. Hoe eerder we inzetten op een circulaire economie, hoe eerder en hoe meer we daar de vruchten van plukken. Zowel financieel als qua leefomgeving. We willen toewerken naar een 100% circulaire economie in 2050. Dit sluit aan bij het rijksbrede uitgangspunt 'Nederland circulair in 2050'. Voor 2030 zetten we in op 100% her-gebruik (circulariteit) van de afvalstromen waar we zelf de regie over voeren. Deze ambitie realiseren we onder meer door:

- Onze grondstofstromen zo lang mogelijk in de kringloop te behouden;
- Producten slimmer gebruiken en maken;
- De levensduur van producten en onderdelen verlengen en het nuttig toepassen van materialen (recyclen);
- Een aangepast aanbestedingsbeleid;
- Het bevorderen van fietsgebruik en openbaar vervoer;
- Door samen te werken met andere overheden en ondernemers in Regio Zwolle.

We stimuleren economische ontwikkelingen die toewerken naar een circulaire economie met gesloten kringlopen, biobased grondstoffen, energiebesparing, beperking van de uitstoot van broeikasgassen en natuurinclusief ontwerpen.

In een brede discussie met onze inwoners en ondernemers kijken we de komende jaren of we circulariteit meer dwingend in ons beleid willen en kunnen regelen.

Bijvoorbeeld door hergebruik te verplichten via een materialenpaspoort bij (ver)bouw van gebouwen en/of door circulariteit als leidend principe concreet te maken en toe te voegen aan de omgevingsvisie.

Rol van de gemeente

De gemeentelijke rol is om de transitie naar een circulaire economie aan te jagen en te ondersteunen. Enkele accenten daarbij zijn: verbinden (samenwerking lokaal en in de regio Zwolle), faciliteren (multifunctionele openbare ruimte, zorgen voor voldoende laadpalen), en het goede voorbeeld geven (inkoop en aanbesteding) en communicatie (opzetten van een Circulair Ontmoetingspunt).

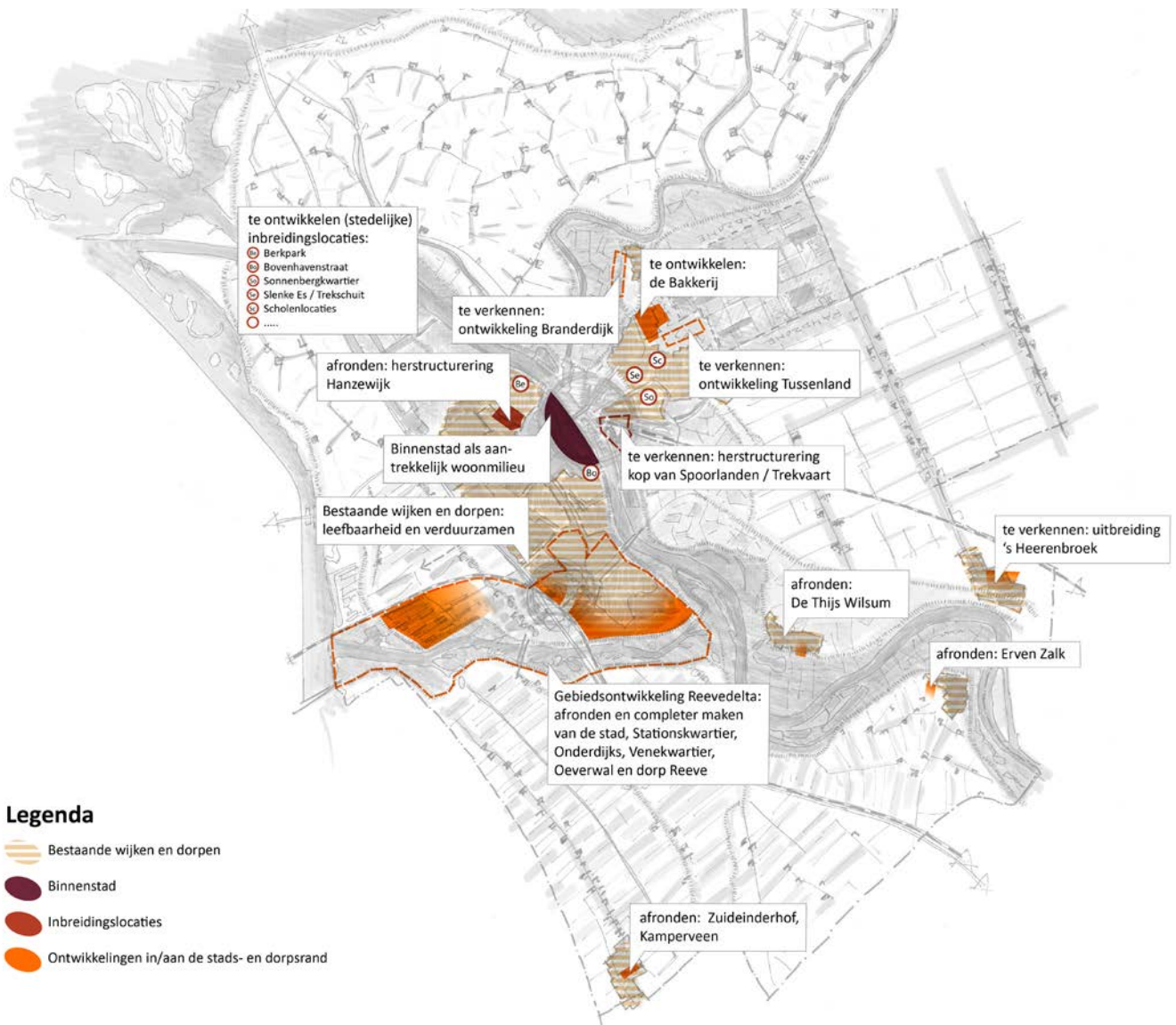
4.2 Werken aan vitale woonwijken en dorpen

De opgave

Het is goed wonen in de gemeente Kampen. Een levendige stad omringd door dorpen en kleine kernen met een goed voorzieningenniveau, veel groen, en een diverse woningvoorraad. Verder is de gemeente Kampen goed bereikbaar, kleinschalig en overzichtelijk. De belangrijkste dagelijkse voorzieningen zijn op fietsafstand bereikbaar. Zo, ook het prachtige en gevarieerde landschap van de IJsseldelta. We willen ruimte bieden voor verschillende woonwensen en leefstijlen. Een goed woon- en leefklimaat met een goed voorzieningenniveau is belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. Daarnaast is het één van de voorwaarden voor een goed vestigingsklimaat voor de bedrijven in onze gemeente. Het is de opgave om ook in de toekomst een aantrekkelijke woon- en leefomgeving te kunnen bieden, en inwoners en bedrijven aan onze mooie gemeente te blijven binden.

Bij het uitbreken van de coronacrisis zijn er veel voorspellingen gedaan over 'zwaar weer' op de woningmarkt en mogelijk dalende prijzen. Anno 2023 is het tegendeel het geval: de prijzen in Kampen (maar ook landelijk en internationaal) zijn fors gestegen en er is schaarste in het aanbod van woningen. De schaarste laat zich over de volle breedte van de woningmarkt voelen: starters hebben het lastig, voor senioren is er weinig aanbod en ook de doorstroming komt moeizaam op gang. De woningmarkt wordt gedreven door economische en demografische omstandigheden. Structureel zien we in Kampen nog een forse woningbehoefte op de lange termijn, omdat Kampen een relatief jonge bevolking heeft. Kampen heeft een woningvoorraad met een unieke historische binnenstad, het dorpse IJsselmuiden en relatief veel nieuwbouw de afgelopen dertig jaar. Kampen biedt nu vooral veel traditioneel aanbod van eengezinshuizen met tuin (suburbaan woonmilieu) dat goed aansluit bij de woonvoorkeuren van de inwoners. Een solide basis om de komende jaren op voort te borduren in ons woonbeleid.

Opgave wonen: bestaande en te ontwikkelen gebieden locaties

Kernwaarden in relatie tot de opgave wonen

- Kampen en water**
 Het waterrijke landschap en nautische verleden als inspiratiebron voor bijvoorbeeld Reevedelta, de Bakkerij, Bovenhavenstraat en Kop van Spoorlanden.
- Robuust en herkenbaar groen**
 Ontwikkeling woonlocaties als kans om de groenstructuur te versterken (oa. Bakkerij, Tussenland en Reevedelta).
- De Kampense maat en schaal: de stad, het dorp en de kleine kernen**
 Bij nieuwe ontwikkelingen willen we bouwen aan samenhangende en herkenbare woongemeenschappen. We ontwikkelen adaptief en stap voor stap.
- Rijke historie**
 We benutten de (cultuurhistorische) kwaliteiten van binnenstad, dorpen en buitengebied om onderscheidende en kwalitatieve woonmilieus te creëren.
- Hechte en diverse samenleving**
 Ruimtelijke ontwikkelingen moeten altijd en overal bijdragen aan 'de ontmoeting', we hechten grote waarde aan de al bestaande ontmoetingsplekken in / bij winkelcentra, sportvoorzieningen, parken etc.
- Betrokken ondernemerschap**
 Door aantrekkelijke woonmilieus te realiseren bouwen we aan een aantrekkelijk vestigingsmilieu voor bedrijven en werknemers

Huidige beleidskaders

- Bouwsteen Wonen
- Bouwsteen Woonzorgvisie
- Bouwsteen Huisvesting arbeidsmigranten
- Gebiedsvisie Kampen Binnenstad
- Gebiedsvisie IJsselmuiden Dorp
- Erfgoednota

Waar zetten we op in?

De grote woningbouwopgave biedt kansen voor het nog aantrekkelijker maken van Kampen. Meer nieuwbouw biedt kansen om nieuwe doelgroepen te bedienen met bijzondere woonmilieus en met aantrekkelijke woningen in bijzondere nieuwe wijken. We zien mogelijkheden voor het realiseren van meer woningen voor starters, doorstromers en senioren. We zien ook kansen om dit samen te laten gaan met een aantrekkelijker Kampen. Bij gebiedsontwikkeling zoals in Reevedelta is er ruimte voor landschappelijke- en natuurontwikkeling die tand des tijds kunnen doorstaan. Binnenstedelijk zien we ook meer kansen voor bijzondere woonconcepten en verbetering van bestaande wijken. Met onder meer de gebiedsvisies van Brunnepe en de Flevowijk willen we daaraan invulling geven. We zetten in op het stimuleren van meer binnenstedelijke woningbouw, waarbij we de Kampense schaal in acht nemen.

We maken een aantal beleidsmatige keuzes. Hier horen een aantal maatregelen bij:

- Beschikbaarheid van woningen. We zetten in op het bouwen van meer woningen en we stimuleren de doorstroming;
- Betaalbaarheid. We willen een gemeente blijven waar ook lagere en middeninkomens een fijne woonplek kunnen vinden;
- Ruimte voor kwaliteit. In de gemeente Kampen willen we ruimte bieden aan bijzondere woonmilieus, ook bij grotere gebiedsontwikkelingen. Ook willen we ruimte bieden aan bijzondere woonconcepten, bijvoorbeeld voor senioren;
- Aandacht voor leefbaarheid en duurzaamheid;
- Samenwerking en ruimte voor initiatieven. De gemeente kan en wil het niet alleen doen. Voor de woonopgave van de komende jaren moeten we nog meer dan in het verleden samenwerken met marktpartijen, corporaties en particulieren.
- Waar mogelijk leggen we werkzaamheden en verantwoordelijkheden bij het maatschappelijk middenveld. Waar nodig en publiekrechtelijk wenselijk nemen we als gemeente de regie.

Bouwen, bouwen en doorstromen

Er is een grote schaarste aan woningen ontstaan in de gemeente Kampen en in West-Overijssel. Om een bijdrage te leveren aan het oplossen van het woningtekort gaan we de woningbouwproductie versnellen. Deze opgave

ligt er in ieder geval tot 2030. Provincie Overijssel stuurde in het verleden vooral op beperking van de hoeveelheid woningbouw. Nu het woningtekort oploopt, is de provincie juist een initiator en versneller van woningbouw. Kampen wil een bijdrage leveren aan de regionale woonopgave, en heeft hierover ook afspraken gemaakt met de provincie in de woonagenda. Verder is in december van 2022 de woondeal getekend als vervolg de woonagenda. We gaan in Kampen uit van een gestage bevolkingsgroei in de periode tot en met 2045. In die periode verwachten we ook een toename van het aantal huishoudens.

Deze groei komt voort uit de bevolkingsaanwas en kleinere huishoudens. Naast de lopende woningbouwprojecten liggen versnellingsmogelijkheden in Kampen Reevedelta (Zuidwest).

Tot 2030 heeft Kampen de ambitie om ongeveer 4000 nieuwe woningen te bouwen. Dit komt neer op ongeveer 400 woningen per jaar. De verhouding die we daarbij hanteren is voor Kampen, IJsselmuiden en de kernen respectievelijk 70-25-5%.

Werken aan vitale woonwijken en dorpen is meer dan alleen het toevoegen van woningen. Leidend principe is: 'zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte'. Daarom vinden we het essentieel dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen aansluiten op al in gang gezette ontwikkelingen en op de plekken waar investeringen gedaan zijn in infrastructuur en voorzieningen.

Voor de grotere stedelijke ontwikkelingen ligt daarom de focus op de gebieden direct ten zuiden en westen van de stad Kampen: in Reeve en de schil om Het Onderdijs, het gebied dat we nu Reevedelta noemen. Ook willen we ruimte bieden voor binnenstedelijke inbreiding in het stedelijke gebied van Kampen. Dat betekent uiteraard niet dat er op andere plekken in de gemeente zoals IJsselmuiden en de kleine kernen geen ontwikkelingen (inbreiding of uitbreiding) mogelijk zijn. Dit zijn meer kleinschalige ontwikkelingen die zich op een logische en ontspannen wijze voegen in de bestaande ruimtelijke structuur van de dorpen en het landschap en goed kunnen inspelen op de lokale vraag.

Betaalbare & passende woningen voor iedereen

Zorgvuldig omgaan met de ruimte betekent ook vraaggericht ontwikkelen: per wijk, buurt of dorp streven we naar een evenwichtig samengestelde mix van woningen, huishoudens en leefstijlen. We vinden het van belang om in een passende verhouding goedkope, middeldure en dure woningen toe te voegen aan onze woningvoorraad. Hierbij hanteren we een richtlijn van 30-40-30, waarbij 30% goedkoop met daarin ieder geval 20% sociale huur, 40% middelduur en 30% duur. Deze percentages willen we echter niet als blauwdruk hanteren. Per wijk kunnen

er verschillen in de verdeling zitten, bijvoorbeeld omdat in een bepaalde wijk al veel dure woningen aanwezig zijn. We ‘zoomen’ daarbij uit om te beoordelen wat op niveau van de wijk, buurt of het dorp wenselijk is. Dit geeft elke wijk een eigen identiteit en maakt het mogelijk in te spelen op de opgave op buurt- of wijkniveau.

De gewenste mix moet ook voortkomen uit de vraag: voor wie bouwen we? In onze gemeente is een goed en breed aanbod aan ‘traditionele’ woningen en woonomgevingen aanwezig, veelal gericht op de ‘traditionele’ huishoudenssamenstelling.

Dit vraagt om een kritische en open benadering bij elke nieuwe ontwikkeling. De maatschappelijke tendens is dat de diversiteit aan leefstijlen en samenstelling van huishoudens sterk toeneemt. Duidelijk is dat de vraag naar woningen voor ouderen sterk zal toenemen. Daarnaast hebben we de ambitie om ook ruimte en kansen te bieden voor starters. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan het vergroten van het aanbod voor deze doelgroepen.

We willen de kwaliteiten van Kampen beter benutten om onderscheidende en innovatieve woonmilieus te ontwikkelen, en ons relatief traditionele woningaanbod te verrijken. Met ons mooie landschap van de IJsseldelta, een monumentale binnenstad en aantrekkelijke dorpen hebben we sterke troeven in handen! Door ruimte te bieden en te sturen op de ontwikkeling van innovatieve woonvormen willen we kapitaalkrachtige en hoger opgeleide inwoners duurzaam aan Kampen binden. De trek uit de gemeente van deze groep willen we daarmee ombuigen. En ook doelgroepen ‘van buiten’ verleiden om in Kampen een mooi leven te op te bouwen. We zien voor deze doelgroep kansen voor aantrekkelijke woonmilieus. Denk aan stedelijk wonen in en rondom de binnenstad, wonen op of aan het water in Reeve, of landelijke woonmilieus op vrijkomende agrarische erven. Herbestemmen van karakteristiek / cultuurhistorisch waardevol vastgoed voor wonen, zien we als kans om waardevolle panden te behouden. Ook is het een kans om onderscheidende en aantrekkelijke woonmilieus aan onze gemeente toe te voegen.

De Kampenaar bouwt graag zelf zijn of haar huis. We zien dit als een mooie kans om verbinding tussen bewoners en de woonomgeving te laten ontstaan. Een kans voor inwoners om zelf vergaand invloed te hebben op de eigen woon- en leefomgeving. Collectief particulier opdrachtgeverschap zien we als een goed instrument om echt vanuit behoefte en een vraag te ontwikkelen. Vanuit het principe ‘sociale cohesie’ juichen we dergelijke ontwikkelingen van harte toe.

Met de coronacrisis is thuiswerken belangrijk geworden. We weten niet of thuiswerken hiermee een blijvend fenomeen wordt of toch iets dat weer voorbij gaat. We weten wel dat diverse grote bedrijven al hebben aangekondigd dat deels thuiswerken blijvend is en dat zij

hun kantoorhuisvesting daar op aanpassen. Indien dit een blijvend fenomeen is, zal het ook invloed hebben op het wonen in Kampen. Het is aannemelijk dat huishoudens over grotere afstanden verhuizen, omdat woon/werkafstand er dan minder toe doet. Voor de regio Zwolle kan dit een aanzuigende werking van het westen van het land hebben. Daarnaast wordt een prettig kantoor aan huis belangrijk en het zal invloed hebben op woonvoorkeuren. Hele kleine woningen worden dan minder aantrekkelijk.

De Kampense wijken van de toekomst

We willen de woon- en leefkwaliteit van onze bestaande woonwijken en dorpen op peil houden. Dat vraagt om een integrale blik op beheer en kwaliteit van de openbare ruimte, het voorzieningenniveau, veiligheid en de mix van leefstijlen / inwoners in een woonomgeving.

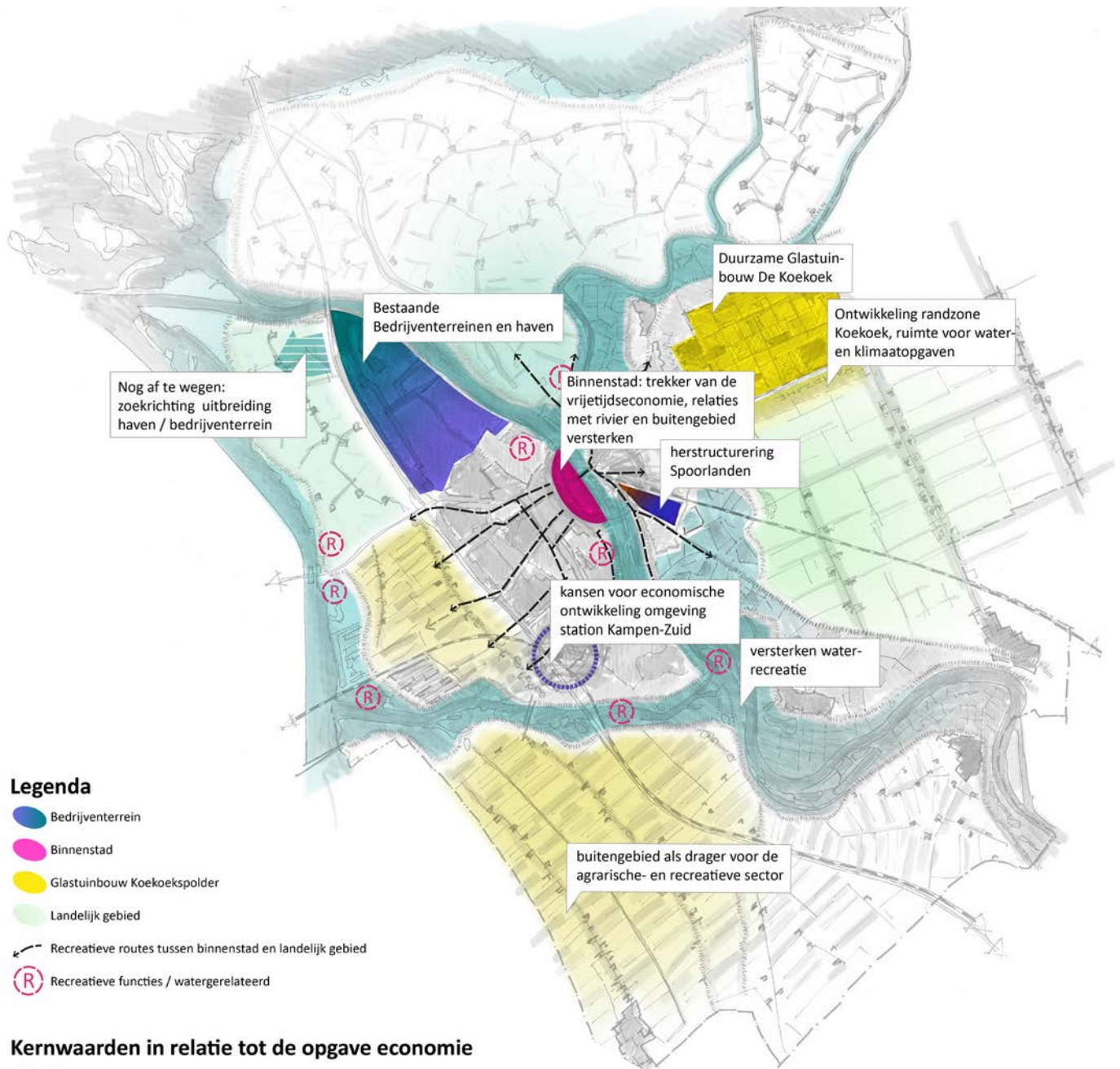
Vanuit de energietransitie ligt er een grote opgave in de bestaande woningvoorraad. De klimaatverandering vraagt daarnaast om ingrepen op niveau van de straat en de individuele kavel.

We worden allemaal ouder en we stimuleren het langer thuis wonen. Het is daarom belangrijk om voldoende levensloopbestendige woningen te hebben. Bij het toevoegen van functies aan een bestaande woonomgeving willen we de effecten op de sociale cohesie beoordelen. Draagvlak is daarbij belangrijk.

Rol van de gemeente

De gemeente kan en wil niet al deze opgaven alleen oppakken. Wij zien onszelf als een samenwerkingspartner die partijen en inwoners met elkaar verbindt en waar nodig initiatieven ondersteunt. Wel houdt de gemeente de regie. Dit resulteert in (prestatie)afspraken over rollen, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van wonen. Vanuit een open bestuursstijl zoekt de gemeente naar inwoners en maatschappelijke partners die samen willen investeren in de samenleving. Doel is dit proces vanuit een verbindende rol inhoud te geven en te faciliteren. Op een aantal plekken heeft de gemeente een initiërende en actieve rol, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van Reeve. Specifieke aandacht is er voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen: arbeidsmigranten, statushouders, wonen met zorg, woonwagengewoners en starters.

Opgave economie: bestaande en ontwikkelde gebieden/locaties

Legenda

- Bedrijventerrein
- Binnenstad
- Glastuinbouw Koekoekspolder
- Landelijk gebied
- Recreatieve routes tussen binnenstad en landelijk gebied
- R Recreatieve functies / watergerelateerd

Kernwaarden in relatie tot de opgave economie

- Kampen en water**
Recreatie op en aan het water verder ontwikkelen, mogelijke ontwikkeling van een duurzame haven
- Robuust en toegankelijk groen**
De agrarische sector als drager van het buitengebied, in combinatie met (extensief) recreatief gebruik
- Rijke historie**
Ons nautische verleden en prachtige rivierenlandschap als speerpunt in de vrijetijdseconomie
- Betrokken ondernemerschap**
Een gezonde economie en betrokken ondernemers als belangrijk fundament voor de samenleving
Ondernemers en vastgoedeigenaren denken en werken mee aan de vitaliteit van de Kampense economie

4.3 Werken aan een sterke economie

De opgave

Een sterke economie is een belangrijke randvoorwaarde voor het behouden en versterken van welzijn en welvaart van onze inwoners. Zo is economische zelfstandigheid door werk een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid in de stad en de dorpen. Mensen halen veel leefkwaliteit uit het hebben van werk. Economische activiteiten zijn ook onmisbaar voor een vitale binnenstad. De sterke binding tussen lokale bedrijven en het verenigingsleven draagt bovendien bij aan de sociale verbondenheid. Een duurzame economische ontwikkeling kan ook bijdragen aan een hoge(re) omgevingskwaliteit. Omgekeerd geldt dat een hoge kwaliteit van wonen en leefbaarheid en een vitale binnenstad bijdragen aan een goed vestigingsklimaat. De economische opgave is die van een robuuste en vitale economische structuur die voldoende en gevarieerde werkgelegenheid oplevert voor onze inwoners.

De Kampense economie steunt van oudsher op drie pijlers: de binnenstad als economisch hart van Kampen, de logistieke en industriële sector en de agrarische bedrijven in het buitengebied. Een groot deel van de economische activiteiten wordt gegenereerd op de bestaande bedrijventerreinen Haatland, RW50, Zuiderzeehaven en Spoorlanden. Onze strategische ligging aan het water biedt kansen voor een nieuwe haven. De bereikbaarheid via weg en spoor is en blijft voor deze sectoren van groot belang. Een specifiek onderdeel van de agrarische sector is het glastuinbouwgebied Koekoekspolder.

Kampen maakt onderdeel uit van de regio Zwolle en draagt door haar ligging en ondernemingsstructuur substantieel bij aan de regionale economische ontwikkeling. Voor bedrijven is het aantrekkelijk om zich in Kampen te vestigen: naast de goede bereikbaarheid is het arbeidsethos hier hoog. Het personeel kan zich scholen bij goede mbo en hbo instellingen in Kampen en Zwolle, die zich verbonden hebben met het lokale bedrijfsleven.

Huidige beleidskaders

- Bedrijventerreinvisie 2010 gemeente
- Detailhandelsbeleid
- Nota economie 2015
- Evenementenbeleid 2017
- Visie vrijetijdseconomie Kampen

Waar zetten we op in?

Vitaal economisch klimaat

Een vitaal economisch klimaat bestaat uit vele onderdelen: voldoende beschikbare en bereikbare locaties en gebouwen, een goed functionerende arbeidsmarkt, een passend opgeleide beroepsbevolking, een actief en innovatief bedrijfsleven, verduurzaming en digitalisering én een aantrekkelijke kwaliteit van de leefomgeving.

We zetten primair in op een aantrekkelijk vestigingsklimaat en het aantrekken van bedrijven die diverse soorten werkgelegenheid bieden. In de huidige situatie anno 2023 zijn er geen bedrijfskavels meer uit te geven. Daarom wordt er vanuit de gemeente ingezet op het ontwikkelen van een visie op bedrijventerreinen. Zoals het er nu naar uit ziet wordt dit verder in 2023 uitgewerkt in de Bouwsteen Economie.

Om meer jonge hoogopgeleide mensen aan Kampen te binden, is het nodig om te investeren in een aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsmilieu. Een sterk vestigingsklimaat werkt ook door in een levendige en voor toeristen aantrekkelijke binnenstad. De vrijetijdseconomie willen we versterken. We omarmen evenementen die het merk Kampen versterken en die voor economische en maatschappelijke opbrengst zorgen.

Duurzaamheid is belangrijk. Bij het uitgeven van bedrijfsgronden geven we voorrang aan duurzame, creatieve, innovatieve (circulaire) bedrijven. Daarbij adviseert en faciliteert de gemeente in verdere verduurzaming. De ligging aan het water willen we beter benutten, waarbij de ambitie voor een nieuwe haven een belangrijk onderdeel is. Bij eventuele uitbreiding van zowel droge als natte bedrijvenlocaties is de insteek om de regio in handen te houden door de inzet van sturingsinstrumenten zoals erfpacht en circulair bouwen. Regionaal wordt verkend welke mogelijkheden er zijn voor eventuele verevening (het gebruiken van de opbrengsten uit de winstgevende delen van een plan om de verliesgevende delen te bekostigen).

Wij profileren ons als nautische, hartelijke Hanzestad. Hierbij verbinden wij de binnenstad en het agrarische gebied meer met elkaar, bijvoorbeeld met meer haventjes en strandjes aan de IJssel. Dit ten gunste van de toeristische sector.

We streven naar werklocaties die goed kunnen inspelen op de behoefte aan nieuwe flexibele werkmilieus: goed bereikbare ontmoetingsplaatsen met goede voorzieningen, snelle (digitale) verbindingen en tijd- en

plaatsonafhankelijk werken. Het creëren van zogenaamde hubs is hierin een actuele ontwikkeling waarin werken, reizen en ontspanning samen moeten komen. In de omgeving van station Kampen Zuid wordt hier hard aan gewerkt.

Logistieke sector

De logistieke sector is en blijft belangrijk voor Kampen. Samenwerking in de regio is van groot belang: voor de ontwikkeling van de economie in het algemeen en voor de logistieke sector in het bijzonder. We investeren doelgericht in deze samenwerking.

We zetten in op belangrijke onderwerpen zoals arbeidsmarkt en bereikbaarheid. Samen met Zwolle en Meppel werken we verder aan een toekomstbestendig en succesvol havenbedrijf (Port of Zwolle). Onze strategische ligging biedt kansen om samen met Zwolle en Meppel een (inter)nationaal logistiek knooppunt te worden. We willen daarbij ook stappen zetten in de energietransitie en de verduurzaming / circulariteit van onze economie.

Onze inzet is gericht op transformatie van bestaande havens en hoe we deze toekomstbestendig maken en optimaliseren. We zijn kritisch op een nieuwe haven. Voor de noodzaak van een tweede Zuiderzeehaven hebben we betere onderbouwing nodig om een keuze te maken. We zoeken met het vervolgonderzoek antwoord op de vraag hoe een nieuwe haven bijdraagt aan het behalen van onze ambities en wat de kansen, risico's en alternatieven zijn. Daarbij zijn we ons er van bewust dat voor de transitie naar een circulaire economie 'schuif- en ontwikkelruimte voor bedrijven nodig kan zijn.

Om zo zorgvuldig mogelijk met de ruimte om te gaan, is de afgelopen jaren volop ingezet op revitalisering en herstructurering. Aan de herstructurering van het bedrijventerrein Spoorlanden wordt nog hard gewerkt. Op dit moment is er ook een lokale behoefte aan nieuwe droge bedrijventerreinen met name voor de logistieke sector. We voeren in 2023 onderzoek uit we hoe we aan deze behoefte kunnen voldoen.

Duurzame innovatieve landbouw

In het landelijk gebied komen enkele grote veranderingsopgaven samen: de ontwikkeling naar een kringlooplandbouw, klimaatadaptatie en de energieopgave, het vraagstuk van de CO₂ reductie in de veenweidegebieden en de stikstofproblematiek. Het doel is om de balans tussen landgebruik en de kwaliteit van landschap, bodem, water en lucht te verbeteren. De agrarische sector zien we als een belangrijk onderdeel van onze economie.

Daarom krijgt de sector de ruimte om in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen. Daarmee willen we een sterke en toekomstige bestendige landbouw voor Kampen. De glastuinbouw benut de kansen om duurzaam verder te innoveren, bijvoorbeeld door het gebruik van aardwarmte.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft primair een faciliterende rol voor de economie. Dit betekent dat we voldoende goede en bereikbare werklocaties aanbieden. Daarnaast zetten we in op klantgerichte dienstverlening, onder meer via de accountmanager die fungeert als aanspreekpunt voor bedrijven. In de regio Zwolle werkt gemeente Kampen samen met onder meer werkgevers, UWV en onderwijsinstellingen aan de Human Capital Agenda (HCA). Dit draagt bij aan een goed functionerende arbeidsmarkt en aan city- en regiomarketing.

4.4 Werken aan bereikbaarheid en (duurzame) mobiliteit

De opgave

Goede verbindingen van en naar de gemeente en binnen de gemeente zijn van essentieel belang voor de economie en de maatschappij. Een goede bereikbaarheid maakt Kampen aantrekkelijk voor inwoners en bedrijven om zich hier te vestigen en te blijven. En voor bezoekers om Kampen te bezoeken. Mobiliteit verbindt mensen, hun activiteiten en hun leefomgeving. Binnen de gemeente en de regio zijn goede openbaar vervoerverbindingen en veilige fietsverbindingen van belang. Zo houden we werk en voorzieningen voor jong en oud bereikbaar.

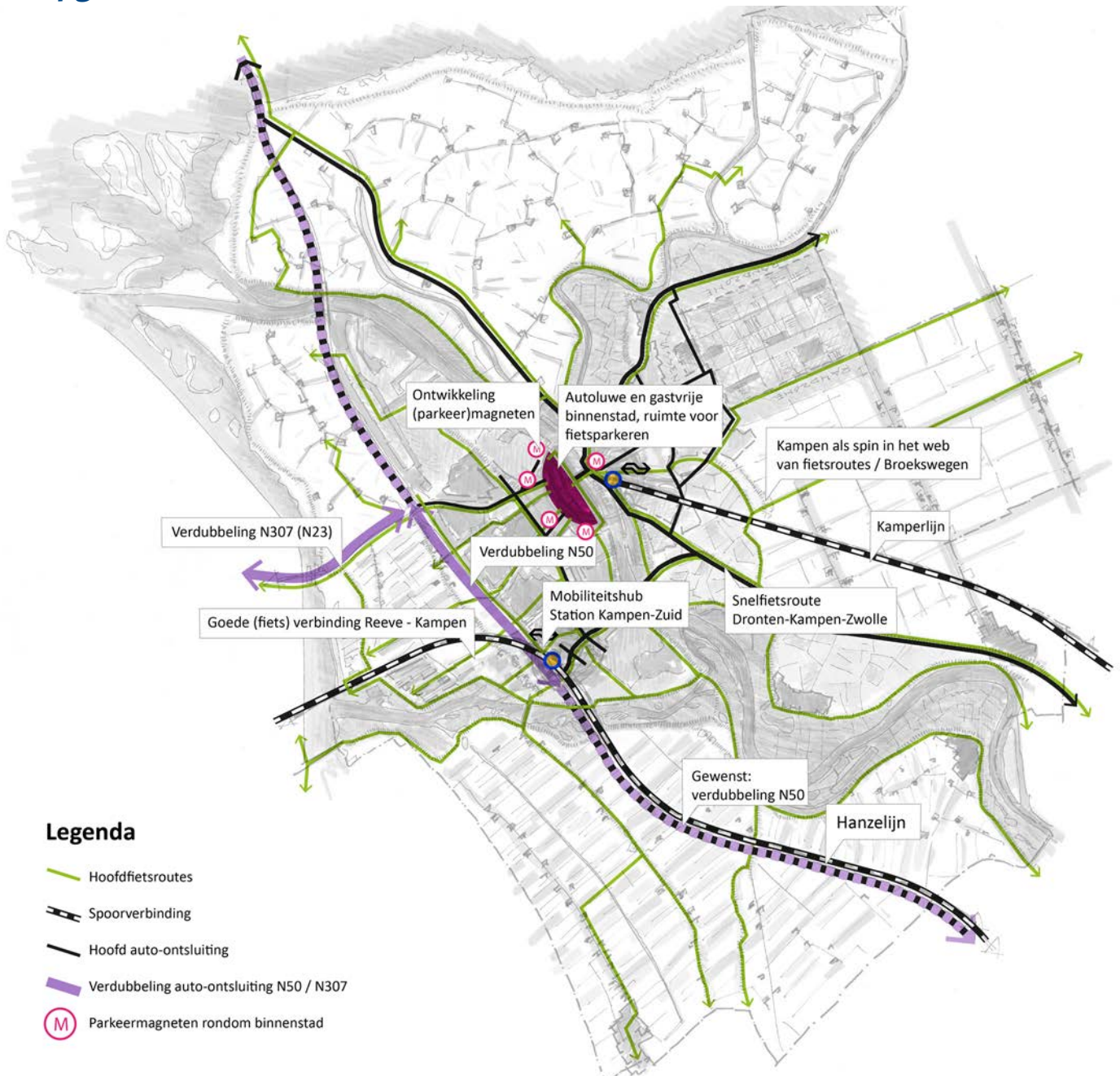
Kampen is een logistiek knooppunt door de ligging aan de autowegen N50 en N307, de spoorlijnen Hanzelijn en Kamperlijntje, de rivier de IJssel, de randmeren en het Reevediep. Via de N50 (Kampen-Zuid) en de hierop aantakende Mr. J. L. M. Niersallee is ook IJsselmuiden goed ontsloten.

Bij de bereikbaarheid binnen de gemeente spelen de twee treinstations een belangrijke rol. Deze OV-knopen zijn per auto, fiets of te voet bereikbaar vanuit de binnenstad, wijken en kernen via aanwezige wegstructuur van lange radialen (linten en broekswegen). Rond beide knopen zijn stedelijke ontwikkelingen voorzien met wonen, werken en voorzieningen. In IJsselmuiden en Kampen geven we een impuls aan de kop van Spoorlanden als één van de drie belangrijke entrees tot de binnenstad.

Huidige beleidskaders

- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan Kampen
- Verkeerscirculatieplan 2017-2030

Opgave: mobiliteit

Kernwaarden in relatie tot de opgave mobiliteit

Kampen en water

Relatie binnenstad en IJssel versterken. Het water in en rondom Kampen als belangrijke drager van (recreatieve) fietsroutes.

Robuust en herkenbaar groen

De groenstructuur en oude broekswegen als (fiets)verbinding tussen stad en ommeland.

De Kampense maat en schaal: de stad, het dorp en de kleine kernen

Door een fijnmazige netwerk van verbindingen voor fietser en voetganger zijn de stad, wijken en dorpen hecht met elkaar verbonden.

Rijke historie

De kwaliteiten van de historische binnenstad beter beleefbaar maken door autoluwe makr belangrijke verblijfsruimte.

Waar zetten we op in

Verbeteren bereikbaarheid gemeente en stad

We zetten in op een bereikbare gemeente en regio met een integraal vervoerssysteem: voetganger, fiets, bus/trein en auto. De basis is een samenhangend stelsel van rechtstreekse en aantrekkelijke looproutes, veilige en snelle fietsverbindingen, hoogwaardig openbaar vervoer en een autonetwerk met voldoende capaciteit. In de binnenstad ligt het primaat bij fiets- en voetgangers. Van en naar de regio is het gebruik van openbaar vervoer het alternatief voor gebruik van de auto. We leiden auto's vooral langs hoofdroutes door de stad, niet door de wijken.

De belangrijkste toegangsrouten voor het autoverkeer wordt de komende jaren verbreed en opgewaardeerd tot A50. Er vindt een verdubbeling van de wegen plaats tussen het traject Kampen – Kampen Zuid. Daarbij hoort ook een tweede ontsluitingsroute voor de bedrijventerreinen Haatland, RW50 en Zuiderzeehaven. Dit zal de doorstroming en afwikkeling van en naar de stad en de bedrijventerreinen aanzienlijk verbeteren. Dit is nodig omdat de bereikbaarheid op dit moment met name in de spits onder druk staat. De verwachting is dat de verkeersstromen de komende jaren verder toenemen. Dit vraagt een heroriëntatie van de mobiliteitsvraag en de visie vanuit Rijkswaterstaat over het traject Kampen Zuid –Hattermerbroek – Kampen en Ramspolder.

Het investeren in de infrastructuur voor de auto blijft ook in de toekomst nodig. Anders dan voorheen is dit niet primair een capaciteitsopgave maar vooral een kwaliteitsopgave voor de stad. Het gaat om het herordenen van verkeersstromen om aantrekkelijke stadsruimten en verblijfsruimten te creëren, die bijdragen aan de aantrekkelijkheid en vitaliteit van de gemeente. Daarbij is en blijft ook het verbeteren van de verkeersveiligheid een speerpunt. In 2020/2021 brachten we de gevaarlijke verkeersknooppunten in kaart. Deze pakken we aan. Ook het realiseren van een goede verbinding tussen de nieuwe woningen in het dorp Reeve en de stad is belangrijk. Hierbij wordt uiteraard aanvullend gekeken naar het bieden van andere mobiliteitsconcepten, zoals Mobily As a Service (MAAS), fiets en deelauto's.

Fietsen met ruimte voor elkaar

Kampen is een echte fietsstad. Ook in de rest van de gemeente heeft de fiets al vele jaren een prominente voorkeurspositie als vervoersmiddel. Wij blijven het fietsgebruik in de gemeente stimuleren. Dit doen wij door de fiets dusdanig te positioneren dat het als middel dient om de gemeente Kampen bereikbaar, leefbaar, veilig, gezond en economisch vitaal te houden. Hiervoor werken

wij de komende jaren aan een zestal koerslijnen, te weten:

- Toekomstvast en compleet maken van het netwerk (versterken huidig fietsnetwerk)
- Veilig fietsnetwerk (aanpak ongevallenlocaties en subjectief onveilige locaties)
- Fietsen is voor iedereen (onder andere rol bij interactie, sociale activiteiten, integratie en borgen inclusieve samenleving)
- Veilig stallen en overstappen (goede stallingsvoorzieningen in binnenstad/bij voorzieningen)
- Fietsen en ruimtelijke ontwikkelingen (STOMP* principe is leidend bij ruimtelijke opgaven)
- De fiets als snelste vervoermiddel in de stad/ kernen (onder andere door directe fietsradialen: fietsroutes vanuit elk dorp/stadsdeel naar het centrum en langs belangrijke economische gebieden en onderwijsinstellingen)

* STOMP: volgorde Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a Service (MaaS) en Personenauto.

Verbeteren bereikbaarheid binnenstad

Een bereikbare binnenstad is belangrijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Tegelijkertijd is de binnenstad kwetsbaar voor veel en zwaar verkeer. Uitgangspunt is om de binnenstad gefaseerd gastvrij en autoluwer te maken.

Voor het verkeer van en naar de binnenstad zijn er toegangswegen voor de auto. Bezoekers worden via deze entrees naar de binnenstad geleid. Aan de randen van de binnenstad worden bezoekers op vijf 'magneten van Kampen' verleid om hun auto te parkeren. Via

kwaliteitsroutes kunnen zij te voet of per fiets hun weg naar de binnenstad vervolgen. Gericht bestemmingsverkeer tot slot wordt via een eenduidige en duidelijke circulatie door de binnenstad geleid.

De magneten aan de Flevoweg en Bovenhaven moeten nog worden gerealiseerd, de andere magneten zijn al in gebruik. De ontwikkeling van de magneten maakt het mogelijk om op den duur het aantal parkeerplaatsen in de binnenstad te verkleinen. Parkeren voor de deur is dan geen automatisme meer. Immers, elke parkeerplaats minder is ongeveer tien vierkante meter openbare verblijfsruimte erbij!

Het verkeerscirculatieplan (VCP) is het beleidskader dat overkoepelend van kracht blijft.

Werken aan nieuwe duurzame mobiliteitsconcepten

Op dit gebied zijn veel trends en ontwikkelingen gaande. Mobiliteit wordt steeds slimmer, er zijn steeds meer duurzame innovaties, senioren blijven langer mobiel, betalen naar gebruik wordt de standaard, deelauto's, het nieuwe werken beïnvloedt mobiliteitsgedrag etc. Het bestaande beleid geeft nog geen goed antwoord op deze trends. Daarbij is de komende jaren bijzondere aandacht nodig voor het stimuleren en faciliteren van duurzame vervoerswijzen: meer gebruik maken van elektrische vervoersmiddelen en het openbaar vervoer en het stimuleren van parkeren op afstand. Daarbij moeten we ook nadenken over manieren die het overstappen tussen fiets en openbaar vervoer aantrekkelijker maken. Dit dient ook direct de leefbaarheid in de stad en de dorpen.

Rol van de gemeente

Mobiliteit houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Daarom werken we in de regio Zwolle al jaren samen met andere overheden, werkgevers en culturele en onderwijsinstellingen aan het programma 'Beter Benutten'. Doel is de bereikbaarheid - en daarmee ook de gastvrijheid - van de regio te behouden en te verbeteren door het beter benutten van de bestaande infrastructuur (wegen, spoor en water). De komende jaren ligt daarbij de nadruk op het toepassen van duurzame mobiliteitsconcepten.

4.5 Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad

De historische binnenstad van Kampen is één van de mooiste binnensteden in Nederland. Door de gunstige ligging in de IJsseldelta ontwikkelde Kampen zich vanaf het ontstaan in de 11e eeuw tot Hanzestad, met een indrukwekkend netwerk van Scandinavië tot Portugal. In de loop der eeuwen wisselden periodes van economische

voorspoed zich af met periodes van armoede en verval.

Kenmerkend is de 'gaafheid' van onze binnenstad. De industrialisatie van de late 19e eeuw en de grote stedenbouwkundige ingrepen uit de 20e eeuw hebben slechts in milde vorm ingegrepen. Het patroon van straten, stegen en bebouwing, dat eeuwen geleden ontstond is nog steeds herkenbaar. De middeleeuwse stadsstructuur met de Oudestraat, de Burgel, de uitvalswegen en 'kampen', de IJsselkade en de groene stadsomwalling zijn tot op de dag van vandaag herkenbaar. De hoge smalle panden langs de Oudestraat, de grote historische gebouwen uit de late middeleeuwen of renaissance, de sigarenfabrieken, de kazernes en de stadsboerderijen vertellen over het ontstaan van de stad. Ze vertellen over de welvarende tijden die de stad kende. Over de tijd dat Kampen dé sigarenstad van Nederland was, garnizoenstad. Over de verbondenheid met het ommeland. De herkenbaarheid van deze elementen, van de structuren en van de samenhang ertussen maakt de ontstaanswijze en ontwikkelingsgeschiedenis 'leesbaar'. En die leesbaarheid draagt in hoge mate bij aan de identiteit van Kampen, aan de beleefbaarheid van deze bijzondere stad in de IJsseldelta. Door deze cultuurhistorische waarde is de binnenstad beschermd stadsgezicht. De binnenstad kent circa 550 beschermde rijksmonumenten.

De binnenstad is het geografische en historische hart van de gemeente. Maar ook in andere opzichten vormt de binnenstad hét hart van Kampen: hier komen historie, wonen, cultuur, handel, recreatie en bedrijvigheid samen. De binnenstad is bovendien de spin in het web van routes: water-, fiets- en autoroutes komen hier samen.

De binnenstad bood plaats aan verandering en dynamiek. Ook in de toekomst zal de binnenstad (ruimtelijk) veranderen om het hoofd te kunnen bieden aan lopende en toekomstige ontwikkelingen:

- Detailhandel: leegstand voorkomen en een aantrekkelijk winkelaanbod in stand houden;
- Vrijtijdseconomie: het versterken van de toeristische kwaliteit;
- Woningmarkt: balans tussen aantrekkelijk wonen in combinatie met beleving en werken;
- Mobiliteit en bereikbaarheid: een bereikbare én autoluwe binnenstad;
- Duurzaamheid: een energieneutrale, klimaatadaptieve en circulaire binnenstad.

Huidige beleidskaders

- Gebiedsvisie Binnenstad 2030
- Verkeerscirculatieplan (VCP)
- Transitie en transformatie Binnenstad Kampen / ontwikkelstrategie
- Welstandsnota Kampen

De opgave en waar zetten we op in

We willen een aantrekkelijke en leefbare binnenstad waar het goed wonen is, ondernemers hun boterham kunnen verdienen en waar bezoekers en inwoners graag en vaak komen. De verschillende belangen die daarbij spelen op het relatief kleine oppervlak van de binnenstad vragen primair om samenwerking tussen alle betrokkenen. Alleen door met elkaar de opgaven op te pakken kunnen we de binnenstad toekomstbestendig maken.

Ruimte bieden voor de noodzakelijke veranderingen vraagt tegelijkertijd ook om spelregels en zorgvuldigheid. De identiteit, ruimtelijke waarden en kleinschaligheid van onze binnenstad zijn immers kwetsbaar. In dat kader hebben ondernemers, eigenaren, provincie en gemeente de handen in elkaar geslagen om een strategie voor een levendige binnenstad te formuleren. Daaruit is een heldere visie gekomen op een zoning van functies, meer- en minder dynamische plekken en concrete speerpuntprojecten. Vanuit een breed algemeen maatschappelijk belang koesteren we de kwaliteiten van de historische binnenstad: vanuit cultuurhistorie, vanuit de economische waarde die de binnenstad heeft, als ontmoetingsruimte voor inwoners en bezoekers én als aantrekkelijke plek om te wonen. Ontwikkelingen vinden plaats met respect voor het bestaande, of beter nog: ontwikkelingen worden benut om de stad nog mooier te maken. De welstandsnota beschrijft de kwaliteiten van de binnenstad en criteria voor ontwikkeling.

Herinvulling leegstaande (monumentale) panden

Voor een aantrekkelijke en leefbare binnenstad is het voorkomen van leegstand een belangrijke voorwaarde. Herbestemming van leegstaand (monumentaal) vastgoed is duurzaam. Ook is het een goed middel om ons erfgoed voor toekomstige generaties te behouden. Vanuit de ontwikkelstrategie voor de binnenstad wordt een heldere koers voorgesteld. Op hoofdlijnen is dit:

- In het kernwinkelgebied, het bovenstroomse deel van de Oudestraat, blijft het zwaartepunt daarbij op detailhandel liggen, en andere functies die de levendigheid versterken.
- Rondom de vijf pleinen staat het genieten en ontmoeten

centraal. Dit is ook de plek waar grote kansen liggen voor de verblijfsrecreatie.

- In het benedenstroomse deel van de Oudestraat zijn er kansen en mogelijkheden voor een bredere (erfgoed gerelateerde) mix van functies met kleinschalige detailhandel, restaurantjes, cafés, ambachtelijke bedrijvigheid etc.
- Ook in de aanloopstraten van het kernwinkelgebied zoals de Geerstraat blijft de levendigheid belangrijk, dit zijn de belangrijke entrees van het kernwinkelgebied.

Meer ruimte voor wonen

De gemeente wil meer ruimte bieden voor kwalitatieve en onderscheidende woonmilieus in de binnenstad. We volgen daarmee de landelijk trend: De authentieke stad is in trek als plek om te wonen. We zien kansen om de 'stedelijk georiënteerde' doelgroep aan de stad te binden en aan te trekken. Passend bij de binnenstad zien we ook kansen voor de combinatie wonen en werken, die van oudsher al veel voorkomt in binnensteden. Zo verrijken we het palet aan woonmilieus in onze gemeente. Tegelijkertijd versterken we het gevarieerde en levendige karakter van de binnenstad.

Verder ontwikkelen vrijetijdseconomie ('recreatieve en aantrekkelijke binnenstad')

Kampen heeft goud in handen met de binnenstad, het IJsselfront en het prachtige waterrijke landschap van de IJsseldelta. Door de compactheid van de stad, is de IJssel en het landelijk gebied altijd dichtbij. Het versterken van de relatie tussen binnenstad, IJssel en buitengebied biedt grote kansen voor het versterken van de vrijetijdseconomie. Ook in de ontwikkelstrategie voor het kernwinkelgebied wordt hierop ingespeeld door keuzes te maken waar de grote kansen liggen om de beleving en gastvrijheid van de binnenstad verder te versterken: Rondom de vijf pleinen, aan de kade en bij de Bovenkerk.

Een aantrekkelijke en op verblijf ingerichte openbare ruimte, het historische bebouwingsbeeld en het IJssel-landschap vormen daarvoor het decor. Om dit te bereiken moet de toegankelijkheid van en oriëntatie op de IJssel verbeterd worden. Het is essentieel dat de historische opbouw en gelaagdheid van de binnenstad herkenbaar blijft: de ruimtelijke structuur met lange lijnen parallel aan de IJssel, de stegen haaks hierop, het front aan de IJssel en het Plantsoen en het verschil in karakter en dichtheid tussen de oude stadskern en de Nieuwstad. Dit is van belang voor de cultuurhistorie en de vrijetijdseconomie in de binnenstad. We willen ruimte blijven bieden voor evenementen die bijdragen aan de vrijetijdseconomie, de ontmoeting tussen inwoners én een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Nieuwe ontwikkelingen die hierbij spelen zijn

de IJsselkogge, maar ook het willen maken van een visie op de vrijetijdseconomie.

Verbeteren kwaliteit stadsentrees Bovenhaven, Buitenhaven en Schans Buitenwacht

Kampen staat bekend als hartelijke Hanzestad. Binnenstadbewoners, inwoners en bezoekers (te voet, fiets, trein of auto) willen we gastvrij ontvangen. We laten onze hartelijkheid en identiteit duidelijk zien bij de entrees van de binnenstad. Bezoekers van onze binnenstad worden gastvrij ontvangen bij onze entrees: Schans Buitenwacht, Buitenhaven, Bovenhaven en Burgemeester Berghuisplein. Kenmerkend voor deze entrees is dat de verbinding tussen de IJssel en de binnenstad hier beleefbaar is c.q. gemaakt wordt. Vanaf deze entrees leggen we met een aantrekkelijke openbare ruimte en begeleidende functies de rode loper uit naar de binnenstad en het kernwinkelgebied.

Ruimte bieden voor ontmoeting

De binnenstad is één van de belangrijkste ontmoetingsplekken in de gemeente. Deze “ontmoeting” in de publieke ruimte willen we optimaal faciliteren. De binnenstad is een prachtig decor voor de grotere evenementen die bijdragen aan de vrijetijdseconomie én voor de toevallige of geplande ontmoeting op straat. Daarom vinden we de verblijfskwaliteit en diversiteit van de openbare ruimte van groot belang. Voetgangers en fietsers moeten zich er veilig en comfortabel kunnen bewegen. Daarmee stimuleren we tegelijkertijd een gezonde leefstijl. Om dit te bereiken werken we toe naar een autoluwe binnenstad en realiseren we een gastvrije toegang voor fietsers en voetgangers. Door parkeermagneten te realiseren rondom de binnenstad kan de inrichting van de openbare ruimte in de binnenstad beter op de maat en schaal van fietser en voetganger afgestemd worden.

Inzetten op een duurzame stad

Met respect voor de cultuurhistorische waarden stuurt de gemeente op een klimaatadaptieve en duurzame inrichting van de binnenstad. Daarbij is maatwerk en creativiteit nodig om de verduurzamingsopgave met respect voor het bestaande te realiseren. De ambitie om de binnenstad te vergroenen (Nieuwe Markt, Koornmarkt, Bolwerk, toepassen geveltuinen) gaat daarmee hand in hand.

Bij herontwikkeling van locaties is het uitgangspunt de hoeveelheid verharding te verminderen. Daarnaast koesteren we de bestaande groene ruimtes en tuinen in de binnenstad en willen we deze versterken. Met name in de Nieuwstad dragen deze plekken ook bij aan het herkenbaar en zichtbaar houden van het agrarische verleden van dit deel van de binnenstad.

Rol van de gemeente

De gemeente omarmt initiatieven voor herbestemming en transformatie van bestaand leegstaand vastgoed. Ook omarmen wij woonontwikkelingen die bijdragen aan de maatschappelijke opgaven en kernwaarden. Vanuit de door stichting Kampen Partners opgestelde ontwikkelstrategie voor de binnenstad wordt momenteel een uitvoeringsprogramma opgesteld. Vanuit dit programma zal de gemeente ook taken oppakken. Daarbij valt te denken aan:

- Stimuleren en reguleren van transformatie door ruimte te bieden in omgevingsplan, omgevingsvergunningen, welstandsbeleid.
- Maken van concrete plannen voor herinrichting van openbare ruimte.
- Bewaken van de samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen in de (binnen)stad.

4.6 Werken aan een gezonde en sociale leefomgeving

Een veilige en gezonde omgeving is een belangrijk onderwerp bij ruimtelijke ontwikkelingen. De Omgevingswet stuurt hierin. Bij ruimtelijke projecten moeten we rekening houden met de invloed van het project en activiteiten op de veiligheid en gezondheid van inwoners en de kansen om die gezondheid te bevorderen. De omgeving waarin we leven heeft immers grote invloed op hoe we gezond en veilig opgroeien. Op hoe we ons gedragen en bewegen en hoe we ons voelen en gezond ouder worden.

De fysieke omgeving kan gezondheid bevorderen, maar ook beperken. De leefomgeving kan mensen uitnodigen tot meer bewegen en sporten. Wie naast een snelweg of in een verouderde woning woont, heeft een verhoogd risico op gezondheidsproblemen. Ook een gevoel van onveiligheid heeft dit effect.

Net als elders, zien we in Kampen een toenemende druk op de fysieke omgeving. Er is grote vraag naar nieuwe woningen en het aantal inwoners blijft groeien. Dit maakt dat het beschermen van gezondheid via sectorale normen voor de diverse milieuaspecten (lucht, bodem, water, geluid, geur en gevaar) niet meer volstaat. Naast gezondheid beschermen, zet de wet in op gezondheid bevorderen. Dit door te streven naar een inrichting van de openbare ruimte die uitnodigt en bijdraagt aan gezondheid en welbevinden. Bijvoorbeeld door voorzieningen te realiseren waardoor ouderen mobiel blijven of door fietsparkeerplekken uit te breiden. Of door aantrekkelijke groengebieden met ontmoetingsplaatsen die stimuleren tot (meer) beweging, eenzaamheid doen verminderen en wateroverlast kunnen voorkomen.

Milieu: lucht, geur, geluid, bodem en externe veiligheid

Binnen een gezonde en sociale fysieke leefomgeving is het van groot belang om de komende jaren actief in te zetten op het behoud of verbeteren van de natuur- en milieuvraagstukken binnen de leefomgeving. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

- Lucht en geur
- Geluid
- Bodem
- Externe Veiligheid

Los van de wettelijk geldende (kwaliteits)normen binnen deze thema's (Natura 2000, etc.) heeft de gemeente Kampen beleid opgesteld waarin de ambities op het verbeteren, verminderen of behouden van bovengenoemde thema's zijn vastgesteld of omschreven. Het is van belang om de ambitie en inzet op deze thema's naar de toekomst uit te werken in de Omgevingsvisie 2.0.

Voor de Omgevingsvisie 2.0 wordt ook een Omgevingseffectrapportage (OER) uitgewerkt (voorheen een Milieueffectrapportage). Deze Omgevingseffectrapportage geeft een duidelijk beeld en kader van wat er wel of niet in het uitvoeren van de verschillende ambities (zoals wonen, grootschalige energieopwekking, infrastructuur, economie, uitbreiding bedrijventerreinen, etc.) mogelijk is en blijft.

Het college stelt ter voorbereiding op de Omgevingseffectrapportage een zogenaamde leefomgevingsfoto (LEF) op. Deze LEF wordt naar verwachting in het 2e kwartaal van 2023 afgerond. In de LEF wordt een eerste analyse gemaakt van de huidige staat van Kampen met het oog op de effecten op natuur- en milieu. Het is daarmee een startpunt voor de uitgebreide procedure die bij het opstellen van de

Omgevingsvisie 2.0 wordt gevolgd. Meer info over de OER is te vinden op: <https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/milieueffectrapportage/>

Huidige beleidskaders

- Extern veiligheidsbeleid “Kampen IJzersterk Veilig”, 2013
- Nota Bodembeheer Regio IJsselland, 2013
- Bodemkwaliteitskaart Regio IJsselland, 2013
- Bodemkwaliteitskaart PFAS Regio IJsselland, 2019
- Milieubeleidsplan Kampen, 2009 Beleidskader sociaal domein Scherp aan de wind (juli 2020)
- Beleids- en uitvoeringsplan Versterken sociale basis (maart en september 2021)
- Startnotitie Lokale gezondheidsagenda (maart 2021)
- Kamper Leefstijlakoord (november 2021)

Waar zetten we op in

Kampen wil een veilige, sociaal en fysiek gezonde leefomgeving bieden waarin inwoners in staat zijn om gezonde keuzes te maken. Wij willen hen daarbij ondersteunen en aanmoedigen. De plekken of de inwoners waar de meeste gezondheidswinst kan worden bereikt, verliezen we niet uit het oog.

Met deze opgave kiezen we voor meer aandacht voor wat er nodig is in de fysieke omgeving om maximale gezondheidswinst te bereiken voor onze inwoners, jong en oud. Als de bebouwing toeneemt en de openbare en groene ruimte onder druk komen staan, moeten we aandacht blijven opeisen voor spelen, bewegen, ontspannen en ontmoeten in de openbare ruimte. We willen een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag. Een leefomgeving die mensen prettig vinden en zo min mogelijk negatieve invloed heeft op de gezondheid. Meer aandacht voor een gezonde leefomgeving betekent allereerst dat de verbinding tussen het fysieke en het sociale domein sterker moet worden. Deze omgevingsvisie zet daar op in door het verbinden van de gezondheids- en fysieke ambities. Bij de inrichting van de omgeving houden we rekening met veiligheid, gezondheid en levensloopbestendigheid. Dat wil zeggen dat we bij ieder besluit binnen de fysieke leefomgeving gezondheidsaspecten in de volle breedte aan de voorkant meewegen.

Voor een meer gericht omgevingsbeleid voor gezondheidsbevordering is het noodzakelijk eerst de gezondheidssituatie op wijk- en dorpsniveau in beeld te brengen. En daarbij te onderzoeken waar de interacties

liggen tussen gezondheid en de fysieke leefomgeving. Van belang is dat deze indicatoren ook gemonitord worden. In gesprekken met inwoners moeten wij goed bekijken of het beeld ook klopt. Een plek wordt immers alleen gebruikt als deze aansluit op de behoefte van gebruikers. Uiteindelijk bepaalt de gemeenteraad de doelen en prioriteiten voor het thema gezondheid in de omgevingsvisie en de rol van de gemeente bij het bereiken van deze doelen.

Veiligheid moet gewaarborgd zijn bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij kijken we nadrukkelijk hoe nieuwe en bestaande functies zich tot elkaar verhouden, ook op de langere termijn. Ook waterveiligheid is daarbij een van de thema's. In een dicht bebouwde en bevolkte leefomgeving zoals in de gemeente Kampen zijn risico's niet altijd te vermijden. In die gevallen kan risicobeheersing ook een oplossing zijn: Door in geval van calamiteiten te voorzien in vluchtroutes en bereikbaarheid voor hulpdiensten. In wetgeving en in de ruimtelijke procedures is dit onder meer gewaarborgd door ruimtelijke ontwikkelingen ook ter advisering aan de veiligheidsregio voor te leggen.

Bodem

De huidige ambities binnen het thema bodem zijn vastgelegd in de regionale bodemkwaliteitskaart en de Nota Bodembeheer Regio IJsselland.

KAMPER LEEFSTIJLAKKOORD

van en voor inwoners van de gemeente Kampen

THEMA'S:

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Gezonde keuze als makkelijkste keuze	Werken aan fysieke en mentale gezondheid	Beweging in de openbare ruimte	Iedereen kan meedoen	Vitale sportaanbieders	Een leven lang bewegen

De aanwezige bodemkwaliteit binnen de gemeente moet worden behouden. Dat start met het voorkomen van verdere aantasting van de bodem bij activiteiten door bedrijven, organisaties en burgers. Schone grond moet schoon blijven, maar het is niet erg om in licht verontreinigde gebieden, licht verontreinigde grond toe te passen. Dit is het stand-still principe. Op deze wijze wordt duurzaam met de grond omgegaan. Voor het ontgraven en toepassen van grond worden bodemkwaliteitsnormen gebruikt die in regionaal verband in een Nota Bodembeheer zijn vastgesteld. De basis voor de Nota Bodembeheer zijn de regionale bodemkwaliteitskaarten. We houden rekening met de functie van een gebied, en de hiervoor gewenste bodemkwaliteit. Onaanvaardbare risico's worden voorkomen. Wonen, werken en recreëren op onze bodem wordt zo optimaal mogelijk benut.

Naast het voorkomen van risico's voor de volksgezondheid en het voorzien in de voedselvoorziening, gebruiken we de bodem ook om bij te dragen aan een gezonde leefstijl. Dit doen we door onze openbare ruimte zodanig in te richten dat inwoners worden uitgenodigd hierin te willen verblijven en actief te zijn.

Lucht en geur

De Wet geurhinder en veehouderij maakt het mogelijk om in een geurverordening afwijkende geurnormen of afwijkende minimale afstanden vast te stellen. Deze afwijkende normen zijn gebaseerd op een geurgebiedsvisie. Door het vaststellen van andere normen voor geurbelasting of minimale afstanden is het mogelijk om geurgevoelige objecten op kortere afstanden van veehouderijbedrijven te bouwen, zonder hierbij belemmerend te worden door omliggende veehouderijen. Hierbij worden de 'bestaande milieurechten' en uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijbedrijven niet aangetast en kan een acceptabel woon- en leefklimaat worden gegarandeerd. De gemeente Kampen heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om af te wijken van de wettelijk afstandsnormen. Op 28 januari 2016 heeft de gemeente de 'Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Kampen' vastgesteld (hierbij betrof het een aantal paardenhouderijen). Deze geurverordening blijft ongewijzigd van kracht. (verwachte vaststelling 2e kwartaal 2023)

Onze ambitie is om de aarde schoner achter te laten dan deze nu is. Vrij vertaald is dat: De bestaande kwaliteit mag niet verslechteren, ook als onder de norm gebleven wordt. Dit wordt in het omgevingsplan geregeld. We willen dat de milieukwaliteit per saldo gelijk blijft en bij voorkeur zelfs verbeterd. In een groeiende stad is dat een uitdaging. Instrumenteel kan hier vergelijkbaar met de systematiek van het milieueffectrapport wel handen en voeten aan

gegeven worden door ten aanzien van geluid en lucht te stellen dat het aantal bewoners per milieuklasse niet mag verslechteren. In ieder geval is de wettelijke norm de maximale grens. Een kleine toename daaronder kan lokaal nog wel, mits elders een even grote afname optreedt.

Geluid

Net als bij lucht en geur geldt dat het aantal bewoners per milieuklasse niet mag verslechteren. In ieder geval is de wettelijke norm de maximale grens. Wel bestaan er spelregels onder welke condities een verhoging boven de wettelijke voorkeursgrenswaarde is toegestaan.

Trillingen spoor

Spoortrillingen is een relatief nieuw aspect bij ruimtelijke ontwikkelingen. In Kampen is daar nog geen onderzoek naar gedaan en/of beleid voor ontwikkeld. In de Omgevingswet en met name in het Besluit kwaliteit leefomgeving is dit wel voorzien. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en op het Omgevingsplan, streven wij ernaar om het aspect spoortrillingen op vergelijkbare wijze mee te nemen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met trillingsgevoelige gebouwen in de zogenaamde aandachtszone.

Externe veiligheid

Binnen Kampen is in 2013 de nota Extern veiligheidsbeleid 'Kampen IJzersterk Veilig' vastgesteld. Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Kampen een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Kampen een heldere visie op externe veiligheid. Het spanningsveld van enerzijds externe veiligheidsambities en anderzijds maatschappelijke kosten is onderdeel van deze externe veiligheidsvisie. Hoge externe veiligheidsambities kunnen immers grote maatschappelijke (en financiële) consequenties hebben.

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Kampen, is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde en een richtwaarde waaraan moet worden getoetst. Voor groepsrisico bestaat een verantwoordingsplicht bij een toename van het risico en de verplichting om advies te vragen aan de veiligheidsregio; daarbij dient getoetst te worden aan een oriënterende waarde. Binnen deze kaders staat het de gemeente Kampen vrij om eigen ambities te formuleren.

5. Integrale weergave van de opgaven en gebiedsprofielen

In dit hoofdstuk werken we verder aan het inzichtelijk maken hoe de kernwaarden, perspectieven en in te vullen opgaven van Kampen worden vertaald in het goed en zorgvuldig invullen van de fysieke leefomgeving van Kampen. Allereerst hebben we een integrale weergave van de opgaven uitgewerkt en vertaald op de opgavenkaart.

Vervolgens is er gekeken hoe we dit gebiedspecifieker kunnen maken door een eerste aanzet te geven van gebiedsprofielen. De gebiedsprofielen moeten in hun definitieve uitwerking een duidelijk kader meegeven hoe Kampen per gebied aankijkt naar bestaande waarden en te kiezen invulling van de opgaven. In deze visie wordt de opzet van de gebiedsprofielen vastgelegd. De inhoudelijke aanscherping en uitwerking van deze gebiedsprofielen moet plaatsvinden in de omgevingsvisie 2.0.

5.1. Integrale weergave opgaven

Een belangrijke doelstelling van de Omgevingswet is de integrale benadering van opgaven in de fysieke leefomgeving. In onze omgevingsvisie hebben we de verschillende opgaven in beeld gebracht: vanuit wonen, economie, klimaat en energietransitie, gezondheid, mobiliteit en een toekomstbestendige binnenstad. Door deze opgaven met elkaar te combineren en overlappend met elkaar in beeld te brengen, wordt de samenhang tussen deze opgaven duidelijk.

Er zijn vier gebieden waar meerdere opgaven samenkomen. Zeker in deze gebieden is bij verdere uitwerking een integrale blik en een brede scope noodzakelijk:

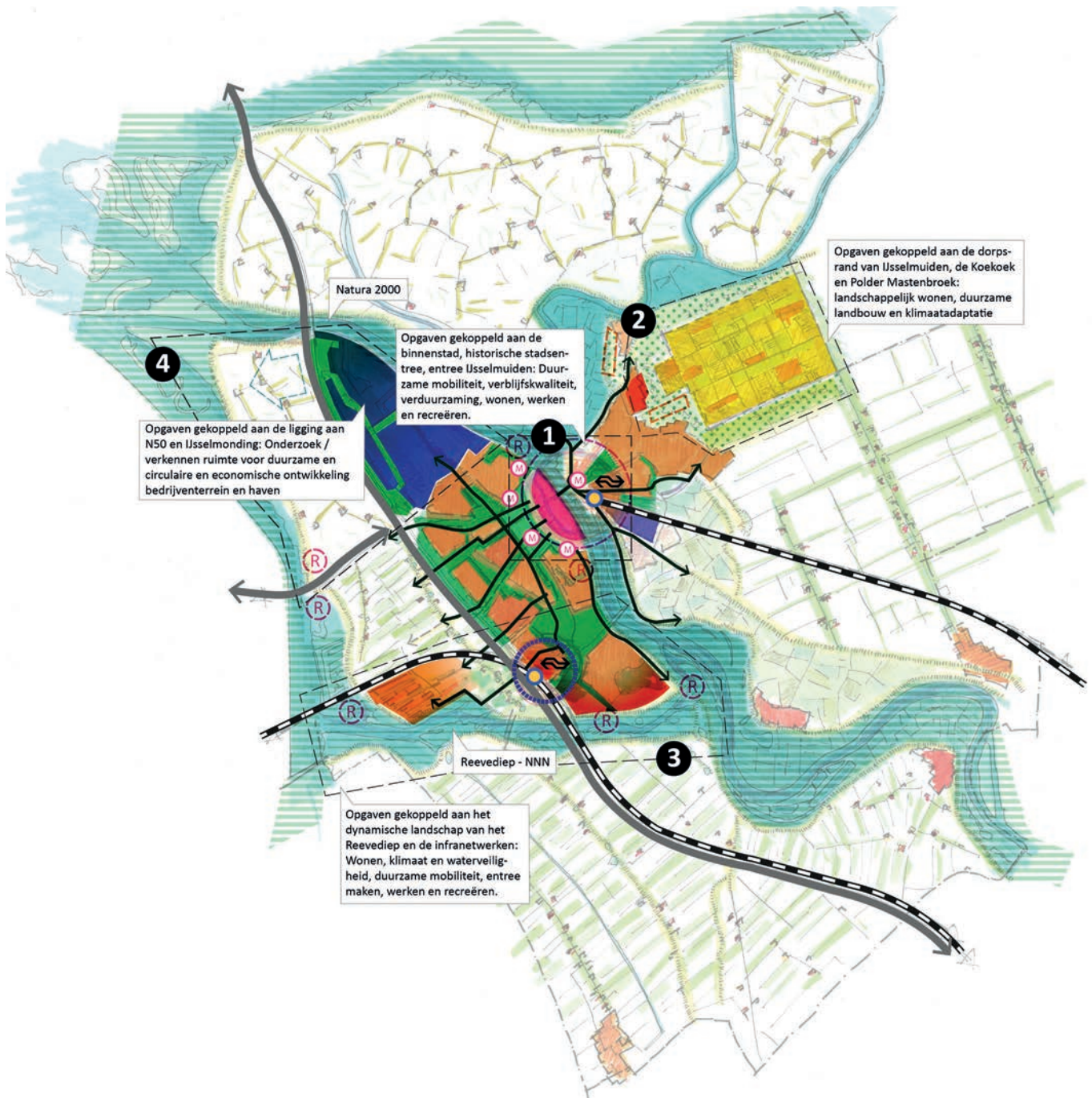
1. Binnenstad, Stadsentree, Station, Kop van Spoorlanden
2. Dorpsrand IJsselmuiden, Tussenland, polder de Koekoek
3. Reevedelta, stationsomgeving Kampen Zuid, stadsentree
4. Bedrijventerrein, haven en Melmerpolder

NB: voor het gebied Reevedelta is momenteel een gebiedsvisie in voorbereiding.

5.2. Gebiedsprofielen

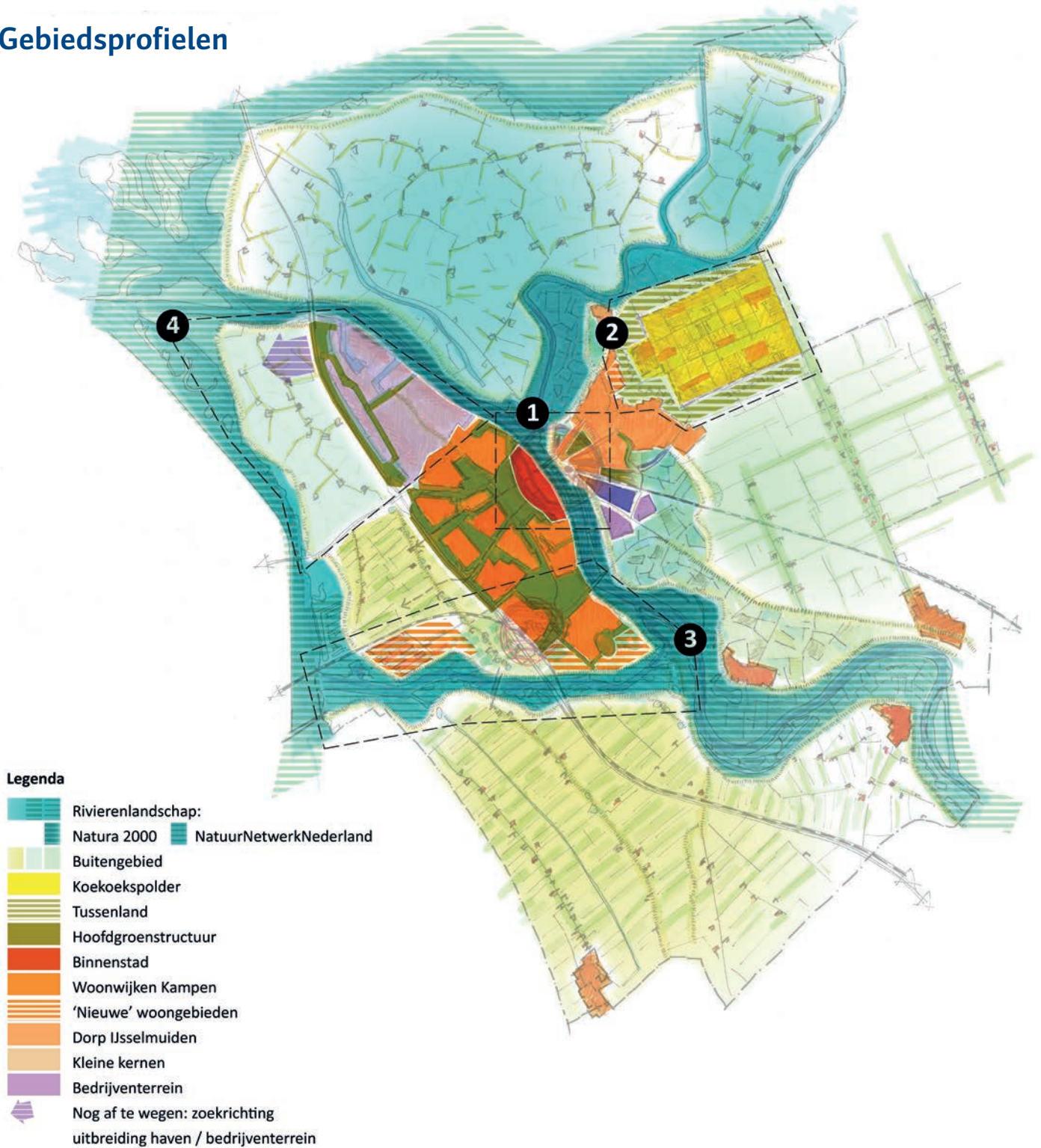
Onze fysieke leefomgeving is zeer gevarieerd: stedelijke gebieden, dorpen, landelijk gebied, bedrijventerrein, natuur. De opgaven kunnen in deze gebieden sterk van elkaar verschillen. In de woonwijken zal de woonopgave bijvoorbeeld zwaarder wegen dan in het buitengebied, waar de economische opgave juist weer zwaarder weegt. Ook kunnen in bepaalde gebieden bepaalde kernwaarden zwaarder wegen, zoals de cultuurhistorie in de binnenstad. We werken in deze omgevingsvisie met gebiedsprofielen. In elk van de te onderscheiden gebieden hebben de geformuleerde opgaven in de omgevingsvisie een specifieke doorwerking. In de gebiedsprofielen geven we aan of bepaalde opgaven specifiek spelen of prioriteit hebben. Ook geven we hierin aan of in bepaalde gebieden specifieke aandacht nodig is voor kernwaarden en of er kansen liggen om bepaalde kernwaarden nog verder te versterken.

Totaalbeeld: Integraal beeld & de grotere samenhang gebiedsopgaven

- 2 Dorpsrand IJsselmuiden, Tussenland, Polder Koekoek
- 3 Reevedelta, Stationsomgeving Kampen-Zuid, stadsentree
- 4 Bedrijventerrein, haven en Melmerpolder

Gebiedsprofielen

Gebieden waar opgaven en ontwikkelingen vragen om een integrale benadering:

- 1** Binnenstad, station Kampen, Schans Buitenwacht, Kop v Spoorlanden.
- 2** Dorpsrand IJsselmuiden, Tussenland, Polder Koekeek.
- 3** Reevedelta, Stationsomgeving Kampen-Zuid, stadsentree.
- 4** Bedrijventerrein, haven en Melmerpolder.

Matrix: gebiedsprofielen

- Rivierenlandschap
- Buitengebied
- Koekoekspolder
- Tussenland
- Hoofdgroenstructuur
- Binnenstad
- Woonwijken Kampen
- 'Nieuwe' woongebieden
- Dorp IJsselmuiden
- Kleine kernen
- Bedrijventerrein
- Nog af te wegen: zoekrichting uitbreiding haven / bedrijventerrein

Gebieden waar opgaven en ontwikkelingen vragen om een integrale benadering:

- 1** Binnenstad, station Kampen, Schans Buitenwacht, Kop v Spoorlanden.
- 2** Dorpsrand IJsselmuiden, Tussenland, Polder Koekoek.
- 3** Reevedelta, Stationomgeving Kampen-Zuid, Stadsentree.
- 4** Bedrijventerrein, haven en Melmerpolder.

	OPGAVEN						KERNWAARDEN					
	Werken aan leefbare en inclusieve dorpen, wijken en buurten	Werken aan klimaatbestendig, energieneutraal en circulair Kampen	Werken aan een sterke economie	Werken aan bereikbaarheid en duurzame mobiliteit	Werken aan een gezonde leefomgeving	Werken aan een toekomstbestendige en vitale binnenstad	Kampen en water	Robuust en toegankelijk groen	Kampense maat en schaal	Rijke historie	Hechte en diverse samenleving	Betrokken ondernemerschap
Rivierenlandschap	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Buitengebied	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Koekoekspolder	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Tussenland	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Hoofdgroenstructuur	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Binnenstad	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Woonwijken Kampen	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●
'Nieuwe' woongebieden	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Dorp IJsselmuiden	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Kleine kernen	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Bedrijventerrein	○	●	●	●	●	○	●	○	●	●	●	●
afhankelijk van te maken afweging						afhankelijk van te maken afweging						
1						1						
2						2						
3						3						
4						4						

- = Opgave / kernwaarde deels van toepassing in dit gebied
- = Opgave / kernwaarde van toepassing in dit gebied
- = Opgave / kernwaarde heeft prioriteit in dit gebied

5.3 Toelichting gebiedsprofielen

Gebiedsprofiel rivierenlandschap

In dit gebied staan de belangen van water, waterveiligheid, klimaat en natuur centraal. Grote delen van het rivierenlandschap maken onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken en het Natuur Netwerk Nederland. Behoud en versterking van natuurwaarden staan hier centraal. De grote landschappelijke kwaliteiten van dit gebied dragen uiteraard in belangrijke mate bij aan de woonkwaliteit in onze gemeente. Daarnaast zijn de grote landschappelijke kwaliteiten en kansen voor natuurbeleving ook een belangrijke drager voor de vrijetijdseconomie. Omdat de belangen vanuit natuur en water(veiligheid) hier zwaar wegen, ligt de nadruk met name op extensievere vormen van recreatie. Het toevoegen van nieuwe functies is alleen mogelijk als de belangen vanuit water en natuur gewaarborgd zijn. In het kader van mogelijke toekomstige overstromingsrisico's moet er in en langs het rivierenlandschap rekening gehouden worden met aanpassingen / verzwaren van waterkeringen. Hierover blijven we continu in overleg met andere overheden zoals waterschap, provincie en rijkswaterstaat. In het rivierenlandschap is een groot deel van onze kernwaarden herkenbaar. Denk aan de innige relatie van onze gemeente met het water en het Hanzeverhaal. Maar ook aan de betekenis van het rivierenlandschap als uitloopgebied en ontmoetingsplek voor onze inwoners. Het stadsfront van de binnenstad is sterk verbonden met het rivierenlandschap. Ontwikkelingen in de binnenstad moeten daarom ook vanuit het perspectief van het rivierenlandschap bekeken worden.

Gebiedsprofiel buitengebied

In dit gebied staan de belangen van landschap, natuur, klimaat, waterveiligheid en (in bepaalde delen) energie, maar ook de agrarische economie en recreatie centraal. Een groot deel van het buitengebied maakt onderdeel uit van het Nationaal Landschap IJsseldelta, belangen vanuit cultuurhistorie en landschap wegen hier zwaar. Ons buitengebied is gevarieerd, bij de beschrijving van de kernwaarden gaan we in op de verschillende landschappen in ons buitengebied. Het buitengebied vormt het fundament van de agrarische sector, een belangrijke pijler van onze economie. Het heeft ook een belangrijke functie als uitloopgebied en ontmoetingsplek voor onze inwoners. In het buitengebied verwachten we dynamiek door veranderingen in de agrarische sector (onder andere circulaire/biologische landbouw) en klimaatvraagstukken zoals bodemdaling. Hiervoor werken we samen met waterschap, provincie en agrariërs aan een aanpak. Het buitengebied speelt ook een belangrijke rol in de energietransitie. Het is de opgave om steeds te zoeken naar slimme combinaties van opgaven op het gebied van leefbaarheid, agrarische economie, energietransitie, gezondheid, klimaat en recreatie. In het kader van de (toekomstige) wateropgave is in 2015 een pilot meerlaagsveiligheid uitgevoerd, waarin mogelijkheden zijn onderzocht om onder andere in de Melmerpolder maatregelen te treffen om de waterveiligheid te vergroten. Een van die maatregelen is het reserveren van ruimte voor een aanvullende waterkering bij Kampen-noord (Melmerpolder) als bescherming tegen overstroming vanuit het Vossemeer en Ketelmeer als gevolg van een noordwesterstorm. Hierin zijn nog geen keuzes gemaakt en besluiten genomen, maar het geeft aan dat water en waterveiligheid een belangrijk thema is bij de inrichting en programmering van het landelijk gebied.

Gebiedsprofiel Koekoekspolder

In de Koekoekspolder gaan de belangen vanuit economie (onder andere glastuinbouw) en klimaat hand in hand. Intensivering van functies is mogelijk, maar vraagt ook om oplossing voor de waterhuishouding in de randen rondom polder de Koekoek, het zogenaamde Tussenland. In die zin zijn het tussenland en polder Koekoek nauw met elkaar verbonden. Belangrijke opgaven die spelen in het gebied komen ook voort uit de energietransitie.

Gebiedsprofiel Tussenland

Het Tussenland is in feite een landschappelijke omlijsting om de laaggelegen polder Koekoek. Het gebied heeft een duidelijke samenhang met polder Koekoek en polder Mastenbroek. Door ruimte te bieden aan water, heeft het gebied een functie om bodemdaling te remmen of stoppen. Daarnaast is het landschappelijk en vanuit de woon- en leefkwaliteit van IJsselmuiden een belangrijk uitloopgebied voor het dorp. Belangen die hier zwaar wegen komen in het Tussenland met name voort uit landschap en klimaat.

Gebiedsprofiel hoofdgroenstructuur

In de hoofdgroenstructuur is een groot deel van onze kernwaarden aanwezig. Denk aan het sterke groene karakter van onze gemeente en het groen dat bijna overal op loopafstand aanwezig is. In de groenstructuur met de broekswegen, oude dijken en kolken is ook onze geschiedenis met water en het agrarische verleden duidelijk waarneembaar. De hoofdgroenstructuur draagt bovendien in belangrijke mate bij aan de sociale samenhang in onze gemeente, oftewel de kernwaarde hechte en diverse samenleving. Belangen die zwaar wegen in de hoofdgroenstructuur zijn natuur, ruimte voor klimaat (waterberging, -afvoer en voorkomen hittestress) en gezondheid (bewegen, spelen en ontmoeten). Met de hoofdgroenstructuur gaan we daarom zorgvuldig om, het zijn in feite de groene longen van onze gemeente.

Gebiedsprofiel binnenstad

Als spin in het web komen alle opgaven samen in de binnenstad. Met name de opgaven vanuit de vitaliteit van de binnenstad, de economie en bereikbaarheid wegen hier zwaar. Er moet ruimte zijn voor ontwikkelingen die bijdragen aan de vitaliteit en aantrekkelijkheid van de binnenstad. Maar wel met oog op onze kernwaarden. Daarbij is met name van belang dat deze ontwikkelingen bijdragen aan de binding met het water, de cultuurhistorie en de binnenstad als ontmoetingsruimte.

Gebiedsprofiel woonwijken

In dit gebied staan de opgaven vanuit wonen, klimaat, verduurzaming, mobiliteit en gezondheid centraal. Ontwikkelingen moeten er vooral op gericht zijn om aantrekkelijke en leefbare woonwijken te hebben en houden, waar het goed en gezond wonen en samenleven is. Daarbij hoort ook dat het belang van fietsers en voetgangers zwaar meeweegt. Er moet ruimte zijn voor ontwikkeling die bijdraagt aan de verduurzaming, levensloopbestendigheid en het klimaatadaptieve vermogen van de woonwijken. In specifieke delen van onze woonwijken, zoals Brunnepe, Oranjewijk en Kampen Zuid, weegt behoud en versterking van de cultuurhistorie ook zwaar.

Gebiedsprofiel 'nieuwe' woongebieden

In de nieuwe woongebieden is een groot deel van de woonopgave voor de komende 10 jaar geprogrammeerd. Net als in de bestaande woonwijken staan hier de opgaven vanuit wonen, klimaat, mobiliteit en gezondheid centraal. De mogelijkheden om hierop te sturen, zijn echter groter dan in de bestaande wijken, omdat de fysieke leefomgeving hier nog vorm gegeven moet worden. We onderzoeken bij nieuwe woongebieden of er combinaties met (werk) functies mogelijk zijn om leefbare en veelzijdige buurten te creëren. Met de inrichting willen we sturen op een gezonde leefstijl met ruimte voor ontmoeten, bewegen en spelen, van jong tot oud. Daarnaast hechten we ook sterk aan onze kernwaarden: 'Kampen en water', 'Robuust en toegankelijk groen', 'Kampense maat en schaal'- en 'Hechte en diverse samenleving'. In de woonwijken van de toekomst is willen we dat er veel ruimte is voor ontmoeting en bewegen.

Gebiedsprofiel dorp IJsselmuiden

Ook in het dorp IJsselmuiden komen veel opgaven samen, met een hechte gemeenschap, een grote variatie aan woonmilieus en een rijk aanbod van voorzieningen. In dit gebied staan net als in de bestaande woonwijken de opgaven vanuit wonen, klimaat, verduurzaming, mobiliteit en gezondheid centraal. IJsselmuiden heeft ook een rijke historie, die onder meer waar te nemen is in en langs oude structuren op de zandruggen zoals de Dorpsweg, Plasweg en de Oosterholtseweg. Maar bijvoorbeeld ook bij Schans Buitenwacht, de zogenaamde 'Drietand' (Trekvaart, Burgemeester van Engelenweg en Baan) en de Zodde. Hier hechten we er sterk aan dat ontwikkelingen zich naadloos voegen in deze structuren en deze waar mogelijk versterken.

Gebiedsprofiel kernen

In de kleine kernen staan de opgaven vanuit wonen, klimaat, verduurzaming en gezondheid centraal. Ontwikkelingen zijn er vooral op gericht om de kernen leefbaar en vitaal te houden. Elke kern heeft eigen historische kenmerken waar zorgvuldig op voortgebouwd moet worden. De kernen vormen hechte gemeenschappen. Er is ruimte voor ontwikkeling die bijdraagt aan de verduurzaming, leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen.

Gebiedsprofiel bedrijventerrein

In dit gebied staan de opgaven vanuit economie en mobiliteit centraal. Er moet ruimte zijn voor ondernemerschap, maar zonder het woon- en leefklimaat van woningen in de omgeving te schaden. Op bepaalde locaties op de bedrijventerreinen zijn er opgaven vanuit wateroverlast en/of hittestress (zie ook de kaarten bij de opgave klimaat). Op die locaties nemen we deze (extra) opgaven mee in de afweging van nieuwe ontwikkelingen. Het bedrijventerrein zien we als een kansrijk gebied om stappen te zetten in de energietransitie, bijvoorbeeld door dakoppervlakken te benutten voor zonnepanelen.

Gebieden waar opgaven en ontwikkelingen vragen om een integrale benadering

■ Binnenstad, station Kampen, Schans Buitenwacht en Kop van Spoorlanden

Ontwikkelingen die in deze gebieden plaatsvinden, geven mede vorm aan de historische stadsentree van Kampen, maar ook aan die van IJsselmuiden. In dit gebied spelen alle opgaven. Maar het zijn met name de opgaven vanuit economie, mobiliteit en een vitale binnenstad die hier zwaar wegen. Alle kernwaarden zijn herkenbaar in dit gebied: Met een mooi en herkenbare contrast tussen het prachtige stadsfront van Kampen aan de IJssel en het groene en dorpse karakter van IJsselmuiden.

■ Dorpsrand IJsselmuiden, Tussenland, polder Koekoek

Dit is een deel van onze gemeente waar verschillende gebieden met verschillende kenmerken samenkomen: polder Koekoek, het Tussenland en de dorpsrand van IJsselmuiden. Met name de opgave(n) vanuit klimaat staat hier centraal. Nieuwe ontwikkelingen wegen we hier steeds af tegen de klimaatopgave(n) en de effecten op bodemdaling. Ook vanuit het belang om de glastuinbouw goed te kunnen laten functioneren.

■ Reevedelta, stationsomgeving Kampen-Zuid en ze stadsentree

Dit is een van de meest dynamische gebieden in onze gemeente. Door de aanleg van de bypass bij het Reevediep ligt de stad Kampen in feite op een eiland. Hiermee hebben we een prachtige kans in de schoot geworpen gekregen om een nieuw front, een nieuwe (tweede) entree van de stad te maken. Geen kopie van de binnenstad uiteraard, maar met een eigen identiteit en kwaliteit – passend bij het Reevediep. De ambitie is om hier een nieuw stuk stad te maken met ruimte voor wonen, werken en recreëren. Het is een kans om onze stad completer en mooier te maken. We kunnen de stad hier met het Reevediep verbinden. In Reevedelta bouwen we verder aan de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het landschap. Belangrijke kernwaarden zijn 'Kampen en water', 'robuust en toegankelijk groen', 'Kampense maat en schaal', 'Rijke historie' en 'Hechte en diverse samenleving'. Belangrijke opgaven zijn wonen, mobiliteit en duurzaamheid. De ambities worden concreet gemaakt in een gebiedsvisie voor Reevedelta die in 2023 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

■ **Bedrijventerrein, haven en Melmerpolder**

In het bestaande bedrijventerrein en de haven is de transitie naar een duurzame en circulaire economie de centrale opgave. We zoeken naar mogelijkheden om de bestaande ruimte te optimaliseren en zo ruimte te kunnen bieden aan die transitie. De Melmerpolder heeft nu een sterk landelijk karakter. Dit gebied is echter in het verleden (in de structuurvisie) ook in beeld gekomen als uitbreidingsruimte voor het bestaande bedrijventerrein en aanleg van een tweede haven.

Onze inzet is gericht op transformatie van bestaande havens en hoe we deze toekomstbestendig maken en optimaliseren. We zijn kritisch op een nieuwe haven. Voor de noodzaak van een tweede Zuiderzeehaven hebben we betere onderbouwing nodig om een keuze te maken. We zoeken met het vervolgonderzoek antwoord op de vraag hoe een nieuwe haven bijdraagt aan het behalen van onze ambities en wat de kansen, risico's en alternatieven zijn. Daarbij zijn we ons er van bewust dat voor de transitie naar een circulaire economie 'schuif- en ontwikkelruimte voor bedrijven nodig kan zijn.

6. Kampen en zijn gemeenschap

Het actief betrekken van de gemeenschap bij of met het maken van beleid is onmisbaar. In dit hoofdstuk wordt een eerste aanzet gegeven hoe de gemeente Kampen hier richting de invoering van de Omgevingswet en in deze omgevingsvisie invulling aan wil geven. Het moet en kan anders in de participatie met de samenleving.

6.1 Participatie bij het opstellen van deze Omgevingsvisie

De wetgever vindt het belangrijk dat burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties invloed kunnen uitoefenen op de omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie bestaat nu nog vooral uit een verzameling van bestaand beleid. Voordat gemeente Kampen in 2018 begon met het samenstellen van deze omgevingsvisie, organiseerden wij enkele bijeenkomsten met inwoners. Dit ging over de vraag hoe zij bij de totstandkoming van de omgevingsvisie betrokken wilden zijn.

Daaruit kwam naar voeren dat inwoners vooral:

- bij concrete onderwerpen betrokken willen worden
- concreet willen terugzien wat er met hun inbreng is gebeurd.

Met deze uitkomsten in het achterhoofd, kozen wij ervoor om deze Omgevingsvisie, die nu nog vooral uit bestaand beleid bestaat, niet samen met inwoners op te stellen.

6.2 Kamper Beginselen

Er wordt op bij het maken van deze omgevingsvisie gewerkt aan een inspiratie document om te komen tot de zogenaamde Kamper Beginselen. In een werkgroep met een vertegenwoordiging van raad, college en ambtelijke organisatie wordt hier gezamenlijk aan gewerkt.

Hierin wordt de volgende omschrijving aangehouden voor wat betreft de Kampense Beginselen:

In “De Kamper Beginselen” beschrijft de gemeenteraad aan de hand van 7 kernwaarden wat zij belangrijk vindt voor participatie in Kampen. Navolgbaar is bijvoorbeeld één van die kernwaarden. Dat betekent dat de gemeente betrouwbaar en voorspelbaar wil zijn door vanaf het begin duidelijkheid te geven over randvoorwaarden en stappen die worden gezet. Belangrijk is dan ook om te kiezen voor participatievormen die passen bij de doelgroepen.

Het streven is om aan de nieuwe raad en het college (2022-2026) een inspiratiedocument mee te geven die verder uitgewerkt moet worden in het Kampense Participatiebeleid, die ook weer van invloed is op de uitwerken van de bouwstenen, (omgevings)visies, plannen en programma’s.

6.3 Participatie als vereiste bij nieuwe initiatieven

De gemeente betreft al jaren inwoners en ondernemers via verschillende overleggen bij de ontwikkeling van beleid en ruimtelijke plannen. Deze dialogen met inwoners en belangengroepen blijft de gemeente voeren. Maar ook van externe initiatiefnemers wordt verwacht dat zij op zoek gaan naar draagvlak voor hun initiatief.

Door op tijd met elkaar in gesprek te gaan, komen verschillende perspectieven, kennis en creativiteit snel op tafel. Zo kan participatie zorgen voor meer draagvlak, betere plannen en besluiten en tijdwinst. Daarbij is een gelijke kennispositie voor alle betrokkenen van belang. Tijdig delen van betrouwbare en begrijpelijke informatie draagt daaraan bij.

Spelregels voor de gemeente

Als gemeente streven we dus naar meer betrokkenheid van de samenleving bij beleidsvorming, initiatieven en de besluitvorming hierover. De tijd en energie van inwoners is echter vaak ook schaars. Op het moment dat hier een beroep op wordt gedaan moet vooraf helder zijn waar de inbreng toe leidt. Zorgvuldigheid is daarom het sleutelwoord.

Om succesvol tot uitwerking van een eenduidige participatiemethode te komen, willen we gaan werken met de methodiek Relevant Gesprek.

Deze methodiek is ontwikkeld om initiatiefnemers en gemeenten te helpen met het opstellen van een gedegen participatieaanpak, om dus de omgeving op een zorgvuldige manier te betrekken bij een initiatief. Het Relevant Gesprek gaat ervan uit dat in gesprek met de omgeving en belanghebbenden beter beleid ontstaat en/of meer draagvlak wordt gecreëerd voor een initiatief. De manier om dat gesprek te voeren noemen wij een Relevant Gesprek. Want relevantie is de sleutel voor een goede opkomst en respons. En creëert nieuw publiek, in plaats van steeds dezelfde gezichten bij de informatiebijeenkomsten.

Methodiek Relevant Gesprek®

De basis voor de methodiek is een gesprek van mens tot mens. Maar dan vertaald naar een gesprek van organisatie met publiek. Het Relevant Gesprek® bestaat uit vier vragen.

Waarom in gesprek?

Sleutel 1: Wat wil je weten? En is het eigenlijk wel een participatievraag? In de praktijk merken we dat sommige vragen eerder communicatie- dan participatievragen zijn.

Waarover in gesprek?

Sleutel 2: Hier bepaal je waarover je in gesprek wilt. Vaak wordt een onderwerp in beleidstaal geformuleerd, waardoor het voor het publiek niet interessant is. In deze stap vertaal je het beleidsonderwerp naar de belevingswereld van het publiek. Zodat je publiek zich aangesproken voelt.

Wie met wie in gesprek?

Sleutel 3: Kijk wie er met elkaar in gesprek gaan. Wie is je publiek? En wie is een goede afzender? Want een gemeente of waterschap hoeft in bepaalde situaties niet altijd de meest logische afzender te zijn.

Hoe in gesprek?

Sleutel 4: Kies hier voor een geschikte vorm of middel voor het voeren van het gesprek. Kies datgene wat past bij het publiek.

Leidraad voor de initiatiefnemer

Participatie is maatwerk. Daarom schrijft (ook) de Omgevingswet niet voor hoe participatie moet plaatsvinden. Nieuw is wel dat de wet de verantwoordelijkheid voor het zoeken naar draagvlak bij concrete initiatieven bij initiatiefnemers zelf neerlegt. Bij aanvragen voor een omgevingsvergunning moeten initiatiefnemers aantonen hoe zij naar draagvlak voor hun initiatief hebben gezocht. Belangrijk is dat duidelijk is wat de gemeente daarvan verwacht. Daarnaast vraagt de samenleving ook om duidelijke communicatie over de mate van inspraak bij concrete initiatieven. Via de spelregels voor participatie (Leidraad voor de initiatiefnemer) geven we aan de nieuwe wettelijke eisen en de behoeften van inwoners gehoor.

Het gezamenlijk uitwerken van spelregels (beleid) voor de participatie-inzet door initiatiefnemers bij omgevingsinitiatieven is van groot belang.

Loketfunctie: intake tafel / omgevingstafel

De gemeente Kampen wil gaan werken met een intake tafel en omgevingstafel. Hiermee stimuleren we initiatiefnemers meer participatie toe te passen. Ook ondersteunen en wij hen hiermee bij deze opgave.

Het college stelt samen met de gemeenteraad een leidraad op voor participatie bij omgevingsinitiatieven. Deze leidraad beschrijft wat wij als gemeente verwachten van initiatiefnemers bij een ruimtelijk initiatief helpt initiatiefnemers het gesprek met belanghebbenden te voeren. De gemeenteraad stelt de leidraad vast. Planning is om deze in september 2023 vast te laten stellen.

7. Van denken naar doen: doorkijk naar de uitvoering

In dit hoofdstuk is een eerste vertaling gemaakt naar de praktijk. Hoe gaan we richting en na de invoering van de Omgevingswet verder met de uitvoering en welke rol speelt de omgevingsvisie hier nog in.

Ook komt in dit hoofdstuk de kwestie van het kostenverhaal aan de orde. Hierin wordt nogal gewijzigd; het kostenverhaal moet nader uitgewerkt worden in een geactualiseerde nota Kostenverhaal.

Als afsluiting van dit hoofdstuk wordt het initiatievenkompas gepresenteerd die vanaf vaststelling van deze visie een belangrijk rol gaat spelen in de verder uitvoering en werking van de omgevingsvisie 1.0.

7.1 Doorontwikkeling omgevingsvisie

Het kan zijn dat de visie aangepast moet worden door gewijzigde inzichten op een thematisch beleidsveld of in een bepaald gebied. Op dat moment vindt aanpassing van de visie plaats via een bouwsteen, die integraal en participatief wordt voorbereid. Daarmee is de omgevingsvisie geen statisch document.

De omgevingsvisie is ook geen eindpunt. Het is een uitnodigend vertrekpunt voor uitwerking en uitvoering. Het geeft vorm aan uitnodigingsplanologie en ontwikkelplanologie. Eén van de aspecten die verder moet worden uitgewerkt is het creëren van een heldere rolverdeling tussen gemeente en samenleving bij het realiseren van de opgaven. Het bestaande beleid geeft al invulling aan deze verschuivende rolverdeling (van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving) tussen overheid en samenleving.

Samengevat is deze verschuivende rolverdeling:

- Een terugtrekkende overheid die meer overlaat aan de samenleving.
- Organisaties en bedrijven die zich als partners van de overheid beschouwen bij de uitwerking van het beleid.
- Burgers die verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en voor de wijze waarop zijn met anderen samenleven (iedereen doet mee!).
- De gemeente Kampen wil voortborduren op deze rolverdeling en moet hier vanuit de Omgevingswet met haar andere instrumenten concreet invulling aan geven.

7.2 Omgevingsplan en omgevingsprogramma

Vanuit de Omgevingswet zijn er naast de omgevingsvisie nog twee kerninstrumenten bepaald waarin (wettelijke) kaders vastgelegd worden over hoe de invulling en inrichting van de fysieke leefomgeving kan en mag plaatsvinden.

Omgevingsplan

De juridische verankering van de omgevingsvisie vindt plaats in het omgevingsplan. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten we als gemeente uiterlijk 10 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet een definitief omgevingsplan hebben voor het gehele grondgebied. In Kampen wordt er stapsgewijs toegewerkt naar het definitieve omgevingsplan door eerst naar gebiedsindeling (woonwijken, bedrijventerrein en buitengebieden) de bestemmingsplannen te harmoniseren en actualiseren. Vervolgens worden deze verwerkt in het omgevingsplan.

Omgevingsprogramma

In het omgevingsprogramma werkt de gemeente de beleidsrichtingen uit die we in deze omgevingsvisie inslaan. Bij dit programma sluiten we aan bij het jaarlijkse begrotingsprogramma, voor zover dit relevant is voor deze visie. Op deze wijze koppelen we de uitvoering van de omgevingsvisie direct aan acties en benodigde financiën.

7.3 Financiën en kostenverhaal

Met deze omgevingsvisie zetten we de eerste stap in het werken vanuit de Omgevingswet, waarbinnen ontwikkelingen zich voor kunnen doen. Daarom worden in deze omgevingsvisie ook voorwaarden beschreven waarop het kostenverhaal vorm gaat krijgen. Onder de Omgevingswet verandert de systematiek van kostenverhaal. In eerste instantie leek het erop dat de mogelijkheden in vergelijking tot de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro) sterk beperkt zouden worden. Met name leek het erop dat de werkwijze van het vragen van een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling beëindigd zou moeten worden.

Met de Aanvullingswet Grondeigendom 2019 is echter duidelijk geworden dat deze huidige werkwijze voor een belangrijk deel doorgezet kan worden en daar een omgevingsvisie en/of -programma aan ten grondslag moet liggen. In een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zal dit verder uitgewerkt worden. Zo lang deze AMvB nog niet

gereed is, wordt de werkwijze uit de Wro aangehouden. Wanneer de omgevingsvisie 1.0 Kampen van kracht wordt voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zal deze ook met de status structuurvisie vastgesteld worden.

Vormen van kostenverhaal op basis van de Wet ruimtelijke ordening en overige wetgeving

De grondexploitatiewetgeving zoals verankerd in de Wro, verplicht gemeenten om alle kosten en investeringen die ze moet maken om planontwikkeling mogelijk te maken, te verhalen op partijen die door de planontwikkeling nieuwe bouwrechten krijgen. De gemeente is verplicht om een exploitatieplan vast te stellen (tenzij kostenverhaal anderszins verzekerd is, bijvoorbeeld middels een grondexploitatieovereenkomst) als het gaat om een bouwplan in de zin van 6.12 lid 1 Wro in samenhang met artikel 6.17 Wro en waarbij een bouwplan moet vallen onder de definitie van artikel 6.2.1 Bro. De gemeente is dan verplicht om kosten te verhalen op de eigenaar van gronden waarop dat bouwplan van toepassing is. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in:

- **Gebiedseigen kosten:** de kosten die nodig zijn om het gebied bouwrijp te maken, inclusief inrichting en plan- en procedurekosten, deze zijn voor de gemeente verplicht om te verhalen en tevens bindend op te leggen in een exploitatieplan en exploitatieovereenkomst;
- **Bovenwijkse voorzieningen:** kosten die nodig zijn om het gebied bouwrijp te maken, inclusief inrichting-, plan- en procedurekosten, maar die over meerdere plannen kunnen worden verdeeld, deze zijn voor de gemeente verplicht om te verhalen en tevens bindend op te leggen in een exploitatieovereenkomst;
- **Bovenplanse kosten / bovenplanse verevening:** bovenplanse kosten moeten samenhangende ontwikkelingen op verschillende locaties mogelijk maken zonder dat deze in één grondexploitatie zijn opgenomen. Dit is een vorm van verevening. Verevenen van een negatief planexploitatie resultaat van een plan door een bijdrage uit een plan met een positief planexploitatie resultaat. Een voorbeeld van samenhangende ontwikkeling kan zijn de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein en de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen. Het staat de gemeente hierbij vrij om ervoor te kiezen om dit instrument in te zetten. Wanneer ze hiervoor kiest kan ze de fondsbijdrage bindend opleggen in zowel een exploitatieplan als een exploitatieovereenkomst;

- Daarnaast kan de gemeente bij anterieure overeenkomsten zogenaamde 'bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen' vragen (financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen elders in de gemeente die een kwalitatieve meerwaarde hebben voor het plan, het betreft veelal 'extra' projecten buiten de regulier noodzakelijke investeringen, gericht op versterking van de kwaliteit, of leuke elementen zoals aankleding van de openbare ruimte); ook hiervoor geldt dat het een vrije keuze van de gemeente is om dit instrument in te zetten.

In de Wro (Wet ruimtelijke ordening) en het Bro (Besluit ruimtelijke ordening) is bepaald welke kostensoorten als gebiedseigen kosten of als bovenwijkse voorzieningen mogen worden verhaald: dit zijn de kostensoorten die de gemeente dus verplicht is te verhalen en welke bindend opgelegd kunnen worden.

Keuze gemeente Kampen omtrent in te zetten kostenverhaalinstrumenten

Uiteraard past de gemeente vormen 1 en 2 toe: gebiedseigen kosten en bovenwijkse voorzieningen dienen verplicht verhaald te worden.

Ruimtelijke Ontwikkelingen zijn zodanig van maatschappelijke aard en van relevant belang voor de gehele stad, dat de hiermee gemoeid gaande kosten gelijk verdeeld worden over alle nieuwe gebiedsontwikkelingen in de stad. Ook worden deze kosten op een gelijke wijze toegerekend aan de bestaande stad en de nieuwe kom.

Aan ontwikkelaars van grootschalige duurzame energieprojecten wordt gevraagd een financiële bijdrage te leveren in het duurzaamheidsfonds. Zodat deze projecten een extra meerwaarde zijn voor de omgeving van een dergelijk project. De gelden in het duurzaamheidsfonds worden besteed aan duurzame, sociale of maatschappelijke projecten. Per duurzaam energieproject wordt een vaste bijdrage per Megawatt-uur (mWh) vastgesteld, die jaarlijks wordt afgedragen.

Over de opzet en inrichting van het fonds (o.a. doelen, voorwaarden, organisatie) wordt een apart voorstel ontwikkeld, te verankeren in de te actualiseren Nota Kostenverhaal.

In de op te stellen nieuwe Nota Kostenverhaal wordt voorgesorteerd op de Omgevingswet die naar verwachting op 1 januari 2024 inwerking treedt. Daarin wijzigt het systeem van kostenverhaal. Duidelijk is al wel dat het mogelijk blijft om (naast gebiedseigen en bovenplanse kosten) ook bijdrage ruimtelijke ontwikkeling te vragen.

Het huidige systeem van kostenverhaal kan de gemeente Kampen dus voortzetten. De Nota Kostenverhaal wordt onder de Omgevingswet gezien als een programma. Met het van kracht worden van de Omgevingswet kan ook een programma een juridische basis vormen voor de inzet van het kostenverhaalinstrumentarium door een gemeente. Een belangrijke wijziging is dat kostenverhaal geïntegreerd wordt in het omgevingsplan, dan wel omgevingsvergunning.

7.4 Het initiatievenkompas **Nieuwe rol gemeente Kampen en samenleving**

Iedere initiatiefnemer kan in deze omgevingsvisie zien wat de kernwaarden en opgaven zijn. Een initiatief zal in de praktijk niet op alle onderdelen maximaal 'scoren'. Het is van belang dat initiatiefnemers, voordat ze ergens aan beginnen, in overleg treden met omwonenden en eventuele andere belanghebbenden en zo op zoek gaan naar draagvlak voor hun initiatief. De gemeente bewaakt het algemeen belang en zorgt er voor dat alle belangen steeds integraal worden gewogen. Zo voorkomen we dat in de samenleving (ruimtelijke) ontwikkelingen plaatsvinden die niet passen bij onze opgaven en kernwaarden.

Het doel is dat in het omgevingsplan verreweg het grootste deel van de in te dienen initiatieven/verzoeken snel kan worden afgewikkeld en dat voor slechts een klein deel een nadere afweging nodig is. Voor dergelijke initiatieven en grotere ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente of een andere initiatiefnemer zal een afweging op maat nodig zijn aan de hand van de omgevingsvisie. Als een initiatief niet blijkt te passen in het omgevingsplan, dan kunnen we hiervan afwijken en terugvallen op het initiatievenkompas uit deze omgevingsvisie.

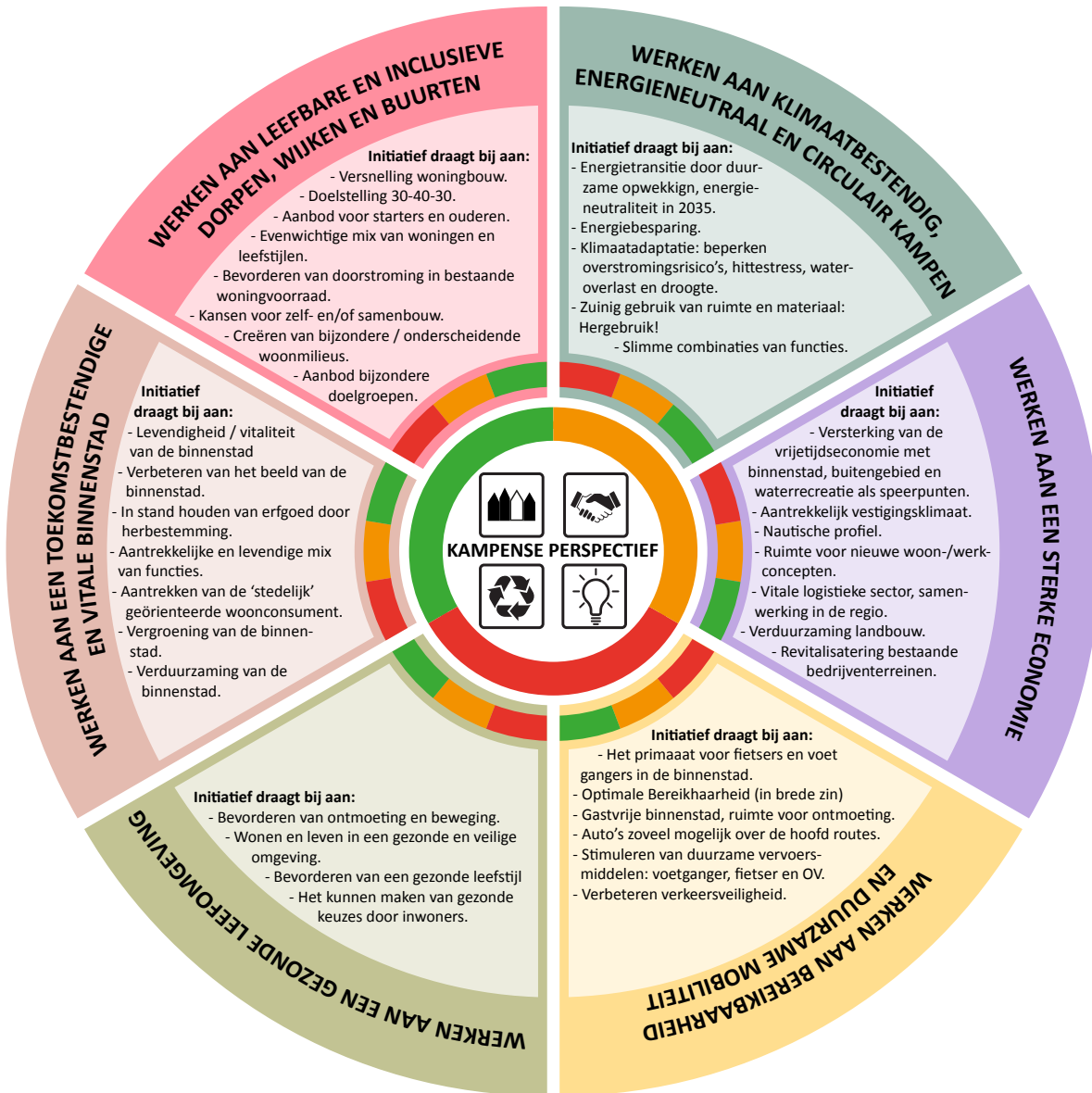
De inhoudelijke afweging om al dan niet mee te werken aan een initiatief (ook als het een gemeentelijk initiatief is) maken we onder andere aan de hand van het initiatievenkompas.

Daarbij kijken we ten eerste wat de bijdrage van een initiatief is aan de geformuleerde opgaven in deze omgevingsvisie. Vervolgens gaat het om de vraag in hoeverre het initiatief past in onze fysieke leefomgeving. Dat kunnen we bepalen aan de hand van de kernwaarden en de Kampense perspectieven. Uiteraard worden ook de wettelijke kaders betrokken bij het bepalen van de kansrijkheid van een initiatief. Het gaat daarbij onder andere om de wettelijke kaders vanuit natuur, milieu, monumenten en archeologie.

In de gebiedsprofielen geven we aan welke opgaven en / of kernwaarden 'zwaarwegend' zijn in specifieke gebieden. Bij het werken met het kompas is er een duidelijke koppeling tussen de Kampense perspectieven en de kernwaarden. Het perspectief "we bouwen verder aan het verhaal van de plek" brengt met zich mee dat een initiatiefnemer aangeeft of en hoe het initiatief aansluit bij historische en groene / landschappelijke kernwaarden en kwaliteiten in de omgeving.

Dit initiatievenkompas is het begin van een andere manier van werken en omgang met de initiatiefnemer. Dit moet verder doorontwikkeld en toegepast worden in de praktijk.

Het initiatievenkompas

HET KAMPENSE PERSPECTIEF

WE BOUWEN VERDER AAN HET VERHAAL VAN DE PLEK

Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan en bouwen verder aan het verhaal van de plek. Dat vraagt om een analyse van de kwaliteiten en kenmerken van een plek. Wat is waardevol en verdient het om gekoesterd en op verder gebouwd te worden? En wat is voor verbetering vatbaar in de omgeving? Denkend vanuit de kernwaarden Kampen en water, Robuust en toegankelijk groen, Kampense maat en schaal en rijke historie, vragen we van initiatiefnemers om die analyse te maken en die te vertalen in de plannen.

WE ONTWIKKELLEN TOEKOMSTGERICHT EN (KLIMAAT)ADAPTIEF

Nieuwe ontwikkelingen zijn toekomstbestendig. Ze bieden door flexibiliteit ruimte voor verandering. Door onze ligging in de IJsseldelta en de klimaatveranderingen moeten ontwikkelingen per definitie klimaat-adaptief zijn. Dit omdat duurzaamheid een cruciale randvoorwaarde is voor het toekomstige behoud van ons welzijn en onze welvaart en bovendien doorwerkt in alle (andere) maatschappelijke opgaven. We vragen van initiatiefnemers om aan te geven hoe een ontwikkeling op lange termijn bijdraagt aan de omgeving, bijvoorbeeld door vergroening van de omgeving of levensloopbestendigheid.

WE DOEN HET SAMEN

Ruimtelijke ontwikkelingen dragen bij aan de sociale cohesie in de omgeving. De fysieke leefomgeving is van ons allemaal, dus vragen we initiatiefnemers aan te geven hoe een ontwikkeling bij kan dragen aan het 'samen-leven'. Het betekent ook dat initiatiefnemers omwonenden en belanghebbenden informeren en betrekken bij de planvorming. Bij voorkeur om maximaal draagvlak te creëren, maar in ieder geval om de verschillende belangen mee te kunnen wegen.

WE OMARMEN VERNIEUWING/INNOVATIE

We staan voor een groot aantal complexe opgaven, vanuit de energietransitie, klimaatverandering, wonen en economie. Om daar toch grote stappen in te maken zijn soms ongebruikelijke en vernieuwende oplossingen nodig. In de samenleving en bij Kampense ondernemers is veel betrokkenheid en creativiteit aanwezig waarvoor we ruimte willen bieden. Als we er als samenleving en / of voor specifieke opgave grote stappen mee vooruit kunnen zetten accepteren we dat op andere opgaven en kernwaarden wellicht concessies, echter zonder afbreuk te doen aan belangrijke kernwaarden (zoals gezondheid, veiligheid, natuur en cultuurhistorie).

Gemeente Kampen

Postadres

Postbus 5009
8260 GA Kampen

Bezoekadres

Burgemeester Berghuisplein 1
8261 DD Kampen

 14038

 info@kampen.nl

 www.kampen.nl

 06-5700 8800